

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A szárnyas kéz.

Budapest, augusztus 19.

(v.) Éjfél táján kipattan a zár az ereklyét őrző aranyládán. Szárnya nő a tiz év-számad óta enyészni nem akaró jobbkeznek, jámbor szívű, szent életű István király csodátév jobbának. Hófehér galambszárnyon nesztelenül fellebeg a csillagos éjszakának ezüst-párás levegőjébe. Galambszárnyon sólyom repüléssel száll végig a magyar hazán. A fekete éjben ott suhog a fehér csoda. Bércék magasságában szeli át az éji csöndet. Sietős az utja. Pitymallatig be kell végeznie ezer év óta egyszer esztendőnkint meg-megújuló körútját. Bölcs léleknek, erős szívnek hatalmas szer-száma volt ez a kéz. A megalapított hon talajára nemzetet teremtett. Nemzetet, mely felismerte hivatását, megalkotta ideáljait és lelkének minden erejével jól átértett és világosan felfogott feladatának szolgálatába szegődött. Nemzetet, mely az egységes hazában egységes tudott és akart maradni. Nemzetet, melynek fiait a törekvések összhangja, a keservek és az örömek közössége testvérekké avatta. Nemzetet, mely így megalkotva, időtlen-időig dacolni tudjon majd az ellenséges végzetekkel.

Esztendőnkint István-napja éjszakáján galambszárnyon sólyomrepüléssel száll végig az országon a nagy király keze. Körútján áld és sujt. Áldja az emlékezőket, akik szívük vérével táplálják az ezer évre visszanyúló nagy hagyományokat. Sujt a feledők felé, akik botorul vagy hűtlenül elfordultak attól az ideáltól, mely a magyar nemzettel együtt született és mely ha elenyész, vele együtt sirba hull a magyar nemzet is...

— — — Fájdalmasan felnyög álmában a nagyur. Alkonyatkor, hogy pihenni tért, meg volt elégedve napi munkájával. Szorgos igyekvéssel végezte a magvetés művét. Barázdákat hasított a néplelek talajába s telehintette azokat

a maga vetésével. Tanácskozott, szervezett, parancsolt. Biztatta a csüggedőket, buzdította a kételkedőket, lelkesítette fölesküdt hiveit.

— Nem kell félni, mondogatta, jön már a mi időnk. Aki utjába áll, azt félrelöki. Aki elébe dobja magát, azon végig gázol. A harcoló egyház diadala immár elmaradhatatlan. A nemzeti egység babonája hervadozik. S kalászba zsendül a mi termésünk: a hitbeli egység. Aki velünk tart, azt magyarnak mondjuk, ha idegen is. Aki ellenünk van, azt idegennek mondjuk, ha magyar is. A mi hazafiságunk a hitbe szívódott fel. A mi hitünk pótolja a hazafiságot. Hiába mondják nekünk, hogy a meghasonlás, amelyet okozunk, elpusztítja ezt a nemzetet. A mi válaszuk erre az, hogy jobb meghalnia a mulandó hazának az örök hitért, semmint véges időnkig élnie e honnak a nemzetért. Küzdünk hát a gyűlölet, az indulat fegyvereivel, mert szeretnünk csak a magunk aklában lakó juhokat szabad. Elég volt a kereszt árnyékában való áhitatos renyhéségből. A hitbeli egység ideálja öldöklő harcot, ernyedetlen rombolást parancsol.

Napközben így szólt s ilyen szellemben cselekedett a nagyur. Aztán pihenni tért. Fáradt teste-lelke áhitotta az igazak álmának enyhét. S most mégis lázasan hanykolódik, kinosan nyöszörög, lelkét lidérc üli. Látomásai vannak. Szörnyű látomások ezek. A fekete éjszakából lecsap rá egy szárnyas kéz. Az alvó homlokát kiüti a hideg verejték. Olyan szigorú a repülő jobbnak intése. Amint a nyugvóhely felé libeg, mutató ujját kiegyenesíti, a többit pedig a tenyérre kulcsolja. S a mutató ujj minden szárnycsapásnál emelkedik egyet s aztán sülyed. A szárnyas jobb fenyeget. „Mit akarsz?” nyöszörögi a szunnyadó? És jó rá a felelet a magasságból.

— Megtévedt ivadéka igaz uton járó ősöknek, hűtlen fia hivséges apáknak: mért rontod meg az én alkotásomat? Szenté engem az én tiszta szeretetem avatott. Teben-

ned pedig izzik a gyűlölködés tüze. Nemzetté e népet s hazávé ezt az országot a szeretet alakította. En téglákat találtam itt s a szeretet vakolatával róttam őket össze egységes hajlékokká. Te pedig kiszeded az én tégláim közül ezt a vakolatot s terjesztet a visszavonást, mely az én nemzetemet tarka népcsocelekké, az alkottam hazát sokfelé húzó országgá akarja visszafejleszteni. Én behoztam ide a szeretet hitét, mert szeretet nélkül nincs egység s egység nélkül nincs se nemzet, se haza. Te pedig a hitből kihajszolod a szeretetet, a keresztből, mely a lelki békének záloga, fegyvert csinálsz. Én behoztam Rómát a hazába. Te kiviszed a hazát Rómába. Jaj neked, megtévedt ivadék, hűtlen unoka!

A szárnyas kéz egyre közelebb lebeg a szunnyadóhoz. Már-már homlokát surlója, aztán torkára száll és fojtogatja. Az alvó nagyur eliszonyodva felordít — és felébred.

A szárnyas jobb pedig fölemelkedik ismét s folytatja körútját. Más helyütt, büszke kastély egyik szobájában patolyátvánságon alszik egy másik nagyur. Fáradalmas nappal után tért ez is pihenőre. Hajnaltól alkonyatig irt, szónokolt, cselekedett, irányított. A jól végzett munka kellemes öntudatával dőlt le hát ágyára. Mielőtt leborultak volna szempillái, ígygen összegezte napi munkáját.

— Előbbre vittem megint ügyünket. A mozgalom pompásan halad, meg vagyok magammal elégedve. Eszméim terjednek, törekvéseimnek egyre több az osztályosa. Kezdek belátni az emberek, hogy a régi ideálokról lekopott a zománc és új eszményképeket kell a nemzet szívébe ültetni. Mikor utnak indultam, még csak azt hirdettem, hogy csupán a földművelésnél van becsület, minden egyéb foglalkozás csalárdsg, melyet megvetni és üldözni kell. Ezt jól bevette a tömeg. Mehettem hát egy lépéssel tovább. S most már azt hirdetem hiveimmel együtt, hogy

TÁRCA.

Az öreg Gyergyó.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Latskó Andor.

Az öreg Gyergyó kinn ült az udvaron, a hársfa gyérülő árnyékában, és esendesen szopogatta a pipaszárát, elnézte a baromfit kora reggel óta.

Az őszi nap kérlelhetetlenül aszalta a vidéket, rettenetes hőség nehezedett a falura, aki munkán nem volt, benn hűsölt a szobában; csak az öreg Gyergyó lebzsel a szabadban. Körülötte gágogtak a ludak, sipolt az apró baromfi, az öreg gólya, az istálló tetején, kerepelve fordította ének a csőrét.

Egy kocsis porzott végig a falun, a körörvost vitték egy napszurásos béréshez; aztán megint leborult a csend, halálos, tikasztó némasággal.

Az öreg Gyergyó csak ült és bámult. — Gondolkozott.

Hosszu sorban, rá sem hederítve másfajta tollásra, arisztokrata göggel vonultak fel előtte a libák. Az első megállott, szétteregette a szárnyát és végigsimított rajta a lábával. Aztán kérdőjellel görbítette a nyakát, együgyűen pislogott a gazdája felé és hátranyujtva a ballábát, mint a ruca uszás közben, megállott fellábon, mozdulatlanul. Mögötte, akár egy sor engedelmes katona, egy-egyben a helyzetben álltak meg a többiek. Nevetséges, együgyű méltósággal várakoztak,

amíg a vezérük elunta az állást és elindultak mögötte az ől felé. — Nyomukban jöttek a kaesák. Széles sorban vonultak fel és behuzta a lábukat, leültek a fűbe. Közöttük óvatosan tipegve, jártak a nagybobacsok. Néhány rakoncátlan apróság vigan lubickolt, bukdácsolt a kutvályuban. Az öreg tyuk bólogatva vezette az apró csibéket, időnkint belevágva csőrét a földbe. Csalódottan pislogott minden kísérlet után, meg-megállt az ajtó előtt, várta a szolgát; egyre nehezebben vágott neki még egyszer az udvarnak. A marsirozó csapatok felett, az istálló tetején, mint valami öreg generális, kerepelve tartott szemlét a gólya.

Az öreg Gyergyó szomorúan nézte őket, akár Pesten jártak a katonákat a gyakorló-téren.

A fiára gondolt.

Elvitték, ide s tova egy esztendője, bakának, Pestre. Nemsokára egymást érték a levelek, csupa szomorú, panaszos írás; a gyermeket nem szerette a kapitánya, nehézkes, lassu véru, lassu eszű fiu volt, ráfogták, hogy lusta, hogy buta, hogy rakoncátlan. Egyszer csak a kórházból irt levelet. Agyba-főbe verték a puskatussal, de azt kellett jelentenie, hogy leesett a lépcsőn. Mire meggyógyult, a kapitánya úgy találta tarkón az ölmos lovaglóbottal, hogy három hétig nyomta az ágat, a kaszárnyában. — Az öreg Gyergyó nem állta meg tovább, felment a fővárosba, de nem láthatta a fiát. Azt mondták, hogy daeos, de majd így meg úgy! Eppen akkor be volt csukva, tizenegy-napos, sötét fogságba. Ugy jött meg az öreg esendés portájára, mintha fejbe verték volna odaönn.

Aztán, — nyár elején történt, szakasztott ilyen kánikulás melegben, beállított az öreg Gyergyó udvarába a jegyző, irással a kezében.

Azt mondta, hogy maradjon ülve, szomorú hirt hoz: meghalt a fia Budapesten, tegnap délután temették el. Elesett a vártán állva, valami belső sérülés pusztította el időnek előtte. Eltemették katonai pompával, puska dördült a sirja felett.

Az öreg Gyergyó nem szólt egy kukkot sem. El se ritta magát, csak befordult a szomszéd udvarába és eladta neki földjét, marháját éves konvencióért; a jegyző előtt kötötték meg az egyezséget. Az öreg Gyergyónak nem volt több gyereke, az asszonyt eltemette régen, nem izlett a munka, nem kellett a föld most már, hogy nem volt kiért mívelni. Deresedő fejét tenyerébe hajtva, tétlenül ült nap-nap után az udvarán, a polgárok szomoruan rázták a fejüket arra menet.

Igy ült most is reggel óta. Feje felett elhangoztak a delot, az irtózatoss hőség delejes álomba döntötte a falut, a gólyát, a baromfit az udvaron. Egyszerre dobpergés verte fel a esendét, az öreg Gyergyó udvarára pedig befordult a kisbíró egy huszárfráterrel és ráírta a kapura krétával:

— Tiszti lakás. —

Két hónapos, makacs nyugalmából, mint a vadállat pattant fel az öreg Gyergyó. Hatalmas, széles melle zihált, öklömyire dagadtak ki homlokán az erek, esendes, fáradt szemét elborította a vér. Rekedten ordította:

— Az én portámra be ne tegye a lábát katonatiszt! Annýt mondok, ide...

De a kisbíró rá se hederített. Hátraszólt, hogy hozzák rendbe a parádés szobát, azzal odébb állt egy házzal.

Kirázta a hidog az öreg parasztot, mikor meg-

egyedül a földművelés a nemzeti foglalkozás, minden egyéb hivatás idegen a magyarságtól s nem fér össze nemzeti mivoltunkkal. Semmi kétség, beveszi a tömeg ezt is. Ah, a csöcselék olyan hiszékeny, a hiszékeny csöcselék pedig olyan könnyű a magunk érdekeinek védelmére szegődtenni.

Ha egyszer elhiszik, hogy mindenki gazember és idegen, aki nem a földet munkálja, akkor becsületesek és magyarok csak mink vagyunk: mink, ez ország földjének az urai. Persze kiki a maga birtokának arányában. A parasztságban van egy szikrányi tisztesség s egy hajszálnyi magyarság. A százezer holdas nagybirtokosok pedig a becsületnek és a nemzeti érzületnek valóságos óriásai. Tiszta sor, hogy az óriásokat illeti meg az uralom. A lábaiknál nyugsgó csöcselék csak azért jött a világra, hogy szolgálja őket. Közeledik az idő, amikor minket ural ez az egész ország s felajánlja nekünk a hatalom teljességét a becsület és a magyarság nevében.

Igy rekapitulálgattam a nagyur, aztán elszenderült. De most nyugtalanul hánykolódik ő is nyoszolyán. Látomása van neki is. Álmában ő is fel-felajdul. A szárnyas kéz ott lebeg már ágya felett. Inve komolyan, fenyegetve szigorúan. Érti már az alvó a két fehér galambszárny legyezését s felordít rémülten: „Mit akarsz?”

És szól a válasz a magasságból:

— Megrontója művemnek, meddig folytatod még állambontó és nemzetrontó cselekvésedet? Veszedelmes átlátás az, amit hirdetsz. Én a sokféleség összhangját tettem életét principiumává a magyar államban megalkotott magyar nemzetnek. Te pedig hamis egységkategoriók felállításával téped szét ezt az összhangot. Oszlatyérdekelt teszel elválasztó vonallá a tisztesség és a becsületesség, a hazafiság és a hazafiatlanság közé. Ezer esztendőn át úgy volt, hogy becsülete és nemzeti lelkiismerete minden embernek lehetett e hazában. Ezt a két közkincset most ti lefogaljátok egyetlen osztály számára, a többi pedig szerintetek nyomorult gyülevész had, mely erkölcs nélkül és hazafiatlanul előlködik e nemzetben. Ezer éven át az én hagyományaim szerint élt e hon; s alkotásom tartóssága bizonyítja, hogy nem tévedtem. Most ti felforgatjátok e nemzet életét s nem gondoltátok meg, hogy azzal együtt kiviszitek belőle az élet erőt. Osztályharcok csirait hínítitek szét, mozgósítjátok az önzéseket, egymás ellen uszítjátok e haza polgárait. A ti törekvéseketben ott lappang a testvérháború szándéka. Megfurjátok az én mestergerendáimat és a visszavonás szuját viszitek beleje.

hallotta a kardesörgést a folyosóján. Elbújt a konyhába, csak akkor került elő, mikor a vendégo elment a nagy koresmába ebédre.

Utána nézett. Vékony dongája, tejfeles szája hadnagyoeska volt, leányos bőren még nem fogott a nap, hanyagul ödöngött ki a kapun, sühogtatva a lovaglós vesszejét. Már a koresmában ültetett, mikor az öreg Gyergyó még mindig bámult a nyomába. . . .

A legényével együtt ültek ebédhez. Eleinte a katonai hibba koptatta a száját, az öreg meg se szólalt. Egyszerre aztán meg nem állta tovább és elpanaszolta a fia sorsát. A katonai közömbösen hallgatta. Végezől is csak bólogtatott:

— Bizony az ilyesmi megesik katonáknál. A hadnagy ur is megérogatja nem egyszer, jó szerenese, hogy még kohesem találta rossz helyen! Az öreg hallgatott, elbusulva hajtotta fejét a tányérja fölé; a hadnagy még ott érte őket a hívós folyosón, a terített asztal mellett. A paraszt rá sem hederített, a katonai rémülten vágta magát háptákba.

A hadnagy megállt. A nagy ebéd után láz üt az arcára, nagyokat fujt és valami utálatos, recsegő, fennhéjzással mordult rá a legényre:

— Lefekszem aludni. Délutánra kirámoltál mindent?

— Igenis, hadnagy ur.

— A cipőt kikéfélted?

A legény elspápd. Reszketés járt végig a testén, dudogva szólalt meg:

— Hadnagy urnak alássan jelentem, a sarkantyus cipőt — nem keféltem ki. . .

— Miért nem? — Mi? . . . Talán megkérjelek? — Megkérjelek, ugy-e? . . .

És azzal hatalmasan ráhuzott a vesszőjével a legény combjára. Az felszisszent fájdalmában,

Mi lesz a vége ennek a tí munkátoknak? Örölni fog a szű, korhadni fog a gerenda, össze fog omlani az én épületem. Jaj neked, ki szembe helyezkedel velem, ki a bevált multtól elszakítod a jelent s eddig ismeretlen kárthatatok torkába lödítod hazádat!

— Fehér vánkoston nyugvó galamb-
ősz arca rúll az iszonyat. A szárnyas kéz fenyegeti, szorongatja az álmodót. Felriad ez is, ijedten tapogatja meg magát. Remegő pillái mögött a tágra meredt szem ijedten néz fölfele. Galambszárnyon sólyomrepüléssel suhan ki egy repülő kéz a sötét éjszakába.

BELFÖLD.

A miniszterelnök elutazása. Széll Kálmán miniszterelnök, aki tegnap Budapestre érkezett, hogy a király születése évfordulójának ünnepségein résztvegyen, még a mai napot is a fővárosban töltötte, ahol a miniszterelnökség és a belügyminisztérium ügyeit intézte. A miniszterelnök holnap reggel ismét visszautazik Rátótra.

A kisbecskerekai választás. Ma volt a kisbecskerekai képviselőválasztás, mely tudvalevőleg Bessenyei Ferenc lemondása folytán vált szükségessé. Steiner Ferenc, a temesgyepei volt nemzeti párt elnöke és Szuló Ernő állottak egymással szemben. A választás Darabant János elnöklése mellett reggel kilenc órakor kezdődött. Steiner Ferenc bizalmi férfai Fekete Menyhért és Buding József temesvári ügyvédek, míg Szuló Ernő bizalmi emberei Kisfaludy Zsigmond és Weisz Bernát temesvári ügyvédek voltak. A választás alatt a rendet a temesvári 30-ik gyalogezred egy százada, valamint a csendőrök és a tüzoltóság tartották fenn. A szavazás a déli órákig gyorsabban ment, kora délután azonban egyre lanyhább, de mindvégig biztosra vették Steiner győzelmét. Délután három óra tíz percek Darabant elnök kitézte a zárórást. Négy óra tíz percig leszavazott Steiner Ferenc 1222 választó, Szuló Ernőre 521 választó. Leadatott összesen 1743 szavazat s így a kisbecskerekai kerület országgyűlési képviselője Steiner Ferenc lett. Steiner küldöttség hívtá a szavazó helyiség elé, ahol az új képviselő hosszabb beszédében köszönte meg a nép bizalmát. Beszélék még Blaskovics Ferenc országgyűlési képviselő s Fallop Béla és Darabant János vármegyei főügyész, a választás elnöke. A választás a legnagyobb rendben folyt le, mindazonáltal csendőrőrszámok fognak cirkálni az egész éj folyamán. A választásról táviratilag értesítettek Széll Kálmán miniszterelnököt és Podmaniczky Frigyeszt, az országos szabadelvű párt elnökét.

A választások előtt. A nagyváradi szabadelvű párt választmányára ma népes gyűlést tartott, amelyen megbeszélte Tisza Kálmán fogadtatását, aki tudvalevőleg szeptember 4-ikén érkezik választói közé, hogy elmondja beszámolóját. Ez ülésen szóba került a jelölés

féltrehozta a száját, de mozdulni nem mert. A hadnagy dühösen meregette rá savószinű szemét.

Rettenetes üvöltéssel, vérbeborult ábrázattal ugrott neki az öreg Gyergyó a tisztcsékének. Liátúról megkapta a két vállán és rántott rajta egy akkorról, hogy lekalimpált egész hosszában, a feje tompa koppanással vágódott neki a téglapadlónak. Aztán rugott egyet a fejének, az állkapcsán érte a csizma orra, megroppant a csont és a fogai összeapadtak, menten kibuggyant a vér a szájából.

A legény, mintha őt ütnék, úgy rohant ki az udvarba, át a szomszédba segítségért.

Az öreg Gyergyó csak állt és várakozott.

Mikor a hadnagy nagysokára feltápáskodott, dühözve állt csak, mint a részeg ember. Jobbkezelével reszketve kereste a kardját; — hanyagul felkötve, valahol a térde körül fityegett. Az öreg Gyergyó pedig, mint valami fenevad, oda szök-kent melléje, felkapta a földről az elejtett nád-pálcát és eszeveszettezen bömbölte:

— Így vertétek agyon a fiamat, ugy-e? . . . Ugy-e, hogy így?!

És azzal végighuzott egyet a hadnagy ur arcán. A feszes bőr megrepedt, szétszaladt egyszerűen, véresen bujt ki alóla az eleven hus.

A hadnagy eltántorodott. A rettenetes fájdalom torkán fojtotta a jait, kidülledt szeme szorongó, szomorú könyörgéssel kísérte a paraszt kezét, amint felemelte a botot újra és lecsapott a másik oldalról. Vér buggyant ki megint az ütés nyomán.

A szerencsétlen hadnagynak egy pillanatra eszébe juthatott a reglemán. Kihuzta magát, kemény legény akart lenni! . . . De már a következő pillanatban legyűrte a fájdalom, a keze le-

kérdése is, ezzel kapcsolatban dr. Friedländer Soma azt indítványozta, hogy előbb hallgassák meg Tisza Kálmán beszámolóját, hadd nyilatkozzék a „zavaros politikai helyzetről, a gőnczi levélről s azután ajánlják föl neki újból a jelöltséget. Tisza Kálmánban, úgy mond, nem kormánypartit, hanem szabadelvű államérfít választunk, mert a kormánypartiban sok olyan politikus foglal helyet, aki nem szabadelvű. E felszólalás után a választmány megállapította a fogadtatás részleteit. És elhatározta, hogy vasárnap pártgyűlést tartanak és azon Tisza Kálmánt jelölik.

A nyitra-tapolcsányi szabadelvű párt ma tartotta 600 választó jelenlétében báró Stummer Agost elnöklete alatt nagygyűlést, amelyben Szulovszky Dezső országgyűlési képviselő megtartotta beszámolóját. Szulovszky Széll Kálmán liberális és nemzeti politikájához való ragaszkodását fejezte ki. A közös vámtérület híve, ha azonban Ausztria a jelenlegi kiegyezést súlyosbíthatni akarja, inkább ráter az önálló vámtérületre. Kiemeli a munkásnép jólétét emelő törvényalkotásokat, a közigazgatás egyszerűsítési javaslatokat, felelmit a tisztviselők mozgalmát, amelytől rokonszenvezik. A beszámoló a választóközönség nagy helyesléssel fogadta és báró Stummer Agost ajánlatára Szulovszky Dezsőt újból egyhangulag kikiáltotta képviselőjelöltjének.

Győr vármegye pétri kerületében megindult a választási mozgalom. A szabadelvű párt Forster Gézát, az Országos Gazdasági Egyesület igazgatóját jelöli. A néppárt részéről Jankovics Béla nógrádmegyei földbirtokos utazza be a kerületet. Az Ugron-párt szintén szervezkedik. — A győrvárosi szabadelvű párt szeptember másodikán tart jelölő gyűlést.

A szentendrői választókerület függetlenségi és 48-as pártja tegnap tartotta meg Tóthiában anenbach Fischer Győző elnökletével szervezkedő gyűlést, mely a legközelebbi választásokra dr. Halmai Elemér fővárosi ügyvédet jelölték. A jelölésről Kossuth Ferencet táviratilag, Halmai pedig küldöttségileg értesítették. A függetlenségi jelöltnek igen erős küzdelemre van kilátása a kerület jelenlegi képviselőjével Lupa Péterrel szemben.

Szerb népgyűlés. Hosszas készülődés után ma megvolt Nagybecskereken a népgyűlés, amelyet a szerb egyházkongresszus összehívása érdekében rendeztek. A gyűlés előtt délelőtt 11 órakor a belvárosi szerb templom udvarán istentisztelet volt, mire Zavisits János megnyitotta a népgyűlést, amelyen vagy 1000 szerb polgár jelent meg.

Metis Szilárd pancsovai orvos ismertette a gyűlés célját. Ezután Tomics Jása újvidéki szerkesztő, a mozgalom értelmi szerzője, beszélt. Majd Rosszovic melencei tanító és Triumfác földműves szólalt fel és különösen az utóbbi élesen elítélte Brankovics patriárka szerepét, aztán szerb nyelven hódoló feliratot küldtek a királynak és határozatba foglalták sérelmeiket. Végül megválasztottak tizenkét tagu bizottságot, mely a gyűlés határozata alapján a kormány után a királyhoz kérvényt terjeszt föl a kongresszus mielőbbi megtartása végett. A küldöttség tagjai a következők: Eromics Pál, Kossovac N., dr. Muritzky Döme, dr. Hics Sándor, dr. Jovanovics István, dr. Davidovics Bogdán, dr. Petro-

hanyatlott, végtelen szomorúság borult az arcára, széthuzódott a szája és elbödült keservesen.

Egy pillanat múlva megint a földön hevert. Az öreg Gyergyó ütötte-verte örületlen dühvel, közbe egyre-másra ordította:

— Hát így vertétek agyon a fiamat, mi?! . . . Igy? . . . Ugy-e, így? . . . Ugy-e, így? . . . Ugy-e, így? . . .

Aztán mikor az ütlegelésbe belefáradt a karja, ugrálni kezdett rajta nehéz, vasalt csizmáival, mintha ki akarná csépelni a lokkét.

A hadnagy ott maradt a téglapadlón, félre fordult feje mint valami puha párnán, úgy pihent a megalvadt vértöcsében.

Az öreg Gyergyó pedig beállított a jegyzőék udvarába; éppen ebédnél ültek a lugásban. Szinte sugva mondja:

— Tekéntetes ur, veressen vasra, mert hogy agyonütöttem azt a katonatisztet, akit beküldtek hozzám szállásra.

A jegyző rémülten ugrott fel:

— Megveszett kond, Gyergyó?

— Nem én, tekéntetes ur. Tetszik tudni, hogy ik megölték a fiamat, hát csak így esett. Veressen vasra a jegyző ur, mert akit én megütök, azt nem viszik ispotályba. Ugy vertem agyon, hogy ne lehessen kifogás!

Ennél többet nem mondott még Kaposvárt se, a vértárgyaláson.

A házba behurokolódott a szomszéd, a gyerekei ott játszanak a kapuban. A gazos udvaron pedig katonás sorban ekercéroz a szárnyas jószág, az istálló tetejéről a golya kerepelve tart felettük esapatszemplét.

vios Szvetozár, Pavlovics Ljubomir, Naviesics János, dr. Alexics Szilárd és Hacikz Andre. A gyűléshez 70 üdvözlő távirat érkezett a vidékről.

A tanítók országos közgyűlése.

Budapest, augusztus 19.

Az Akadémia háza ma falai közé fogadta az országos tanítószövetség képviselői gyűlést. Százharom tanítóegyesület képviselői gyűltek össze a fővárosban, hogy megtartsák a magyar tanítók szövetségének a közgyűlését. Ezen a közgyűlésen a reformindítványok között első helyen volt mindjárt magának a szövetségi szervezetnek eddigi alapjában, a megyei és járási egyesülésekben való megreformálása. Aztán következett az iskolaszéki intézménynek az átalakításáról szóló javaslatok tárgyalása. A tanítószög általános óhajátása az, hogy az iskola ügyeibe döntőleg csak szakembereknek legyen beleszólásuk. Nagy mértékben jogos ez az óhajátás s az egészség reform csak javára válna a népoktatásnak, amelyet gyakran megbénít az illetéketlen és bántó beavatkozás miatt támadó elkedvetlenedés és keserűség. A rohanó idők során ez az eredeti alakjában elavult intézmény bizvást megérett a felújításra.

Tárgyalásra került az évről vizsgálatok megszűntetése s több más, a tanítószög érdekelt kérdés, amelynek helyes megoldását huszezer tanító várja a közgyűléstől és az illetékes kormányzó tényezőktől.

*

Az Akadémia kistermében tartotta évi közgyűlését a magyarországi tanítók országos bizottsága. Az ország minden részéből egybegyűlt tanítószögöt Lakits Vendel elnök üdvözlölte melegen. Kiemelte *Wlassics* Gyula kultuszminiszternek és *Zsilinszky* Mihály államtitkárnak a tanítószöggel szemben tanúsított jóindulatát, s indítványára közgyűlés mindkétőt az országos bizottság örökös tiszteletbeli tagjává választotta meg. Az államtitkár küldöttségileg értesítik megválasztásáról, a nyaraló miniszterhez pedig a következő táviratot intézték.

A magyarországi tanítók országos bizottsága augusztus 19-én megtartott közgyűlésén Nagyméltóságodát a hazai tanítószög iránt minden alkalommal tanúsított atyai jószágért egyhangú lelkesedéssel örökös tiszteletbeli tagjává választotta. A mikor Nagyméltóságodát az ország minden részéből egybegyűlt tanítószög nevében üdvözlöm, kérem egyuttal, kegyeskedjék megválasztását elolgodni.

Lakits elnök, Hajós titkár.

A közgyűlés még lelkesen üdvözlölte *Péterfy* Sándort, a tanítószög agg harcosát és Lakits Vendelt, az országos bizottság elnökét abból az alkalomból, hogy most tölti be munkás életének hatvanadik esztendejét.

(A szövetség működése.)

Hajós Mihály titkár előterjeszti a titkári jelentést a tanítók országos szövetségéről.

Az elmúlt év alatt, az alapszabályoknak megfelelőleg, végrehajtották az V-ik egyetemes tanítógyűlés határozatait. Sajnos, ezek nem mind intéztettek el kedvezően. A magyar nyelv tanítását, az énektanítás kérdését az új népiszkolai tantervvel vették tekintetbe, míg a szolgálati pragmatika ügyében és a millenniumi ének készítésén leendő számitása tárgyában beadott kérvényük elintéztést nem nyert. — A tanítók egyetemes gyűlése és a puszta tanítók jogviszonyainak megállapítása érdekében is kifejtett az Országos Bizottság tevékenységét. Nem kicsinyelhető az elért eredmény, amit a kultuszminiszter ur az elagott tanítók segítségére a költségvetésből felvett. A tanítószögön segítő, kérték és pedig sikeresen, az elemi iskolákban okleveles óvóknak ideiglenes alkalmazását. A fővétel díjak az iskolai könyvtárak javára fordítandók ezentúl, ez szintén az Orsz. Biz. kérésére történt. A tanítók oklevél értékének emelése tárgyában is eljárak.

Régi óhajuk, hogy a tanító előtt az egyetem kapui megnyíljanak. S ha keveset értek is el, még is egy lépéssel előbbre jutottak.

Az előterjesztést éljenzással vették tudomásul.

(Az iskolaszéki reformja.)

Következett *Pallós* Albert előadása az iskolaszéki reformja dolgában. Fejtegetései végén a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

Az iskolaszéki megalkatásának általános alapelvei államnál, községnél és felekezetenél ez legyen: 1. hogy a községi is, éppen mint az állami, tisztán csak magyar nemzeti érdeket szolgáljon; 2. hogy az iskola belületének vezetője, lelke a tanító, illetve az igazgató és tanítótestület, mely e tekintetben, közvetlen a tanfelügyelő hatásköre alatt áll.

Ez általános elvek szem előtt tartása mellett, a polgári községi iskolaszékek számára kiadott utasítást illetőleg a következő módosításokat ajánlja: 1. Lépések teendők illetékes helyen az 1898. évi 38. törvényeikk 68. §-nak, mely nem magyar tanítvány községi iskolák főállítványát is megengedi, — hatályon kívül helyezés. ugyszintén az 1876. évi 25. törvényeikk 9. §-nak olyképpen való módosítására, hogy a községi iskolaszékek azon elvek szerint legyen megalkatható, mint az

új gondnoksági utasítás szerint a gondnokságok. A választást a királyi tanfelügyelő véleménye alapján a főispán erősítse meg, ki azt meg is tagadhata és új választást rendelhet el. A községnél lakó lelkészek csak választás útján lehessenek az iskolaszéki tagjai. Ha ily módon az iskolaszékek nem volna megalkatható, a tanító vezesse az iskola összes ügyeit a községi előjáróság és a királyi tanfelügyelő ellenőrzése mellett.

2. Az iskola gondnoka az egytanító iskolánál a tanító, a többtanítósnál az igazgató, vagy a testület bármely arra való tagja is lehessen.

3. A tanítók választására nézve a fennálló utasítás 18. §-a az 5. pont törésével fennmartható. Az 5. pont helyett csak az teendő, hogy a választás által jövő tanító fedhetetlen előéletű, magyar állampolgár, okleveles legyen és a magyar nyelvet szóban és írásban teljesen bírja. Fenntartandó véleményem az vallás és közoktatásügyi miniszternek a tanítóválasztások felülvizsgálata tárgyában 1888. június 13-án 19.014. sz. alatt kelt körrendeletét, míg a tanítók próbaidő fenntartásával való választására vonatkozó s 1878 november 2-án 26.019. sz. alatt kelt rendeletének törése tárgyában lépéseket tenni javaslok. Ez elavult és a tanítószögra sértő.

4. A községi tanítók fizetésének megálapításánál az állami tanítók fizetése a mérvadó. Az állami tanítóknál kevesebb fizetésük a községi tanítóknak se lehessen.

Egyebekben az áll. el. iskolák gondnokságai részére 1901. május 21-én 32.055. sz. a. kiadott utasítást a községi iskolaszékek részére is kiválón előnyösnek tartja. A gyűlés bizonyos módosításokkal fenntartandónak mondja az iskolaszéki intézményt.

Az előadó tervezetéhez hozzá szólott *Emher* János tanfelügyelő, aki ma, a szülői értekezlet idejében, nem tartja lehetőnek a szülők mellőzését az iskolák dolgában. *Móra* István vidéki és fővárosi példékkel jellemzi az iskolaszékek természetrajzát. Hozzászólottak még számosan, végre a gyűlés kimondotta, hogy az előadó módoszataival fenntartandó az iskolaszéki intézmény.

(A tanítóegyesületi élet fejlesztése.)

Nagy László kimerítő előadásban tárgyalta a kérdést.

Kívánja, hogy mivel az egyesülésnek korszerű alakja az egyének szabad elhatározásából létrejött egyesület, minthogy továbbá a népoktatás ügyeinek szabad megvitatása és propagálása, valamint a tanítók anyagi, erkölcsi és társadalmi érdekeinek hathatós megvédése és előmozdítása s egyáltalában a kartársi érzés és közszellem kifejlődése csak szabad egyesülésektől várható: azért a ma fennálló megyei általános vagy u. n. hivatalos tanítóegyesületek szabad egyesülésekké alakítandók át. A népoktatási törvény revíziója alkalmával a törvény 147. §-a ezen szellemben biztosítandó.

Az egyes vidékeken nagy számmal fennálló szeparatistákus (felekezeti) tanítóegyesületek megszűnjének s a tanítók valamennyien az általános tanítóegyesületekbe lépjenek be.

A tanítóegyesületek tagjait anyagi és erkölcsi javára, valamint a tanítói társadalmi szervezet megszilárdítása végett állandó alkotásokat létesítenek. Ily állandó alkotások lehetnek: a tanítói otthonok, tanítói pénztárcák.

Az Országos Bizottság közgyűlése az 5. pont végrehajtása végett a tanítóegyesületekötől adatok (alapszabályok) alapján alapszabálynormát készít a tanítóegyesületek számára s a maga alapszabályait módosítja s az ügyet végleges döntést végett a következő egyetemes tanítógyűlés fóruma elé viszi.

Ugyanebben a kérdésben előadó volt még *Láng* Mihály. Határozati javaslatát szerint szükség van a nagy nemzeti társadalom, a sorsát intéző kormány és a „Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának” támogatására, illetve utmutatására, ha az egyesületi életet fejleszteni akarják.

I. A magunk kötelességeit illetőleg — így szól a javaslat — mondja ki az Országos Bizottság: 1. Szükségesnek tartja, hogy a tanítóegyesületek vezetése oly egyénekre bízassék, akik a helyes irányítás föltételével rendelkeznek. 2. A tanítóegyesületek évről-évre állapítsák meg országos és helyiérdekű munkatervezetüket. 3. Gondoskodjanak arról, hogy az egyesület tagjai legalább egy hónappal a gyűlés előtt megismerhessék az értekezések, szabad előadások és gyakorlati tanítások vázlatos tervezetait. 4. Minden előadó alapos készütséggel lépjen a gyűlés elé. 5. A tanítóegyesület csak az esetben tevel meg céljának, ha a tanító szerezett új ismereteket iskolájában tényleg alkalmazza is. 6. Hassunk oda, hogy egymashoz közel lakó tanítótestvéreink a gyűléseken kívül is találkozzanak. 7. Az egyesület elnöke lehetőleg vegyen részt minden járásköri értekezési gyűlésen. 8. Minden gyűléstől értesítsük a helyi és az országos szaklapokat, de óvakodjunk az emelgős személykultustól.

II. A társadalom a következő módon hathat egyesületeink fejlesztésére:

1. Az iskolafenntartók előlegesen szolgáltatassák ki a fuvar- és napidíjakat. 2. Minden gyűlés más-más községnél tartandó. 3. A gyűlésekre meg kell hívni a községnél és a járás községnél, s oda hatni, hogy tényleg el is jöjjenek. 4. A közgyűlések látogatásának nyerjük meg a vármegye művelt községnélét. 5. Egy gyűlés se muljék el, hogy azon a hítelekezletet lelkészi részt ne vegyenek. 6. Minden gyűlésen rendezzünk nemzeti ünnepélyt. Nincs község e hazában, amelynek följött egy-egy magasztos esemény meg nem szentelte volna. Hazafias beszéd, ének, zene, szavalás fűzze a nagy társadalmat hozzánk. III. A kormány sokat tehet ügyünkért:

1. Rendelje el, hogy a tanítóképzők vezessék el az ifjúságot a tanítógyűlésekre. 2. Az állami tanítók fuvardíjait utalványozza ki. 3. Intézkedjék, hogy a tanfelügyelő ne irányítsa az egyesületeket, hanem csak ellenőrizze. 4. Ne engedje meg, hogy a tanítói szabad szellemet a gyűlésen elnyomják.

IV. Az országos bizottság tennivalója az évi egyesületi munkaprogramm megállapítása és végrehajtásának ellenőrzése.

Ezt követte *Ujváry* Béla előadása a tanítók közötti biztosítási szövetkezetről.

E szerint egyik hazai biztosítóintézetet lépett érintkezésbe az előadó, aki a tanítószög jótékony intézményei számára nevezetesen kedvezményeket kapott. Az Eötvös-alap gyűlése a terv szerint az életbiztosításokat a tanítók körében s ugyancsak az Eötvös-alap szedné be a biztosítási díjakat és illetékeket. A tanítók haszna lenne az olcsóbb díjazás, az Eötvös-alap pedig a biztosítások, provízió és inkasszó díjai, valamint bizonyos magasságu összeg után a biztosító-társaság fix-összeget fizetne az Eötvös-alap pénztárába.

Feltegeti az előadó, hogy külön szövetkezet önálló létesítése nem volt célszerű, míg a most előadott terv már egy-két száz tanító életbiztosításával is megvalósítható és ennek következtében életörrelésévé lehet támogatásra szoruló jótékony intézményeinknek.

Az előadó javaslatának meghallgatása után megtörténtek a hozzászólások, mire a tanítók országos bizottságával szemben *Ujváry* B. ama indítványát fogadta el, hogy az általános tanító-egylet kötelező legyen minden tanítóra nézve.

(Az évről vizsgálatok.)

Kőrösi József előadó határozati javaslatát az volt:

Hasson oda minden módon és eszközzel minden tanítóegyesület a kormánytól, társaságoktól, sőt ha kell: a társadalom minden részében, hogy:

1. A nyilvános évről vizsgálatokat a közoktatásügyi miniszter egy erőlyen, általánosan kötelező rendelettel szüntesse be. 2. Évről vizsgálatok helyett a szép emlékü millenniumi ünnepélyek mintájára évről ünnepély tartandó a nagy nyilvánosság számára szavalással, énekek, tornajátékkal és más, a gyermeki kedélyt vidító mulatságokkal. 3. A vizsgálatok iskoláztatás alkalmával történjenek egy iskolálatogató és egy kijelölt tanító jelenlétében az utolsó hetek egyikében, osztályzat-megállapítás végett.

Az indítványok során elsőnek *Lakits* Vendel elnök lendületes beszéd kíséretében mutat rá arra a körülményre, hogy a tanítók országos bizottsága, midőn eddigelé egyetlen tiszteletbeli tagja van csak, személykultusz nem üz. Midőn azonban látja *Wlassics* Gyula kultuszminiszternek és *Zsilinszky* Mihály államtitkárnak immár hét éven át való atyai gondoskodását és örökösét a magyar tanítószög erkölcsi és anyagi javairól és mikor valóra vált, hogy a tanítók fainak internátusa és a Tanítók Háza Budapest és Kolozsvárt egymillió koronát kapott az államtól, akkor a bizottságnak ezt meg kell látnia és a mai napon, minden magyar tanító kívánsága szerint, kötelességgel *Wlassics* Gyulát és *Zsilinszky* Mihályt tiszteletbeli tagjává választani.

A gyűlés a javaslatot egyhangulag és zajos lelkesedéssel tette magáévá.

Az indítványok további során dr. *Göcz* József kívánja, hogy nyugdíjgyűben az eddig fennállott bélyegmentesség fennmaradjon. Ujjában ugyanis mind gyakrabban történik meg, hogy egy-egy gyantlan tanító az eddigi uzus szerint bélyeg nélkül adta be folyamodványát a nyugdíjért, mire néhány száz koronás nyugdíja tettejébe 30–40 koronára meg megbüntetik. Az indítványozó szerint az iskola kérje hivatalból a tanfelügyelőt és a tanfelügyelő a minisztert a nyugdíjazások elintézésére, azaz hivatalos levelezéssel intézések a tanítók ügyeit, nehogy a tanítónak a maga személyében keljen folyamodnia.

Az indítványt elolgozták.

Következett az Ersekújvári Tanítóegyesület elnökének, *Péter* Józsefnek az egyesület nevében beadott következő indítványa:

Tekintettel arra, hogy egyesületünk a kath. tanítók anyagi ügyeinek rendezése, — és egy speciális esetben a peredi kántortartatói javadalom megmentése — ügyében már 1899. év december havában tiszteletjes íbiratot intézett Esztergom főegyházmege egyházi főhatóság a 120 tagot számláló kath. tanítóegyesületünknek íbiratát a mai napig még csak válasza sem méltatta, ez okból egyesületünk ez évi június 18-án megtartott gyűlésen elhatározta, hogy kéressék meg a M. T. O. B., hogy közoktatásügyünk legfőbb fórumánál közbenjárva sziveskedjék odahatni, s módját ejteni annak, hogy a kath. tanítók terménybeli járandóságai országosztéri pénztárakban váltassanak be s továbbá, hogy a kath. tanítók lakás- és kertületnényei az 1893. évi XXVI. t.-cikk és utasítás értelmében szolgálattassanak ki, még pedig oly módon, hogy az egyes községekben ezen ügyek rendezésének ne a tanító legyen kezdeményezője, hanem a hatóság által ezen célból kiküldött hivatalos közeg.

Végül a *Zalamegyei Tanítóegyesület* kérte, hogy keressék meg sürgősen a Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága, hogy eszközölje ki a miniszteriumnál, miszerint az átalakítandó budapesti és a fölépítendő kolozsvári Tanítók Háza legyen menhelylyel kapcsolatos, hol a „*Maria* Dorottya” tanítóknak otthona mintájára a családaltan, elhagyott, esetleg enyomorodott érfitanítók nyugdíjuktól fizetendő méltányos díjazásért tisztességes ellátás és gondozásban részesüljenek. Ezekről az indítványokról a gyűlés holnap határoz.

A közgyűlés után az István főherceg-szállóban lakoma volt.

(Az állami tanítók mozgalma.)

Az ország tanítószolgálatának képviselői az országos bizottság közgyűlésére a fővárosban összegyűlve, az állami tanítók a Magyar Tanítók Kaszinójában anyagi helyzetük megbeszélésére tegnap gyűlést tartottak. A gyűlésen meghányták-vetették a módoszatokat, amelyek szerint az állami tisztviselők mozgalmához csatlakozzanak. Négyezer család helyzetének a javítására irányul ez a mozgalom.

Kozma László (Debreczen) vezette a gyűlést és Szentgyörgyi Alajos (Ujpest) terjesztette elő az ország minden részéből beérkezett indítványokat. Ezek a következők:

1. Az állami tanítók szolgálati éveik szerint osztassanak be a fizetési rangsorba.
2. Számukra nyissák meg a X. fizetési osztályt.
3. A más jellegű szolgálati iskolánál eltöltött szolgálati éveket is állami szolgálatnak tekintésük.
4. A szolgálati évek az oklevél keltétől számítsanak.

5. A szolgálati időt szállítsák le 35 évre.
6. A millenniumi évet kettőnek vagy háromnak számítsák.

7. A tanítónő elhalálása után a hátramaradt férj is épp úgy kapjon nyugdíjat, mint a nő a férj után.

8. Nyugdíjképpen 5 év után 60 százalékot, azontul 10-ik évig még 20 százaléknyi nyugdíjat kapjon a tanító.

9. A tanító elhalálása után az özvegy mindaddig kapja fizetését, míg az özvegyi segélyt ki nem utalványozzák.

10. Novelláris uton sorolják a tanítót az állami tisztviselők közé.

11. Mindazokat a fizetési osztályokat nyissák meg a tanító előtt, amelyek megnyílnak az érettségi bizonyítvány előtt.

12. Nyissák meg előttük ugyanazokat a pályákat, amelyekre a katonai középiskolát végzett tiszt is mehet.

13. Az állami tanítók 20 képviselőt küldjenek a tisztviselői kongresszusra.

14. Fizetésük a X. és IX. rangosztály szerint történjen.

15. Az előléptetés 5 évenként történjen.

16. Egy évig ideiglenesen alkalmazzák a tanítót.

17. A nyugdíját, mint a tisztviselőknél, a kincstár adja.

18. A szabályszerű tiszt díjakat késznek a tanítók fizetni.

19. Minden megyében alakítsák meg az állami tanítók egyesületi szerveit.

20. Hasonlóan a katonákhoz, bélyegtelen nyugdíán vehessék fel fizetésüket.

21. Kiküldéseknél kapjanak epidijákat.

22. A lakbért a fizetés arányában állapítsák meg.

23. Az állami tanító-kántor fizetését nyugdíj alapjául fogadják el.

24. Minden állami tanító felleltétmet kapjon.

25. Hármino év legyen a teljes nyugdíj-jogosultság ideje.

26. Öt évi szolgálat után ne végkielégítés, hanem ötven százalékos nyugdíj járjon.

27. A nevelési pótlék nagykorúságig járjon az árvának.

28. Felsőbb iskoláknál is legyen a tanító gyermekének tandíjmentessége.

29. Preparandiákba legyen előnyük a felvételnél.

30. A szolgálati pragmatika elkészítendő.

31. A személyi és helyi pótlék eltörölendő.

32. Az igazgatói díjakat rendezzék az iskola nagysága szerint.

33. Az eskütétel után hivatalból vegyék föl a nyugdíj kötelekbe.

34. A nyugdíjjarulék 3, 4 és 6 százalék legyen a XI., X. és IX. fizetési osztályban.

35. Nötlen tanító atyja a neki járó végkielégítés 50 százalékát élvezhesse.

36. Minden újonnan kinevezett áll. tanító 2 évig segéd legyen.

37. Az állásokat nyilvános pályázattal töltsék be.

38. Az évtörődös korpótléknál az 50 százalékos befizetés maradjon el.

39. A mellékdíjakat számítsák be a nyugdíjba.

40. Csak tegyemi uton helyezhessék át a tanítót.

41. Nötlen tanító temetésére annak háromhavi fizetése utalványozandó.

42. A tegyemi bizottságba a tanító-egyesület képviselői is meghívassanak.

43. Csatlakozás kimondását kéri a tisztviselői mozgalomhoz és elismerés kitéjezését Vörös László államtitkárnak és Benedek Sándornak.

44. Végrehajtó bizottság alakítandó a kívánságok propagálására.

A közgyűlés az összes kívánságokat átteszi az állami tanítók egyesületéhez és mai üléséből kimondván az állami tisztviselők mozgalomhoz való csatlakozást, állandó bizottságot küld ki a szervezésre.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség megújításának ára. A párisi *Rappel* római forrásból nyert értesülései szerint, Olaszország csak abban az esetben hajlandó a hármasszövetséget megújítani, ha:

1. Olaszországnak Tripolisra való igényeit elismerik.

2. Ha a hármasszövetség hatalmasságai magukra vállalják a kötelezettséget a Balkán-kérdést együttesen megoldani.

3. Ha a hármasszövetség tagjai, a köztük fennálló katonai egyezményt megszüntetik.

Ezek lehetetlen feltételek. De még lehetlenebb, hogy Olaszország ilyesmit követeljen Németországtól és Ausztria-Magyarországtól.

Walderee nyilatkozatai a világ környüllásairól. Walderee tábornagy, akit Khina legyőzőjének mondanak Németországban, nagy szónok az ur színe előtt és szeret mindenről beszélni. A tábornagnak a hajlott korral járó e tulajdonságát kiaknáza egy párisi újságíró és egy kicsit beszélte őt a világ mindenféle dolgairól. Sokat és hosszan beszélt Walderee, sőt fontos és súlyos dolgokról is beszélt. A mellékes esetek elhagyásával körülbelül így folyt a páros beszélgetés:

A francia újságíró megkérdezte Waldereet, milyen ellenségre gondolt, amikor a hannoveri helyőrség tisztikara előtt kijelentette, hogy az ellenségét sikerült legyőznie.

— Az ellenség, amelyre gondoltam, — felelte Walderee, — természetesen a khinaiak, hisz nem is lehetnek mások, mint a khinaiak.

— És azt hiszi excellenciád, hogy a khinaiak hasznos leckét kaptak?

— Meg vagyok róla győződve, hogy a hatalmaknak a mostani khinai hadjáratban kifejtett katonai ereje a boxer-mozgalmat végleg elfojtotta. *Hála údvös működésünknek, nem lesz többé szükségünk rá, hogy csapatokat küldjünk Khinába.*

A tábornagy azután kiemelte a Khinában harcoló francia csapatok bátorságát és fegyelmettségét. Közötte és a franciák között csakhamar barátságos viszony fejlődött ki. Különösen Voyron francia tábornokkal és Pichon francia követtel érintkezett sokat. Elragadtatással beszélt gróf Walderee Marchand ezredesről és bátor föllépéséről, a mikor Pekingben a tábornagy háza tüzvész martaléka lett.

A beszélgetés azután általánosabb témák körül fordult meg. Gróf Walderee elmondotta, hogy nagyon szereti Páris városát. Ezt fölhasználta a francia újságíró, hogy megkérdezze, vajon Vilmos császár meg fogja-e látogatni a francia fővárost?

A kérdésre gróf Walderee olyan mozdulatot tett, amiből azt lehetett következtetni, hogy igen.

— Lehetségesnek tartja-e excellenciád, hogy Franciaország és Németország között háború törjön ki? — kérdezte a francia újságíró?

— *Ez nem igen lehetséges.* A viszonyok harminc év óta alaposan megváltoztak.

Azután gróf Walderee a *Vossische Zeitung* támadásairól nyilatkozott. A *Vossische Zeitung* ugyanis azzal váltotta a főparancsnokot, hogy Bülow gróf állására pályázik.

— *Ezek az emberek bolondok,* — szólott gróf Walderee. — A *Vossische Zeitung* régi idő óta minden alkalmat fölhasznál, hogy engem támadhasson. De nem törődöm a támadásával. Az én nézetem szerint porosz tábornagnak lenni a legnagyobb méltóság, amelyet katonamember elérhet. Ez az állás teljesen kielégíti ambicióm.

A francia tisztikar és a köztársaság. *Andrée* hadügyminiszter Auxonneban egy banketen, amelyet az ő tiszteletére rendeztek, azt mondta, hogy egy trónkövetelő nemrég úgy nyilatkozott, hogy a politika fölfelé fog kerekedni a tisztek szolidaritásának. Ezek a szavak, mondotta *Andrée*, nekem szóltak. Ez a trónkövetelő nem riadt vissza attól, hogy a hadtestparancsnokoknak leveleket írkaljon, amelyekben hütlenségre akarja őket csábítani. A hadtestparancsnokok azonnal hozzám küldték ezeket a leveleket. Ez mutatja, hogy bizalommal kell viseltetnünk a hadsereg iránt. *Andrée* e szavai éppen most érdekesek, amidőn a nacionalisták a francia hadseregben vélik köztársaságellenes akciójuk szövetségeseit látni.

A francia-török konfliktus. *Constans* francia nagykövet péntek esti kihallgatásának, hír szerint, jó sikere volt. Azt mondják, hogy a porta és a rakpart-társaság szerződését a rakpart visszavételéről, amelyről 41 millió frankról van szó, a legközelebbi napokban alá fogják írni. A porta állítólag kötelezte magát, hogy Franciaországban az ottomán-bank közvetítésével 200.000 török fontnyi annuitásokban visszafizetendő 100 millió franknyi kölcsönt vessz fel. Ha a porta a rakpartot bármely okból hat hónap alatt nem tudná megváltani, a rakpart-társaság visszanyeri az engedélyokiratban nyert összes jogait. Annak a követelésnek az ügyében, amelyet két francia állampolgár támasztott a porta ellen, szintén legközelebb várható a megoldás. Mind a két ügyet a török minisztertanács elé terjesztették a kibocsátandó iradé szövegének megállapítása végett.

A szerbial szenátor-választások. Belgrádból érkezett táviratok szerint a tegnapi szenátor-választásokon megválasztották a kormányt 16 jelölttel, mindannyit radikális programmal. A piroti és valjevoi kerületben pótválasztás lesz. Tudvalevőleg minden kerületnek és Belgrád városának egy-egy szenátort kellett választania, míg a többieket már az alkotmány kihirdetésekor nevezte ki a király. A kinevezett szenátorok között van a mostani miniszterek nagy része és a radikális párt vezetői.

A khinai bonyodalom. A kártérítésekről szóló jegyzőkönyvet a pekingi követek tegnap hivatalosan átadták a khinai meghatalmazottaknak. *Li-Hung-Csang* erre a követeknek a jegyzőkönyv átvételének elismerése mellett leveleket küldött, amelyben még néhány kifogást tesz. Ez a követek erre ma azt válaszolták, hogy nem hajlandók a kérdést újra tárgyalni, mert a szöveg véglegesnek tekintendő. A khinai meghatalmazottak remélik, hogy Szinganfuból utasítást kapnak a jegyzőkönyv aláírására s akkor szombaton aláírhatják a jegyzőkönyvet.

A japáni közvéleményt nagyon fölzigtatja a manduriai kérdés. Abban a körülményben, hogy Oroszország mindenképpen titkos szerződést ígkészik kömi Khinával, annak a jelét látják, hogy Oroszország ürügyet keres előbbi nyilatkozatainak megkerülésére. A lapok a történelemből sorolnak föl példákat annak bizonyosságul, hogy Oroszország szereti nemzetközi kötelezettségeit letagadni, különösen ha alkalma kínálkozik rá. Azt hiszik továbbá, hogy azok az intézkedések, amelyeket Oroszország Manduországnak tett, az ország tartós megszállására vallanak, amibe Japán semmiesetre sem egyezhetik bele.

Belga misszionáriusok jelentései szerint, Mongolországban újabb boxer-mozgalom kezdődött. Szanzi tartományban nagy az éhínség. Az éhségnek már eddig is igen sokan estek áldozatul.

Berlin, augusztus 19.

A Wolff-ügynökség jelenti Pekingből tegnapi kelettel: Egy most kibocsátott császári rendelet október 6-ára tüzi ki a khinai udvarnak Szinganfuból való elindulását. Az eddigi rendelkezések szerint az udvarnak már szeptember 1-én kellett volna elindulnia. Az utazás elhalasztását azzal okolják meg, hogy az utak az eső következtében rossz karban vannak.

Peking, augusztus 19.

Hír szerint az udvar elutazását azért halasztották október 6-ikára, mert Peking még mindig meg van szállva.

Páris, augusztus 19.

Bottier tengernagy azt táviratozza, hogy a dandár bajóra szállása Tongkuban egész rendben ment végbe. A NINE gőzös a 18. gyarmati ezredet Indo-Khinába viszi, azután visszatér Takuba, hogy a többi hazatérő csapatot fölvegye.

Port-Sald, augusztus 19.

A Bayern Lloyd-gőzös *Csun* khinai herceggel és kíséretével ma reggel ideérkezett.

Port Sald, augusztus 19.

Csun herceg ma délelőtt a khedive látogatását fogadta és viszonzotta, mire a Bayern Lloyd-gőzös még délelőtt elindult.

Berlin, augusztus 19.

Csun herceg, aki a khinai császár megbízásából nemsokára engesztelő-küldöttség élén Berlinbe érkezik, Potsdamban fog lakni. A német császár a Sanssouci-park Orangerie-palotájának középső részét jelölte ki részére lakásul, míg a követ kíséretét az északi kertben levő kastély keleti szárnyában szállásolják el.

Fényképezési műkedvelőknek

Kitűnő fényképezési szalon- és utazó apparátusok, új, felülmulhatalan pillanati kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, BÉCS, Tuchlauben 9. sz.

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapítottott 1854-ben.

Igy akarják elérni, hogy Csun herceg mennél kevesebb alkalmatlanság nélküli juthasson el az Uj-Palotába. Nagyobb ünnepélyt, már a Frigyes császárné halála miatt bekövetkezett gyász miatt sem fognak tartani, azonban a kínai hercegnek több katonai hadgyakorlatot be fognak mutatni. A keleti vendégek részére már megkezdték a lakosztályok berendezését.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, augusztus 19.

A Fokföld a délafrikai háború igazi színtere. A legfurfangosabb boer vezérek operálnak ott oly eredménnyel, amely méltán elkészerítheti az angolokat. A Fokgyarmat jó része bizony éppen nem barátságos terület az angolokra nézve: a lázadás még mindig terjed. Ily hírek érkezvén Fokföldről, az angol lapok oly formában adják be mindezt közönségüknek, hogy a boerok ellenállása Oranjoban meg van törve s most „kétségbeesett kísérletet tesznek a fokföldi operációkkal, amelyeknek meg erősítésére Delarey és Smith parancsnokok is a Fokföldre mennek.“ Soha még furfangosabban nem színeztek ki kellemetlen valóságot.

Jellemzik a helyzetet azok a nyilatkozatok is, amelyeket sir Gordon Sprigg, a Fokföld miniszterelnöke nemrég a másfél évvel ezelőtti alakult South African Vigilance Committee gyűlésén tett. A miniszterelnök elsőbbsen is kijelentette, hogy Anglia mostani kormánya nem gyöngöcs és bizalommal viselkedik a jövő iránt, amíg Salisbury marad a kormány élén. De ő ismeri az angol politikai viszonyok és pártok ingadozását és ezért nem lehet tudni, hogy meddig marad meg a mostani helyzet s meddig fog kormányon maradni a mostani angol miniszterium. Az angol parlament mindkét házában több elékeelő tagja csak az alkalomra vár, hogy a délafrikai kérdésben új politikát kezdjen. A boerok fokföldi inváziójáról azt mondták, hogy több oldalról azt ajánlották, hogy polgári hadsereget szervezzenek a boerok ellen. Ezt azonban lehetetlen tartja, mert a fokföldi polgárok legnagyobb része máris a kormány ellen küzd, a többiekre pedig nem lehet felelősséget bízni, mert félni lehet, hogy azt saját hazájuk ellen fogják használni, s nincsen ok arra, hogy az ellenség számát szaporítsák.

Ezt nem Európában, hanem a Fokvárosban mondták, ahol ugyancsak alaposan ősmérik a helyzetet.

London, augusztus 19.

A délafrikai háború kiütése óta Londonban állami bizottság alakult, mely a Transvaalból kiutasított idegenek kártérítési igényeiről döntött. Az angol kormány képviselőjének eddig mindég sikerült a kártérítési igényeket elutasítatnia. A bizottság tegnapi ülésén megváltozott a helyzet. A kiutasított magyarok és osztrákok képviselője arra az álláspontra helyezkedik, hogy megbízónak kétségtelen joguk van kártérítésre, mert joggal utasították ki őket. Azzal vádolták őket, hogy résztvettek egy merényletben, mely lord Roberts élete ellene irányult. Ebben a merényletben állítólag 378, minden nemzetbeli idegen tett volna részt. Ha ilyen sok ember tudott róla, akár az újságokban is kiirhatták, vagy falragaszokon is közlétehetők volna. De ez a merénylet csak tulbuzgó rendőrfőnökök képzeletében létezett. Ha pedig összeesküvés nem volt, a magyarok és osztrákok nem is vehettek részt benne. A kiutasítottak képviselője azt kívánta, hogy az 54 kártérítési követelést haladéktalanul tárgyalják. A bizottság ezt az indítványt el is fogadta.

London, augusztus 19.

Kitchener jelenti Pretóriából mai kelettel: Wood százados tegnap a rendőr-katonaságnak egy részével és Morley századosnak mintegy 150 emberével Elandsriver-től délre elfoglalt hadállásából földérett szögálartra ment Bronkorstspuit felé és Middleburg közelében meglepett egy erős boer tábor. 23 boer elesett. Minthogy az ellenség sokkal erősebb volt — erejét 600—800 emberre becsülték — Wood nem használhatta ki sikerét. Visszavonulás közben az angolok közül egy ember elesett és hat megsebesült, köztük Morley százados súlyosan. Tizennégy ember eltűnt. Katonáink mind kitűnően viselkedtek. Az ellenségnek valószínűleg nagyobb vesztesége volt mint nekünk.

Hága, augusztus 19.

Krüger magántitkárárt fogadta a napokban a cár, azután a titkár többször hosszasan tárgyalt Lamsdorffal, az orosz külügyminiszterrel. A dolognak politikai körökben igen nagy fontosságot tulajdonítanak.

Dublin, augusztus 19.

A Freemans Journal egy beszélgetést közöl, amelyet Redmond William, az angol alsóház tagja Krüger elnökkel folytatott. Krüger azt mondta a beszélgetés folyamán, hogy Kitchener proklamációja nem jellemli meg a boerokat, hanem ellenkezőleg, a háború folytatására serkenti őket. Az angolok, mondotta Krüger,

a háború eleje óta bennszületteket fegyvereztek föl a boerok ellen, akik soha sem használtak a háborúban fegyveres kaffereket.

HIREK.

A Szent István napi pántlikás ökör.

Holnap Szent István napja van s holnaputánól kezdve már megint úgy kezdődik a vidéken az időszámítás, hogy: — a jövő Szentistvánkor. Mint ahogy a falun az az idő tengelye, hogy melyik bucsuhoz közelebb esett meg ez vagy az a fejbeverés, úgy a Magyarországának nevezett nagy faluban is az országos bucsujárás napja az idő határköve. Mindeideig így volt legalább. Az első magyar király szent jobb keze, amelynek az intésére — amely intés bizony a hóhérnak is szökött hébe-korba — ebből a bizonytalan márról-holnapra váltakozó határokkal övezett területből államot teremtett, szentség lett nem a szentekben hívő katolikusra, hanem a magyarra nézve. Hatalmas, nagy bucsujárás indult meg hozzá s mivelhogy a falusi bucsun is van a mise meg prédikáció mellett multság, cigány, eszem-iszom is, hát a szent kéz bucsujához is úgy szokott hozzá a magyar ember, hogy a mikor elvégezte a maga áhitatos hódolatát, hát multság következik. Budapest kitesz magáért. Hadd lássa a vidék, hogy a főváros tud vendéget fogadni. Nemesek a pénzt veszik el a vendégfogadásban mindenféle címen, hanem adnak is érte valamit, a mivel megbékítsék. Délután, a mikor a ceremóniának vége van s mindenféle kis kocsmákban vagy csak amugy a tarisznyából megebédelt a vidéki polgár, elkövetkezik a pántlikás ökör. Még én is emlékezem rá, hogy hogyan vitték végig az Andrassy-uton, pedig fiatal ember vagyok. Mennyivel többet láthattak hát az öregek.

Annak az ökörnek pedig semmi oka se volt arra, hogy fölpántlikázza magát és bokráttát tűzzön a két szarva hegyére. Annak az ökörnek egyáltalában jobb lett volna meg se születni erre a népünepes világra. Azt az ökröt acélizomzatú markos mészáros legények vezették el a ligetbe. Ma már talán a mészáros legények se ilyenek. Azt mondják, hogy a vágóhídon sok mindent géppel intéznek el rosszul, amit azelőtt egy-egy mesteri csapással a mészáros legény eselekedett meg jól. A legényeknek hóféhér kötényük volt s vesztül csinások voltak ők maguk is. A vad szépség, amit nem a fodrász alakít ki az emberből, hanem a természet maga. Domboru mellükön követ lehetett volna aprózni s ha az ökör bakafantósodott, hát az is megesejt, hogy leültették a legények utközben a hátuljára. Csak úgy, hogy rántottak egyet rajta a kötéllel. Kétfelől a gyalogjárók utja mellett tátott szájjal nézték az izomépítészetnek ezeket a remekeit a leányok. — Aztán kivonult az egész gyülekezet a Városligetbe — az ökör meg a bandák után. Ujjé, mennyi banda. Veteránok, cigányok, no meg a katonák is és odakünn a még meg nem ritkított, dus ligetben elkezdődött Magyarország számára a népünep. — A mi csepvirágó, annak mind felragyogott a nap. A hintákon karczagi meg mátészalkai menyecskek, leányok visítottak, míg a férjek, legények a komolyabb borivási tanulmányba merülve, borszívat zivták a sátrakban. Bizonyos népies versenypályákon póznát másztak, lepényt faltak versenybe s pesti gaminok zsákban futottak versenybe, amin kedélyesen, de a maga méltóságához hiven mosolyodott el a vidéki gazdaember, hogy hát ni, effélébe is örömiük telik. A számárverseny se volt kevésbé mulatságos. Azalatt pedig az a bizonyos pántlikás ökör, amelynek jobb lett volna meg se születni erre a világra, összerogyott egy hatalmas taglócsapásra s aztán levetkőztették róla a bőrt is s iszonyatos nyáron indult meg forogni, forogni, míg csak pecsénye nem lett belőle. Hát ebből a pecsényéből édes-

kevés jutott a vidéki vendégnek, de nem is az tetszett neki a multságban, hogy ingyen eszik, hanem maga az ünnepe. A lárna, az ujjongás, köröskörül a sok muzsika, a panorámák, a cöllövés, a Barokaldi bácsi okos lovacskája, amelyik kiveri a lábával, hogy hány esztendő, a tüzijáték és minde- nekfelett Pest, ez a derék jó Pest, amely ime megbecsüli a karczagi embert. Meg a' Urak mentek ki közéjük beszélgetni, hogy milyen a termés. Várhatunk-e valami kis jó bort... Olyknak hosszú kürtő volt a fején és mégse áttalott kezelni a polgáremberrel. Köz- tük volt a polgármester is, meg csupa tanult koncipista a fővárostól. Budapest reprezentálta magát s nem ment el a vidéki vendég előtt úgy, mint ma.

Mert ma már mindennek vége van. A szent Jobb kéznek az ünnepe templomi aktus lett s hogy nem marad csak a templomban, annak az az oka, hogy nincs az a szentegyház, amely befogadni tudna olyan tömeget, amely még mindig felgyűl erre az ünnepre. Jön a szokás révén, jön azért, mert már úgy van megszokva a kalendárium is, meg a vasuti tarifa is, hogy ezen a napon Pesten kell lenni. Ami egy kis közösséget teremtene köztünk meg a vidék között, legalább erre az egy napra, az szép lassan elmúlt. Budapest külön mulat, a vidék meg bódorog erre-arra a városban s hazamegy azzal az érzéssel, hogy hát egyszer eljött tisztesség- ből, de többet nem koptatja ennek az arrogáns városnak az aszfaltját. Hiszen itt mindenki úgy néz rá, mintha kamaszkai ember lenne. Hiszen ezek a pestiek tán nem is igazán magyarok.

Nem bizony. Megspóroljuk a pántlikás ökröt és megspóroljuk a vendéglátást. A mi Szent István napunk lassan-lassan közönséges hétköznap lett. És a vidék hazamenve tőlünk, kételkedve nézi meg a naptárt.

— Hát csakugyan piros betűvel van írva...

(Th.)

Az első fecskék.

Tövisként vérezte a magyarság szívet, most pedig örömiük rózsáival szeretnénk telehinteni a Ludoviceumot, ahonnan tegnap rajzoltak ki az első szinmagyar hadnagyok. Szinmagyarok, oltó anyagnak valók s négyet közülük mindjárt a közös hadsereg ezredeibe rendelték át, hogy valósulni kezdjen az új magyar katonai politika s nemesek magyar születésű, de magyar nevelésű tiszttek kerüljenek a közös hadseregbe.

Petur bán barátom, te azt mondd rá: *debutisset pridem!*

Politikus barátom, te azt mormolod: *jobb későn, mint soha!*

De mi nem rekrimálunk és nem filozofálunk. Csak örvendezünk. A tizenhat esztendősen leány szemével gyönyörködünk az első szinmagyar hadnagyokban. Itt vannak. Most indinak. És folytatásuk következnek, esztendőről esztendőre. Utjuk messzirre visz, de mindenütt velük lesz az a magyar nevelés, melyet az ujonnan szervezett honvédségi akadémiában oltottak beléjük. S ez magyar katonai nevelés. Ezt vihették és vigyék is tovább a közös hadseregbe. Mert régen halottunk mi fiatal hadnagytól, miniszterhez és magasrangú katonákhoz intézve, olyan ércos magyar beszédet, mint aminőt Megay Ernő, az első szinmagyar hadnagyok egyike mondott az avatás után. Ah, ez egészen új hadnagy! Nemesek rangjára, de vére nézve is. Ez a hős apákra hivatkozott, akiknek poraiból nőnek a legszebb virágok, melyeknek illatát szent áhitattal kell a lélekbe szívni, hogy majdan, ha trón és haza veszélyen forogna és bérc-völgy visszhangozza a jelszót: előre! — valósuljon a mondás igazán, hogy:

— A magyar honvéd nem hal meg soha!

Ez új hadnagyok új beszéde. Ezt a ne-

velést s ezt a szellemet igaz gyönyörűségünkre fogják elvinni a közös hadseregbe. S ha így beszél az első, így fog beszélni és érezni a többi is. Hát csak jöjjenek, esztendőről-esztendőre — és diadalmas, gyönyörűséges legyen az utjuk!

... De hogy ezen az uton is kísérje őket a *Gotterhalte* — no az nem föltétlenül szükséges. Mert...

Ne folytassuk. Csak a régi nóta volna. S ennél a szép katonai ünnepnél ott sem volt, itt sincsen helyén a — régi nóta...

Budapest, augusztus 19.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Lapunk legközelebbi száma Szent István ünnepe miatt délelőtt jelenik meg.**

— **A király születésnapja.** A király születésnapját az egész országban s a külföldön és mindenfelé megünnepelték.

A király születésnapjának évfordulóján a budai izraelita hitközség is ünnepélyes istentiszteletet rendezett reggel hetedél órákor imaházában, melyen a helybeli előkelőségek és egyletek nagy számmal vettek részt. Az istentiszteletet dr. Wiesner H. rabbi tartotta és Weisz Ede időskantor énekelte.

Schweiningenben is, mint minden esztendőben, ez idén is nagy ténnyel ünnepelték meg Ferenc József király születésnapját. A lúrdótelepet már edőre való este pazarul díszbogarozták. Mindenütt osztrák és magyar nemzeti színi lámpionok ragyogtak. A gyógyteremben és a terrazon bált rendeztek az osztrák és a magyar kolónia tagjai. A lúrdóigazgatóság lapja lelkes hangon cikket emlékeztet meg a nagy napról. Az egész helyiség föl van lobogóva. Este mindenütt hangversenyek voltak, az ott lúrdózó magyar és osztrák alváltók pedig diszlakomára ültek össze. Az ünnepségből a hollandus közönség is kivette részét.

Nordernheiből táviratozzák, hogy gróf Paar lovassági tábornok, főhadsegéd, legfelsőbb megbízásból *Wlassics* miniszternek s az itt időző magyaroknak ő felsége hetvenedik születésnapja alkalmából tegnap küldött hódoló táviratért ő felsége legfelsőbb köszönetét fejezte ki.

Ostendében is lelkesen ünnepelték meg a király születésnapját az Ostendében időző magyarok és osztrákok. Az ünnep előestéjén mintegy 70 magyar és osztrák lúrdóvendég gyűlt egybe a Royal Palaceban, ahol fényes lakomát rendeztek. Jelen voltak: *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter, báró *Wodianer* Albert, *Lánczy* Leo udvari tanácsos, *Krauss* Lajos, *Vértessy* Kálmán osztálytanácsos, *Köhner* Gusztáv és neje, *Krauss* Izidor, *Bacher* igazgató nejevel, továbbá Ausztriából számosan. *Hegedűs* Sándor miniszter lelkes beszédet mondott, amelyben megemlékezett ő felsége kiváló uralkodói erényeiről. Beszédét a jelenlévők állva halgatták meg. Azután Grünhut udvari tanácsos, az osztrák urakházának tagja szólalt fel, hogy honfitársai nevében csatlakozzék *Hegedűs* szavaihoz.

— **István király napja.** A főváros idegenforgalma nagyon megnövekedett Szent István ünnepére. A vidékről valóságos zarándoklat indult a főváros felé. A keleti pályaudvaron tegnap 14.535, a nyugati 11.173 ember érkezett a fővárosba, gőzhajón pedig 1312-en jöttek. A huszonhét ezer utas érkezése persze meglátszott a város utcai forgalmán is, amely rendszerint megnövekedik az augusztus 20-iki nemzeti ünnep előtt. A főkapitányság a holnapi napra több intézkedést tett. Az ünnepi körmenet reggel hét órakor kezdődik. A királyi vártemplomból indul és a Szent György-tér, Dísz-tér, Uri-utca és Szentháromság-utcaán át a Mátyás-templomba vonul. Az uton *Szirmay* Andor kerületi kapitány vezetésével százhusz gyalogos és harminc lovasrendőr ügyel a rendre. A hidakhoz és a gőzsiklóhoz is nagyobb a kirendeltség. Így a Lánchid pesti oldalán *Tóth* János fogalmazó négy lovas- és tizenkét gyalogos rendőrrel, a hid budai részénél tíz lovas- és husz gyalogos rendőr ügyel a szabad közlekedésre. A közönséget csak meghatározott számú csoportokban engedik a hidra, úgy, hogy tolongás, vagy szerencsétlenség ne történhessenek. Ugyanígy járnak el a gőzsiklónál is, a hova tizenkét gyalogos rendőrt küldenek. A csavargőzsők állomásaihoz négy-négy gyalogos rendőrt állítanak. A főkapitányság kéri a közönséget, hogy a rendőrök figyelmeztetését fogadják szívesen, nehogy a nagy tolongásban szerencsétlenség forduljon elő. Miután a körmenet reggel hét órakor kezdődik, ettől fogva senkit sem bocsátanak a menet utvonala.

A *Mezőgazdasági Múzeum* Szent István király napján, reggel 8 órakor nyílik és este 6 óráig lesz nyitva. Amikor ezt a vezetőség az érdeklődőknek tudtára adja, különösen a vidékről felrúduló gazdák-

nak, melegen ajánljuk, hogy ezt a szép és tanulságos múzeumot mely újabbban számos értékes tárggyal gyarapodott, ne mulasszák el megtekinteni. A Múzeum a VII. kerületben, Kerepesi-ut 72 szám alatt van; látogatás ingyenes.

— **Meszély Lajos betegsége.** *Meszély* Lajos, a csákvári kerület országgyűlési képviselőjének állapotában — amint örömmel értesültünk — állandó javulás állott be. Az aggasztó tünetek eltűntek s a népszerű képviselő most jobban érzi magát. Környezete állandóan közelében van s mindent elkövet a beteg egészségének helyreállítására.

— **A jó osztrák szomszédok.** A Császárfürdőbe menő hajó fedélzetén tegnap egy hat tagból álló amerikai társaság utazott. Elmerültek a tájék szépségének a szemléletébe s hangosan fejezték ki elragadtatásukat.

— Gyönyörű — mondta az egyik — s ami legérdekesebb, egyetlen egy rablógylóskost sem látok.

A többiek kacagtak. Egy magyar ember odalépett hozzájuk:

— Bocsánat, uraim — mondta angol nyelven — önök rablógylóskokról beszéltek. Szabad tudnom, hogy mi az oka e szokatlan beszédüknek?

Az amerikai készségesen megfelelt a kérdésre:

— Tegnap jöttünk Budapestre — Bécsből. Ott is igen jól éreztük magunkat. Megvallo, hogy némi nyugtalanságot éreztünk, mikor fővárosukba értünk. A bécsiek figyelmeztettek, hogy itt olyan óriási a nyomor, hogy munkások ezrei éheznek, elkiseredétségükben törnek, zuznak s főleg az idegeneket rabolják. Ezért mondtam az előbb, hogy még egyetlen egy rablógylóskost sem láttam.

Ez a jelenet kellőképpen megvilágítja a jó osztrák szomszédok irántunk való jóindulatát s némi világosságot derít arra is, hogy miért is nincs hát meg az, amit annyira óhajtánánk, az idegenforgalmunk.

— **A Lónyay grófok levelesládája.** Gróf *Lónyay* Elemér elhatározta, hogy rendezetni fogja a *Lónyay* gróf család deregnyei levéltárát melyben sok, nagybecsű és történelmileg nevezetes okmány található. A levéltárban van többek között egy eddig kiadatlan és ismeretlen *kuruc napló*, melyet II. Rákóczyval és társaival bu dosó hazafi vezetett; kezdődik 1711-től, magában foglalja hét év eseményét. A napló kéziratban körülbéli ötven ívet tesz ki s egyik legbecsebb műve a Rákóczy-kornak. A levéltárban több eredeti levél található II. Rákóczy Ferenctől, Bercsényitől, Lónyay Annától Kemény erdélyi fejedelem özevgyétől, továbbá több okmány és levél az 1805-iki nemesi felkelésre vonatkozólag. Van továbbá művelődéstörténeti szempontból több igen becses végrendelet a XVII. és XVIII. századból. A régi okmányok között található *Szemere* Pálnak egy eddig kiadatlan költeménye. Legbecsebb a diplomatikai csoport. Okmányok és diplomák vannak száz száma 1325-től egész korunkig. A levéltárt már két ízben is rendezték, erre vall egy régibbi és egy újabb protokollum. Azonban az idők folyamán annyira elhanyagolták a levéltárt, hogy az okmányok most a legnagyobb rendtelenségben vannak. A levéltárban őrzik *Gravon* Lajosnak a lengyel menekült ióurnak, később a *Lónyayak* jószágkormányozójának több kötetből álló, lengyelül írt politikai kéziratait is, melyeket gróf *Lónyay* Elemér, a lengyel tudományos Akadémiának ajánlt föl ajánldéka.

— **Bucsa a királyi várban.** A budai királyi várpalota Szent István-templomában ma, a templom ünnepelésének év fordulóján tartották meg a szokásos bucsut. Az istentiszteletet reggel csendes misével kezdték. Az ünnepi nagymisét délelőtt 10 órakor tartották meg a lényesen kivilágított templomban. Az ünnepi nagymisén dr. *Kohl* Medárd püspök pontifikált dr. *Kimda* Teofil kanonok, *Berger* Márk hercegprímási ceremoniás, *Kriszán* Mihály pápai kamarás, szeminariumi igazgató, *Kantor* Károly apát-plébános, *Thym* Adolf kongregáció elnök több pap és növendékpap segítségével. Mise alatt a templom hajójának két oldalán díszruhás koronaőrök álltak sorral. A kóruson az énekkar latin egyházi énekeket adott elő. Mise után *Kantor* Károly apát-plébános kitette a Szent Jobbot. Déután *Glattfelder* Gyula áldozár szentbeszédet mondott. Az ünnepi litániát, melylyel az ünnep betejződik, *Kantor* Károly apát-plébános tartja. Az istentiszteleten mindvégig igen sok hívő volt jelen.

— **A hetvenéves Süss.** A sopronmegyei *Marczfalván* holnap ünnepi *Suess* Ede, a jeles osztrák geológus, a bécsi császári tudományos akadémia elnöke szűk családi körben 70-edik születése napját. Az a bizottság, amely ez alkalomból ünnepséget akart rendezni, az űs tudós kérdésre előlött szándékától, de jelentékeny összeget gyűjtött alapítványul oly szegény egyetemisták számára, akik geológiai tanulmányokat végeznek. *Suess* Edét már ma számosan üdvözölték, köztük *Rainer* főherceg is. Az ünnepi tudós születése napja öröme ma dusan megvendégelte *Marczfalván* azokat a polgárait, akik vele egykorúak, vagy még korosabbak.

— **Bogáreső.** A természet is hajlik a szecesszió felé és az utóbbi időkben a csapadék terén például nagyon szereti a meglepetéseket. Volt már homokeső, volt vereső, most meg már bogáresővel is szolgált. Ezzel a tüneményvel a természet a magyar földet ajándékozta meg. Szentéről jelentik, hogy ott a minap este kilenc óra után a csillagos eget sűrű felhőtömeg borította el, s csakhamar nagy zápor kerekedett. De nem vi hullott az égből, hanem bogár, még pedig azon a vidéken még nem látott bogár és olyan nagy mennyiségben, hogy ujnyi vastagságban lepték el a földet. A bogaraknak zodányszerű szárnya fénylő kékes zöld, alsó részük pedig sárga sávos. Aztán, mikor a különös zápor leszakadt, az ég megint kitisztult, a csillagok ragyogtak és a szentesiek egyébről sem beszéltek, mint erről a bogáresőről.

— **Egy francia orvos ajánlata.** A londoni tudósvész e lenes kongresszuson tudvalevőleg azt állította a nagynevű *Koch* professzor, hogy az állati tudósvészől az emberi test immunis marad. A híres német bakteriológus e véleménye a sok kiváló tudós közt élénk ellentmondásra talált, így a párisi *Nocard* is tagadta helyességét. *Garnault* párisi anatómus beható kísérleteket tett ez irányban s azok éppen az ellenkezőjét eredményezték annak amit *Koch* a maga kísérletei alapján állított. *Garnault* erre a következő levelet írta *Koch* tanárnak Berlinbe:

Paris, 64, Rue de Mironnesmil.

Nagyrabecsült mester!

Leliismeretem szavára hallgatva, rendelkezésre bocsátom magamat oly célból, hogy rajtam az állati tudósvész bacillusaival oltási kísérleteket tegyen. Az én nézetem az, hogy ön téved, s meg vagyok győződve, hogy ezek a bacillusok megfertőznének engem. Negyvenegy éves vagyok, száz kilónál többet nyomok, magasságom 1'81 méter, teljesen egészséges vagyok és nincsenek gyermekeim. Acsatamezőkben ezer meg ezer ember, bár csekélyebb intelligenciával áldozta fel magát a biztos halálnak. Noha nem vagyok az ön véleményén, valószínűnek tartom, hogy az állati gümöbacillus ráragadnak, mégis azt hiszem, hogy amit annyi ember habozás nélkül megtesz a haremzőn, azt megteheti a lelkiismeretes ember a társadalmi harc mezején is. Teljesen rendelkezésére állok akár Párisban, akár Berlinben, ahogy tetszik.

1901. augusztus 14.

Paul Garnault,

az orvostudományok doktora, a természettudományok doktora, az összehasonlító bonctan tanára a bordeauxi egyetemen.

A párisi lapok azonnal fölkeresték *Garnault* doktort, hogy közelebbi részleteket tudjanak meg mérész lépésének okairól. *Garnault* így nyilatkozott:

— Egető szükség van arra, hogy meg tudjuk, csakugyan ki vagyunk-e téve minden pillanatban annak a veszedelemnek, hogy a hus évezete tudósvészessé tesz bennünket. Továbbá egészen bizonyos, hogy a forrást teinek sokkal csekélyebb táperje van, mint a nyers teinek. Az anyák a tudósvészől rettegve feliorralják a tejet gyermekeik számára és ezzei a legtapálóbb folyadékot megloisztják legértékesebb alkatrészétől. Es *Nocard*, a maga nagy tekintélyével azt ajánlja nekik, hogy így tegyék ezental is. *Koch* megint azt mondja, hogy a forrásas fölösleges. Kinek van igazza? A kétélyt csak emberen végzett kísérlet oszlathatja el.

— **Szerencsétlenség a tengeren.** A brit-kolumbiai Viktoriából táviratozzák; a Canada-Pacific-társaság *Izland* nevű gőzöse *Juneau* (Alaszka) közelében összeütközött egy jéghegygel. 63 ember viébe full, 107-et megmentettek és az éjjel ide szállították őket.

— **Bátorság.** Felső-Pulyán vásár volt a minap. Délfelé, amikor az Erzsébet-utca a legnépesebb volt, a vásári sürgés-forgás a legelevenebbé lett, egy tében megvadult és neki rontott az embereknek. Mindenki menekült előre, de azért tíz asszonyt letiport, egy gyermekét megsebesített s csak nem akart lecsillapulni. Még a férfiak is ijedten ugráltak előre a kapu alá. De egyszerre mégis csak szembe szállt a dühödt állattal valaki. *Rohonczy* Györgyre, *Rohonczy* budapesti téparancsnok fiára ismertek rá, aki a megvadult állat elé állva a szarvánál fogva megragadta. A téhen ekkor fölelelte a levegőbe s egy ideig magával vitte. Aztán sikerült a fiatalembernek az állat nyakát visszarántani s végül meg is állítani a tehenet. Az emberek az első ijedségből ekkorra már magukhoz tértek s a tehenet pályaválaki megkötözték. Így írja le az esetet a Soproni Napló.

— **Egy közigazgatási tanfolyam áthelyezése.** A Politika Értesítő jelenti: Az utóbbi időben hiro jár, hogy a debreczeni közigazgatási tanfolyamot Nagyváradra helyezik át. Mint illetékes helyről értesültünk, ez nem áll, mi a belügyminiszternek Hajdúvármegye törvényhatóságához ma intézett leiratából is kitűnik.

— **A vásár színe.** A magyar vásár is megfakul már. A viganót felöltik ugyan még a leányok, piros csizmát is huznak a lábukra, piros selyem kezkenő is lobog még a derékukról, de azért a vásár mégis fakul. A belügyminiszter megfosztotta a vásárt attól a sok színtől, melyet a játékosok adtak neki. Megtiltotta, hogy ezentul a hordozható tekebáb-játékok játszsának, a színes golyó-játék is indexre került, színes babát sem szabad játszani már. A monaco és mariandi, a céldobás és birbics csupa tilos szenvedelem lett s szigoruan kell vigyázni ezentul arra, hogy a tudatlan, járatlan népet a kóklerek és csepürágók ne fesszák meg utolsó garasáttól.

— **A becsületrend tisztjei.** A francia köztársaság elnöke a párisi kiállítás alkalmából a francia becsületrenddel tüntette ki azokat, akik a kiállítás magyar osztályának rendezése körül buzgólkodtak.

A főtisztviselők adományozta az elnök gróf Széchenyi Bélának;

a tisztviselők Szalay Imre, Radisics Jenő, Sztéryényi József miniszteri tanácsosoknak, Mallin Ivó báni tanácsosnak, Faragó Lipót, Kazy József, Veresgyörgy Kálmán miniszteri osztálytanácsosoknak, báró Berg Gusztáv földbirtokosnak, Pittler Kamil országos iparművészeti iskolai igazgatónak, Mechwart Andrásnak, a Ganz és társa részvénytársaság alelnökének, dr. Wagner Jenő kir. tanácsosnak, Halmoz János polgármesternek, Pekár Imrénének a Magyar Leszámloló és Pénzváltó Bank vezérigazgatójának;

a lovagkeresztet Hermann Ottónak, az ornitológiai központ igazgatójának, Szomjas Lajos miniszteri titkárnak, Egerváry Gyula vadászati felügyelőnek, Borhy György és Turkovich Milán földbirtokosoknak, Bollé Hermannak a zágrábi ipariskola igazgatójának, Györy Árpád udvari levéltárosnak, Erdődi Béla tankerületi főigazgatónak, Hegedűs Károly felső ipariskolai igazgatónak, Faragó Odón felső ipariskolai tanárnak, dr. Földváry József miniszteri segédtitkárnak, Kővesdy Béla miniszteri osztálytanácsosnak, Rákosi Jenő úrnak, Almády Géza székesfehérvári tanácsosnak, Vágó Pál festőművésznek, Zala György szobrászművésznek, Rajner Kálmán malomigazgatójának, Philip Adolfinak, a Dynamit Nobel részvénytársaság vezérigazgatójának, Epperlein Oszkár tegyvergyári vezérigazgatónak, Thék Endre és Jungier Gyula nagyiparosoknak, Bálint Zoltán műépítésznek és Gerbeaud Emil cukrászának.

— **A horvátországi áttérések.** A horvát papok, de különösen Strossmayer diákovári püspök üldözése következtében a horvátországi római katolikus magyaroknak a református vallásra eddig szórványosan való áttérése ismét nagyobb mérvet ölt. Ez már nem felekezeti, hanem nagyarányú nemzetiségi mozgalom. A magyarokkal egyidejűleg sok német is elhagyja a római katolikus vallást. Ujabban Szukács, Verőce, Mihácsi, Babota, Dályi, Lovas, Ujlak, Mitrovicza, Uj-Pázna Tercovác, Ireg, Dolja, s több más községekben érkeztek hírek a nép áttéréséről. A mozgalom a városokban is terjed, különösen pedig Szlavóniában, ahol az intelligensebb magyar elem is követi a köznépet.

— **Rohicsi jubileuma.** A minap ünnepelte Rohics, ez a kies stájer fűrdőhely fennállásának százéves jubileumát. Gróf Attems fedezte föl ezelőtt száz évvel a csodatevő rohicsi forrásokat, amelyek egy évszázad óta ki tudja hány betegnek szereztek enyhülést gyógyulást. A jubileumon ott volt a fölledező grófnak valamelyik unokája: gróf Attems Odón, stájer helytartó és jelenvolt sok más notabilitás, de azért az ünnep leszletlen és kedélyes volt, mint a milyen máskor ez a kedves fűrdőhely. Egy csomó ünnepi beszéd mellett volt hangverseny, tombola, jótékony bazar és a fűrdő helyvendégei a jótékonyági sátraiban úgy buzgólkodtak, mintha csak odabaza, a városban volnának. A rohicsi vendégek jórésze magyar, az ember a fűrdőhelyi osztrák jellegét alig érzi. A parkban, az erdőben, a források mellett magyar sző hallik, a fűrdőhelyi igazgatósága a magyar vendégre természetesen különös figyelemmel van. Az ünnep közelebb hozta a fűrdővendégeket egymáshoz, de a fűrdőhelyi dícséretére az ünnep sem kellett: mert dícsérik és áldják a betegeket, akiknek az egészségét adják vissza a rohicsi források.

— **Másfél milliós osalás. Paduában** — mint onnan jelentik — tegnap elfogták a milánói *Credito Italiano* bank egy *Venato* nevű tisztviselőjét, aki hamisított utalványokkal egymillió négysszázhatvan ezer lírát vett föl a bank kárára. Az illető tisztviselő töredelmes valómást tett. Venatovall együtt letartóztatták kedvesét és ennek nővérét, két feltűnően szép leányt, akik Veronában éppen a bécsi gyorsvonatra akartak föl szállani. A két leánynál egy táskát találtak, amelyben ötszáz darab ezer líras bankjegy volt. A leányok sirva erősítették, hogy ártatlanok s hogy fogalmuk sem volt róla, hogy mi van a táskában.

— **Sakkverseny.** A pár nappal ezelőtt tartott nemzetközi sakkversenyen, melyet a németalföldi sakkszövetség Haarlemben tartott, az első 200 forintos díjat dr. Olland nyerte el *Utrechtből*. A második és harmadik díjat is hollandi játékos nyerte el és pedig *Leussen* és *Forest*. A negyedik díjat *Zaner tanár nyerte el Budapestről*, végül az ötödiket és hatodikát *Loman* és *Mannheimer* között osztották szét.

— **Az aradi lencsház államosítása.** A Fehér Kereszt egyesület által létesített lencsházakat a kormány most saját kezelésébe veszi át. Mint értesülünk *Ruffy Pál* a lencsházak országos kormánybiztosa

szeptember hó 5-én. Aradra utazik, hogy megtegye az intézkedéseket az ottani lencsház átvételére nézve.

— **Megőrvült vonatvezető.** A Hinweil-Effretikon svájci vasuti vonal pályaházai előtt a napokban rémümt arccal álltak a vasuti hivatalnokok. A délutáni személyvonat megállás nélkül robogott el előttük s mint egy eszeveszett állat, libegve, tombolva nyelte el a mértőlekedet. Sem jelzőtábla sem jelzőharangok nem tudták megállítani rohanó útjában. A kéményből sűrűn száll a füst, a kerekek irtózatossal csattogással forogtak a síneken, mialatt a kupék ablakából kétségbeesett emberek jajveszékeltése hallatszott.

A vonatvezető mereven nézett ki a mozdony ablakán, kezét a fékzörfőre tette, mintha meg akarta volna óvni attól, hogy valaki megállítsa a vonatot. Örült volt s azt képzelte, hogy egy nap alatt végig kell száguldania az egész országot. Amit Zola a Lizon gépészeről megálmodott, azt ez az örült ember végre is hajtottá.

Három órai rettenetes száguldás után a vonat bátor utasai rászánták magukat arra, hogy a kalauzzal együtt a géphez mennek. Irtozatossal küzdelem után megtudták lékezni az örült embert, elvonszolták a fék mellől s megállították a vonatot.

— **Fellázadt falu.** A nép tudatlansága nagy bajt okozott egy galicizai helységben, *Ottynia* község népe, mint egy lembergi távirat jelenti, szombaton a sértésvész ellen intézkedő állat-egészségügyi bizottságot botokkal megtámadta és sárral dobálta. *Két állatorvos súlyosan, néhány más hivatalos személy könnyen sérült meg.* Tizenegy embert letartóztattak. Másnap nagy néptömeg esődült össze a bíróság épülete előtt és a letartóztatott emberek szabadon bocsátását követelte. A tüntetőket katonaság verte szét. Azóta teljes nyugalom van a községben.

— **Cipészek és szabók.** A IV-ik országos cipész-kongresszus ma nyit meg Szegeden a városháza közgyűlési termében. Itt vannak a kereskedelemügyi miniszter képviseletében *Akos Arnold* ipar-eligyelő, továbbá *Gelléri Mór* az országos ipar-egyesület igazgatója, dr. *Horváth János* az országos központi hitelszövetkezet iparügyi felügyelője, továbbá mintegy 200 kisiparos az ország minden részéből. A kongresszust reggel 9 órakor nyitotta meg *Szabó Ferenc* az előkészítő bizottság elnöke. Erre *Akos Arnold* szép beszédben vállalta a kisiparosok helyzetét. *Gelléri Mór* az országos ipar-egyesület üdvözlését tolmácsolta. Napirend előtt *Krassó János* elnök indítványára a következő táviratot intézte a kongresszus *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszterhez:

A Szegeden egybegyűlt IV. országos cipész-kongresszus résztvevői bizalommal köszöntik Nagyméltóságodat s kérve ügyük iránt való kegyes jóakarátát, kívánják, hogy Nagyméltóságodnak az iparügyek vezetésében való bölcsesége találja meg és kitartóan kövesse azt az utat, amely a kisipar haladására vezet. Adja az ég, hogy hazánk és iparunk javára még sokáig be-töthessse nemes hivatását.

A magyarországi szabók aradi kongresszusa *Cserna Lajos* fővárosi ipartestületi elnök elnöklété alatt tegnap az önálló várméltóság mellett foglalt állást. *Törvény* hozatalát kéri az adóssok ellen. A vértanuk szobrát megkoszorúzták. Ma folytatják a gyűlést. Kimondták, hogy országos szövetséget alakítanak. A nőiszabók háziipari jellegének megszüntetését (?) és képesítéshez való kötését kívánják. A jövő évi kongresszust Szegeden tartják meg.

— **Házasság.** Zichi és vasonkeői gróf *Zichy Ráfal*, zichi és vasonkeői gróf *Zichy Jenő* cs. és kir. kamarás, v. b. t. tanácsos, országgyűlési képviselő és neje, gróf *Redern Hermina* csillagkeresztes és palotahölgy fia, augusztus 25-én tartja esküvőjét *Mosdóson* ögróf *Pallavicini Edinával*, ögrófi *Pallavicini Ede* cs. és kir. kamarás, v. b. t. tanácsos, a főrendiház tagja és neje, székhelyi *Maidák Etelka* csillagkeresztes és palotahölgy leányával.

Marinovich István az esküdtött örök hűséget az angol kisasszonyok templomában *Szederkényi Szerén* kisasszonynak, *Szederkényi Nándor* volt országgyűlési képviselő leányának.

Dr. *Rásó Lajos* budapesti ügyvéd a napokban vette föl *Toldy Sarolta* urölygét. Az esküési szerződés, amelyen nagy és előkelő község jelen meg, a völgyény atyja, *Rásó Mihály* ág. ev. espereslelkész vezette.

Löwinger Ármin Temesvárról, jegyet váltott *Braun Gizella* kisasszonnyal, *Braun Ignác* budapesti kereskedő leányával.

Kogler László államvasuti hivatalnok eljegyezte *Schlemmer Irmát* Zalaegers-egen.

— **Magyar betörő Bécsben.** Bécsből jelentik, hogy a III. kerületben lakó egyik kiváló publicista félv előtt egy *Kovalsky Ferenc* nevű embert fogadtat inasának. Az inas azonban pár nap előtt, amíg gazdája távol volt, feltörte a pénzes szekrényét s ellopott belőle 1400 koronát, 1600 márkát és 14 ezer korona értékű ékszert. A rendőrség széleskörű vizsgálatot

rendelt el s ennek folyamán kinyomozta, hogy *Kovalsky* azonos a budapesti születésű *Szomolay József*-tel, aki 1893-ban *Beszeredy István* szabadkai földbirtokost negyven ezer koronával megkárosította s ezért hat évi fegyházra ítélték. Más néven azután *Gál Gyula* magyar-kaláni földbirtokostól lopott nagyobb összeget s most a bécsi lopást követte el. A rendőrség e hó 17-én *Spielmann Lajos* álnév alatt letartóztatta *Gennában*. A bécsi rendőrség megindította a kiadatási eljárását.

— **Abszint-lángtenger.** Az abszint-mámore hősei gyászba borultak Franciaországban. A villám lecsapott az égből *Pontarlier* városában s a rettenetes csattanásra, ami a cikázást kísérte, abszint-lángok csaptak föl a magasságokba. Az ijesztő zűrvárban egymáshoz kiáltották az emberek:

— **Az abszint-gyár ég!**

A *Fernod-gyár* égett, Franciaország legnagyobb abszint-vállalata, amelynek pincéiben mérhetetlen tömegekben feküdt a zöld mérgeital. Milliő és milliő liter hordókba fejtve, szép sorokban. Es a hordók rendre patantak szét, robbanás robbanásra következett s a gyilkos szesz egyre táplálta a borzalmas tüzet. *Toronymagasa* lobogott föl a tűz-ár és csillapításról szó sem lehetett. A megriadt nép csak nézte ezt az apokaliptikus rémséget, amely mintha az egész várost, a környező hegyeket, az egész mindenséget lángtűzbe borította volna. Csupa vérrendes világság vakította a szemét, akármerre fordult s úgy tetszett, hogy a pokoli fénylés sohasem szűnik meg. A rémület akkor lett legnagyobb, amikor az ég szesz a pincékből utat tört magának és egy helyen kifolyt a lángtengerből. Szerencsére jó irányban talált valamilyen medret és beomlott a közeli *Doub* folyócskába. Ilyen látvány nem igen akad második egy ember életében. Amikor már számot lehetett adni a rettenetes pusztulásról, kitűnt, hogy nyolc milliő liter abszint és alkohol égett el vagy nyolc milliő frank értékben. Ezzel a tűzvészszel talán helyrehozhatatlan csapás érte a céget, amely hatvan esztendő óta a legnagyobb és leghíresebb abszint-vállalat Franciaországban. Kétszázötven embert foglalkoztatott a gyár és huszonötven liter abszintot termelt tavaly naponként. Az idén ez a mennyiség némileg csökkent, mert a napi termelés csak tizenháromezer liter volt.

— **A nagy-kikindai kardaffér** dolgában ma a következő nyilatkozatot kaptuk:

Nyilatkozat.

A *Szegedi Napló*, a *Pesti Hirlap* s ezek után majdnem az összes hazai, sőt igen sok ausztriai lapban is közölt *Verekedés katonatisztek és polgárok között* című hírre vonatkozólag alulírottak, az affaireben szerepeltek, kijelentjük:

1. hogy közöttünk és a közleményekben megnevezett tiszturak között verekedés nem volt, —
2. hogy dr. *Bogdán Zsviko* polgármester a tiszturak közül senkit tettelem nem bántalmazott s viszont, hogy őt senki sem szóval, sem tettelem nem bántalmazta, —
3. hogy az eset alkalmával felmerült differenciák még a helyszínén békésen és barátságosan elintéztettek, —
4. hogy minden ezzel ellenkező állítás valótlan és rágalom.

Kérjük, sziveskedjenek e nyilatkozatunkal közölni.

Kelt Nagy-Kikindán, augusztus hó 18-án.

<i>Kandell Zsigmond.</i>	<i>Dr. Bogdán Zsviko</i>
<i>Hoffmann János.</i>	polgármester.
<i>Dús Sándor.</i>	<i>Roeszner Imre</i>
	ny. huszárkapitány.
	<i>Szoboszlai Zoltán</i>
	kir. albiró.

— **Vasuti merénylet Pozsony mellett.** Egyik budapesti esti lap szenzációs hírt közöl egy dinamitmerényléről, amelyet a Szakolczáról Pozsonyba induló mai reggeli személyvonat ellen elkövettek volna. Arról szól a hír, hogy a vöröshídi állomás után következő alagutban dinamitbomba robbant föl a vonat mozdonya előtt s — bár a vonatban nem esett kár — a merénylet mégis óriási izgatottságot keltett az utasok között. A merényletre vonatkozólag a *Budapesti Napló* szerkesztősége kérdést intézett telefonon Pozsonyba, ott azonban semmit sem tudnak az állítólagos merényléről. De nem tudnak erről semmit a budapesti nyugati pályaudvar főnökségénél sem. Az éjszaka érkezett alábbi távirat megvilágítja az egész alarmhír okát:

Pozsony, augusztus 19.

Mikor a reggel 7 óra 37 perokor Szakolczáról ideérkező személyvonat a pozsonyi alaguton keresztülment, a síneket összekötő egyik lemeznek meglazulása következtében a mozdonykerék karimája hozzáütődött a lenyomott sín felső részéhez, ami dur-

ranáshoz hasonló zajt okozott. A mozdonyvezető erre megállította a vonatot, amely hét pernyi késéssel érkezett Pozsonyba. *Semmi baj nem történt.*

— **Ös-Budavára Közlönye.** Ös-Budavárának most már hivatalos lapja is van s így ez a kedves, ujjonnan restaurált mnlathelye a fővárosnak, valószínűs várossá lett, mely külön életet (külön érdeknek, szokásoknak és kedvteléseknek hódol. A hivatalos közlöny vezető helyen foglalkozik avval a nagy, szép ünnepélyvel, melyet ma Szent István napján rendez *Friedmann* ur. Ös-Budavár jeles agilitásu igazgatója, a Budapesten időző vendégek tiszteletére. Az ünnepély délután három órakor kezdődik. Este a versaillesi nagy diszünnpélyt tartják meg a honvédeknek hangversenye mellett.

— **A Ganz-gyári dalkör egyenruhát.** A kassai országos dalversenyre — mint már jelentettük — a Ganz-gyári dalkör 120 tagjának *Grossmann G.* és fia (*Kossuth-Lajos-utca 14.*) cég szállította az egyenruhákat. A Ganz-gyári dalkör, dalversenyen első díjat, nagy aranyérmét nyert s ebben bizonyára nagy része van a csinos és izléses egyenruhának is, amelyek a dalkör szereplését szimpatikusabbá tették.

— **Katonák és cigányok a Telefon Hírmondóban.** Előzetemnek szórakoztatására ma katonák és cigányzenét fog közvetíteni a Telefon Hírmondó. Délután 6 órától 7 óráig katonazenét és este 8—11 óráig cigányzenét. A katonazenét az Erzsébet-teri kisközből közvetíti a Telefon Hírmondó műszaki osztálya, míg a cigányzene-átvitelt az Émke és az Elite kávéházból lesz hallható, ahol *Zoldi Marcel*, illetve *Köszé Antal* zenekara játszik.

(x) **Kiváló orvosok** elismerik a *Santal Egger* kiváló jó hatását. Meglepő gyorsan használ mindazon bajkóránál, hol *Santal-olaj*, *Copaiba* vagy *Cubeba* van javasolva. Uvegje 3 kor. a Nádor-gyógytárban Budapest, Váci-körút 17. Postán 3.40 kor. beküldése után bérmentve.

(x) **Gerő Ferenc középiskolai internátusa** s katonai előkészítő iskolájában a beiratások már folyamatban vannak. Mindkét intézet több évi fennállása óta nagy sikerrel oldja meg feladatát minden irányban és legmelegebben ajánlható úgy a gyermekek neveléséről gondoskodó szülőknek, valamint az egyéves önkéntességi jog elnyerésére törekvő ifjaknak.

Kaizl halála.

Budapest, augusztus 19.

Jelentékeny tudású és nagy erejű cseh-osztrák államférfi hunyt el ma délbén Sobieslauban: *Kaizl József*, az ujsehek-klubnak egyik vezére és később a Thun-kormányának pénzügyminisztere. Néhány nappal ezelőtt még Prágában volt, ahol résztvett az ujsehek végrehajtó-bizottságának gyűlésén. Amikor visszakértül Moskóvitza, ahol nyaralója volt, hirtelen nagyon rosszul lett. A Prágából táviratilag meghívott orvosok bélesavarodást konstataáltak. Tegnap este a beteg elhalták a halotti szent-ségekkel. *Kaizl* a bélesavarodáson kívül rossz indulatú daganatok is bántották, amelyek már tavaly mutatkoztak rajta Olaszországban időzése alatt és amelyeket egy ízben már meg is operáltak.

Kaizl nagy teoretikus volt, aki gazdag ekonomiai tudását nevezetes könyvekben fektette le. De a teoretikus egyesült benne a hevesvérű, nyughatatlan, hazája érdekeért nagyratörő politikussal. Minden erejével a cseh érdekeket szolgálta s bár engesztelhetetlen sovinszta híreben állott, nagy talentuma nélkülözhetetlenné tette őt abban a percben, amidőn a Thun-kabinet megalakult és amikor Ausztriának Magyarországgal való kiegyezését nyelbe kellett ütni. *Kaizl*nak, a messiási híres nemzetgazdának juttatta tehát *Thun* a pénzügyi tárcát. Mint ilyen került össze *Szell Kálmánnal*, a magyar politikuskok legkiválóbb pénzügyi kapacitásával s a hars, amelyet ketten a kiegyezés körül vívtak, a legszebbek közé tartozott.

A Thun-kabinet bukása után sehogys sem tudott Ausztria új politikai rendjével megbarkozni és szava nagy súlyával nem egyszer kellemetlen helyzetbe hozta a Clary-kormányt. Nevét akkor emlegették legutóbb, amikor mint a közös függő államadósságot ellenőrző osztrák bizottság alelnöke, szavazatával előidézte a bizottság egy olyan határozatát, amelynek alapján egy, az osztrák-magyar banknak járó arany mennyiséget letiltották. A valutaszabályozás miveleteit ugyan ezzel megakadályozni nem tudták, de *Kaizl* ezzel az állásfoglalásával is bebizonyította, hogy az osztrák politika mai alakulásával nem tudott kibékülni.

Elete folyásáról ide jegyezzük a következő adatokat:

Kaizl József született Wolinban, 1854. június 10-én. Jogot végzett Prágában és azután *Schmoller* és *Knapp* vezetése alatt Strassburgban végzett közgazdasági kurzust. Ugyanott írta első pályanyertes munkáját: „Der Kampf um Gewerbereform und Gewerbefreiheit in Bayern 1799—1868“ (*Schmoller: Staatswissenschaftliche Forschungen*). 1879-ben a prágai egyetem a közgazdaság magántanárul habilitáltatta magát; 1883-ban a prágai cseh egyetemhez és egyúttal a műegyetemhez került, mint rendes tanár. 1885-ben Csanazlauban, 1890-ben pedig Prágában

a birodalmi gyűlésbe választották, hol az ujsehekhez csatlakozott és különösen pénzügyi és kereskedelmi kérdésekben mutatta be szakismeretét. E kérdésekkel újabb munkáiban is foglalkozott, ilyenek: „Die Lehre von der Überwälzung der Steuern“ (Lipsee, 1882.); „Die Verstaatlichung der Eisenbahnen in Oesterreich“ (1885.) és több közgazdasági munka cseh nyelven. 1898. március 7-ikén, mint pénzügyminiszter lépett a Thun-féle kabinetbe. Ebben az állásban meghosszabbította *Szell Kálmánnal* az osztrák-magyar vám- és kereskedelmi kiegyezést 1899. június) és étetbe léptette a birodalmi gyűlés által visszaható erővel felruházott törvényt az állami szolgák nyugdíjazásáról. 1899. október 2-ikán a Thun-kabinettel együtt fölmentették állásától s megkapta az I. osztályu vaskorona-rendet. Nyomban visszalépett újra újra az ujsehek élére állott és hevesen támadta meg a Clary-kormányt, egyúttal pedig a 14. §. eltörlését sürgette.

Décs, augusztus 19.

Koerber osztrák miniszterelnök meleghangu részvétéláratot intézett *Kaizl* özvegyéhez és az ifju-cseh klub alelnökéhez, *Pacákh*hoz.

Fürdők és vendégek.

Karlsbad, augusztus 16.

Ezer és ezer, az enyémmel sokkal avatottabb és illetékesebb toll irt már Karlsbadról, a világnak ezen legsajátosabb és legérdekesebb gyógyhelyéről; és ennek dacára az írók doigába kontárkodom mégis, az csak annak tulajdonítható, hogy mint minden más embernek, ugy nekem is vannak itt szerzett benyomásaim, melyeknek közlésével. ha csak azt érem is el, hogy egyik-másik fürdőtulajdonos vagy bérlő megszívlel belőle valamit, akkor már nem vettem hiába kezembe a tollat.

Orvos nem vagyok és ezért a gyógyhely hygienikus fontossága és ismertetésével nem is foglalkozom, mivelhogy nem is értek hozzá, — bár mint volt képviselőnek mindenhez kéne értenem, — hanem foglalkozom azzal, hogy miért érzik itt jól magukat azok, akik a nagy világ minden részéből ide özönlének?

Ennek okát én első sorban annak a kifogástalan demokratikus berendezkedésnek tulajdonítom, mely mindenkit meglep az első pillanatban és amelynek mindenki szivesen hódol már a második pillanatban, azért, mivelhogy „muszáj“ is. Nincs itt személyválogatás, nincs kiválság nincs előnyben való részesítés, vaghis, a hogy egy kiséjcsai torontai megyei öreg német földműves barátom a legáltalában mondotta: *ahol az én krajcáromat éppen ugy megbecsülik, mint a dugaszdagoknak az ezreit.*

E demokratikus berendezkedésnek legérdekesebb képét nyújtja itt a reggeli ivás, ahol nem „száz liba egy sorba“ hanem ezer és ezer ember csinálja az ugynevezett gänsemarschot. Legkorábban kelnek galiciák és oroszországi mózes hitvallásu testvéreink s ezek ennéln ovra a glédabani elsőség, ott látni utánuk gróf Zichy Nándort, akiről természetesen itt senki se tudja, hogy aranygyapjas vitéz és hogy ő nagy Magyarország néppártjának a vezére, utána egy pár elhízott szatcsóné következnek, kik után báró Roitschild lépked a pohárral; ennek nyomában egy pár tripla tokájú, kövér bajor kanonok totyog, majd egy kiálló adámcsutkájú lutheránus pap lépked, míg ezt egy pár jól láptált lipótvárosi milliomos követi, aztán elegáns angol, vagy amerikai következnek, utána egy vastagnyaku magyar kalomista pap, akinek ruháján látni a Karlsbadból származott — höní töltött káposzta nyomait, — aztán egy sárgaképi sovány katona altisztet, utánuk májfoltos képű generálist stb. látunk. És ilyenkor eszembe jutnak a höní fürdők, ahol ha egy báró, vagy előkelőbb állásu tisztviselő megjelen, már lökdösik egymást és a többi vendéget a kellnek és szolgák, hogy utat csináljanak ő méltóságainak, ő nagyságainak.

A sétánál a kutak, főképp a kollonád előtt az egyik tömeg jobbra, a másik balra sétál és ha valaki a szabályokat nem ismerve, ellenkező irányba megy, már ott van azonnal a felügyelő, aki udvariasan figyelmezteti a rend betartására! És sajátságos, hogy még mi magyarok is engedelmeskedünk ennek a felhívásnak. Hej, bezzeg mit tennék mi odahaza azzal, aki bennünket így figyelmeztetne! De itt mégis engedelmeskedünk, mert imponáló hatással van reánk a közönségnek miveltsege és rendszeretete, amitől inkább tartunk, mint a rendőr vagy felügyelő figyelmeztetésétől. Itt rendőrt különben alig látni, és mégis, dacára hogy az évad alatt a világ minden részéből 60—70 ezer ember látogatja ezt a gyógyhelyet, itt a legnagyobb személy- és vagyonbiztonság uralkodik. Ebből ne hogy valaki azt következtesse, hogy itt talán rendőrré szükség sincsen, mert van biz itt rendőr, csakhogy

alig látja az ember, és a rendőri biztonságra 1901-re is 174.810 korona 86 fillért irányzott elő a város.

Hogy magát itt mindenki jól érezheti, annak okát továbbá abban találok, hogy itt mindenki tetzésés és tároaja szerint élhet. 60 krajcáros napi szobától kezdve napi 15 forintos szobáig válogathatni; Épp ugy az étkezéssel is. Száz és száz vendéglő, illetve restauráció áll itt rendelkezésre s a szegény élhet olcsón, a gazdag drágán. Némi visszatszésre talá — különösen a magyaroknál — egyes kiváltképp elsőrangú vendéglők és étkezőhelyekben divó azon gyakorlat, mely szerint időköz van köztve az étkezés és az asztalnál való megmaradhatás, továbbá, hogy csak bizonyos idő után van megengedve a dohányzás. Ezt nem igen tűri a magyar ember természete, hanem azért ennek a rendelkezésnek is hódol, mivelhogy muszáj is. Az asztallogalozás ellen is nekünk magyaroknak van a legtöbb kifogásunk és sehogys sem tetszik nekünk, hogyha éppen a legjobb asztalok találjuk lefogalozva akkor, amikor hébe-korba az illető vendéglőbe bevetődünk. De hát ez ellen sem lehet felszólalni, mert ez csak megbecsülésé azoknak, kik naponként odajárnak s akik iránti figyelemből az asztalok az illetőknek nevével ellátvak. Bezzeg másként van ez nálunk, ahol megtörtént, hogy amikor egy meg nem jelölt, tehát szabad asztalhoz leült egy pár idegen ur, aki később figyelmeztetve lett reá, hogy az az asztal a miniszteri biztos ur asztala s aki midőn hívatkozott arra, hogy az asztal lefogalozása megjelölve nem volt — csendőrök által lett az asztaltól eltávolítva.

És ahogy van az étkező-terekben, ugy van meg ez a rend a fürdőkben is. A fürdőjegy elvétele után löképp a gőzfürdőben megkapja a vendég a maga számát s vár addig, míg reá kerül a sor, és ez alól nincsen senki fia részére sem kivétel. Chlametzky már csak eléggé ismert és előkelő személy és bizony ugy várakozik ő is, mint Oppenheim báró, vagy mint a galiciai szatcsós. A többi fürdőkben előjegyezni lehet tetszés szerinti nap és időre, de soha se többet és kevesebbet, mint amennyinek használatát a fürdősi órák megengedik.

A gőzfürdőknél van egy helyes, okos és célszerű intézkedés. Ahogy az ember a fürdőből kijött, lepedőbe és pokrőcba göngyölve letektetik s így a test piheve nyeri vissza természetes hőmérsékét s elejét veszi a meghülésnek. Budapesten, a mi pompás Rudas-fürdőnkben, melynek viztartánya páratlan, gőz és izzasztó-kamrája, valamint lehűtő készüléke is kitűnő, sajnosan nékülkülöz ez a kiváló intézkedés, mert hisz az a teremnek csuolt helyiség, hol a tukszemest- és körműtszogatás műtétét végzik, alig egy pár embernek nyujt kényelmesen fekhelyet. Karlsbadban a pihenőhely teljesen elkülönítve van s harmincöt pamlaggal nyujt kényelmet. Aki nem akar vele élni, nem használta.

Kitűnő jó zenéről is van gondoskodás. A számtalan kávéház, mely a városban kivüli legszebb helyeken van szétszórva, naponként ad koncerteket, melyeknek 1/10-ed része fizetésnélküli. A történelmi hangversenyek kitűnők s rendszerint a gyógyhely zenekara által lesznek előadva. Bámulatos az a csend és figyelem, mely ezen hangversenyek alatt a közönség részéről tapasztalható s mely egyszersmind fokmérője is annak a miveltségnek, mely azt a közönséget jellemzi.

De óriási összeget is fordít Karlsbad város arra a célra. Az 1901. évre szóló költéségetetésében I. pont alatt szerepel mint bevétel *Cur- und Musikfond*, címen 903.283 korona; ezen a címen kiadásként 899.659 korona 51 fillér. De II. tétel alatt „Beiträge und Vergütungen vom Cur- und Musikfond“ címen szerepel még tisztán mint bevétel 425.176 korona 74 fillér, ami fényesen bizonyítja ezen gyógyhely látogatottságát.

Érdekes képet nyujt az *ásványvíz termeléséből* folyó jövedelem is. Az 1901. évi költéségetirányzatban bevételként van felvéve e címen 844.520 korona, ugyan e cím alatt kiadás 376.572 korona 60 fillér, vaghis a tiszta hozam 467.946 korona 40 fillér.

A város fürdőinek a jövedelme 1901-re 881.178 korona 25 fillérel, a kiadás 515.573 korona 20 fillérel és így a tiszta hozam 365.613 korona 05 fillérel van felvéve.

A város általános fenntartási költségei a következő képet nyujták:

Városi közevés	szükséglet:	62.900—K.
világítás	„	67.746— „
söpörés, tisztogatás	„	93.324— „
vízvezetékek	„	125.010—27 „
utak	„	69.604— „
hidak	„	10.000— „
part közevés	„	2.000— „
csatornák	„	20.900— „
lépcsők és terraszok	„	2.000— „
vízépítések	„	9.500— „
Összesen		462.984 korona 27 fillér.

Karlsbad városának 1901. évi költségleírányszáma 4.372.319 korona 97 fillér bevétellel szemben, 4.864.447 korona 17 fillér kiadást tüntet fel, ami elég tekintélyes összeg.

De ami az idegenre még végtelen jó hatással van, ez a páratlan tisztaság, melyet itt minden helyen tapasztalni. A hegyi utak és sétányok tisztántartására épp oly gond van fordítva, mint magában a városban s a kényelmi és egészségi érdekek mindenütt a legkiválóbb módon méltányoltatnak. Az igaz, hogy pénzbe is kerül itt minden, de legalább kényelmet, rendet és tisztaságot is nyújtanak érte. Hol van e tekintetben még hazai fürdőinknek legnagyobb része! És hol van a magyar publikum?

Mi magyarok a hazai fürdőkben azt hisszük, hogy nem is ur, aki sokat nem eszik és iszik, és hogyha sok pénzt nem ad ki ételért és italért; és ez a hit átment a fürdőbéli vendéglősökre is, akik vendégeiket az általuk elfogyasztott ételek és italok aránya szerint értékelik; hát még a kellereket, hogy milyen véleményben vannak, arról nem is beszélünk! Na itt látjuk, hogy a sokszor milliós amerikai, vagy angol dőlnet tejet, kávé, vagy teát iszik s egy darab angol sültet fogyaszt el. Estve pedig bálisan öltözött s gyémántoktól osillogó hölgyek egy csésze tea, vagy egy pohár frissen fejt tej mellett egy tojás omeletteit esznek. De a magyar ugy gondolkozik, hogy ha már sok borralalót kell adni, hát egyék is sokat. Én magam se voltam másképp, mert én szégyellem odaadni a félig kiivott palack bort a pincérnek, hogy tegye el holnapra, mint a hogy azt itt elsőrangú pénzemberek, hercegek stb. teszik; de hogy biztam volna rá a kellere, inkább megittam aznap magam. Hogy Magyarországon az elfogyasztott ételek és italok arányában értékelik az embereket, annak egyszer föltanuja valék Budapest egyik előkelő vendéglőjében, hol az egyik pincér a másíköz ezt a kérdést intézte: „Was für Leut' hasst du dort?“ „Na so Rindfleischschmarren“ — amivel azt fejezte ki, hogy azok marhahúst és egy kis tésztaféléit esznek csupán.

De azért is szeretik ám még az idegenek ezt a helyet, mert itt betegnek, egészségesnek biztosítva van a nyugalma. Bizony itt nem lehet féltéj vagy reggelig devernálkálni, muzsikáltatni. Van itt gondoskodva mulatságról, vannak színházak, melyekben az előadás fél 7 órakor kezdődik, éppen a betegekre való tekintetből; van nagyszerű orieum, ahol mulat-hat az, akinek tetszik. De zenének fél 9 óra után játszani nem szabad; hiszen minden nap délutánján van egy-öt kávéhelyiségben, illetve kertben hangverseny, ahol zenét lehet hallgatni ingyen. Na hát, a mi fürdőink legnagyobb része még e tekintetben is más szokásoknak hódol, mert ott ugyan nem bánja a cigány mellett mulató egészséges ember, hogy ha a beteg embert mindjárt kivüjtoztatják is.

Meg is változnék a mi hazai fürdőinkben is mindez, csak volna mindegyikben annyi magyar fürdővendég, mint amennyi itt van; és viselénk magunkat odahaza is úgy, ahogy itt viseljük. Addig szeretnék én csak egészségesen élni, míg ez bekövetkezik!

Bessenyei Ferenc.

NYÁRI ÉLET.

Városunk nevezetességei.

— Jelenet. —

(Személyek: egy budapesti hordár és egyike ama bizonyos vidékieknek, akik Szent István napjára rándultak fel a fődrosba.)

A vidéki: És ez mi?

A hordár (a kerepesi-úti szecessziós házra mutat): Ez pedig az új szépművészeti múzeum. Itt van az iparművészeti iskola is elásva és innen temették Andrássyt. (A kerepesi-útra mutat): Azóta hívják ezt az utat Andrássy-utnak. (Félre): Hogyne, majd még odagyalogolok velem!

A vidéki: Gyönyörű. Be is lehet menni?

A hordár: Mára nem szabad. Mikor utazik haza?

A vidéki: Holnap.

A hordár: Hát holnapután szabad. Magának pechje van. De menjünk tovább. Látja ezt? (A Rókusra mutat.)

A vidéki: Látom.

A hordár: Na hát, ez az a híres klinik, amiről annyit hallott.

A vidéki: És az a kis templom előtte?

A hordár: Az a Mátyás-templom. (Félre.) Hogyne, majd még Budára megyek velem!

A vidéki (a Mária-emlékre mutat): És ez micsoda emlék?

A hordár (megnézi): Ez?

A vidéki: Nos?

A hordár (félre): Csak tudnám, hogy ez micsoda

emlék! (Elolvassa a felvását): Ez az Ora pro Nobis emlék.

A vidéki: Miért hívják így?

A hordár (zavarban): Hogy miért hívják így? (Az égre mutat): Nini, ott repül egy madár! Nem érdekes?

A vidéki: Nem. Ez a kis kert micsoda?

A hordár: Ejnye, de sokat kérdez. Ez az új Népliget. (A Népszínházra mutat): Ez az új parlament, (sorba mutatja a házakat); itt lakik Blaháné, ott lakik Hegyi Aranka, ott meg lakik Küry Klára és ott túlnan Fedák Sári. A Vas-utóban ott azt a sárga kis házat látja?

A vidéki: Látom.

A hordár: Hát ott lakom én. Most már minden nevezetességet látott, most fizesse ki a kalauzolási díjat.

A vidéki: Pardon, még csak egyet. Az a kis üveges szürke vasház ott micsoda?

A hordár: Az? (Mosolyog.) Az nagyszerű. Ugy-e olyan, mintha kis gunyhó volna?

A vidéki: Olyan.

A hordár: Nem látja, milyen naivak maguk, vidékiek. Hát az nem is gunyhó, hanem villamos kocsi.

(Belülről csöngetés hallatszik.)

Hallja? Most éppen csöngött. Mindjárt indul. Hamar szálljon be.

A vidéki: Akkor sietek.

(Hamar kifizeti a hordárt és beszáll, hogy le ne késsék róla.)

—o—

SZÍNHÁZ, ZENE.

Audran meghalt.

Budapest, augusztus 19.

A francia operett-irodalomnak nevezetes halottja van: egy párisi távirat jelenti, hogy Edmond Audran, az *Üdvöske*, *A baba* és megszámlálhatatlanul sok dallamos operettnak a szerzője tegnap *Thierville*-ben, ötvenkilenc éves korában meghalt.

Audran közel négy évtizeden keresztül volt uralkodó csillagzata a francia operett-színpadnak. Ugyszólván *Offenbach*-nal együtt tünt fel és e hatalmas versenyútasra dacára is a legjelentősebb helyet tudta magának biztosítani a párisi operett-színpadok repertoárjában. Ezt a nagy sikerét első sorban annak köszönhetette, hogy zenei muzsája kerülte a banalitásokat és ha a könnyed operett-zenénél lehet szó klasszicitásról, akkor Audran mindig erre a legmagasabb színvonalra törekedett. Csupa zenei finomság volt s melódiai mindig a nemesebb ízlés régióiban szárnyaltak. Ehhez képest szövegkölönyveit is mindig úgy válogatta meg, hogy távol állottak az alantas operett-komikumtól és mindig igazán poétikus légkörben mozogtak.

Audran, amellet, hogy soha köznapivá nem lett, a kifogyhatatlan operett-szerzők közé tartozott. Dacára annak, hogy évtizedeken keresztül komponált, melódiaiának jorrasa nemesak hogy ki nem szikkadt, de soha egy pillanatig el sem seklényesedett. A párisi színházi világban a „százkezü Audranak“ hívták, mert alig volt színházi évad egész a legutólsó évekig, hogy a párisi színpadokon négy-öt operettel ne szerepelt volna.

Három évvel ezelőtt nem kevesebb mint hét operett-ét adták a különböző párisi színházakban.

Audran 1841-ben ápril 11-ikén *Lyon*-ban született s fia volt a párisi *Opera Comique* híres tenoristájának. Az ifjú Audran 1861-ben *Marseille*-be került, ahol a *St.-Joseph* egyház karmestere lett. Már mint egyházi karmestert a könnyű zene vonzotta magához s néhány komikai operát írt, melyek közül *L'Ours* és *le Pacha* és a *La Chercheuse d'esprit* magaslottak ki.

Igazi operett-szerzői pályautása azonban csak 1881-ben kezdődött, mikor Párisba költözött át. Gyors egymásután írta meg az *Üdvöske*-t, *A nagy mogul*-t és *Gillette de Narbonne*-t, amelyekkel óriási sikereket aratott. 1890-ben megírta a *Miss Helyett*-et és 1899-ben *A babát*.

Sajátszerű, hogy legnagyobb sikerét a párisi színpadokon a *Miss Helyett*-el aratta, amelyet több ezerszer adtak; ezzel az operettel, amely a külföldön nem tudott nagyobb sikerre vergődni. A *Népszínház* is megpróbálkozott vele, de az állandó Audran-operettek közé nem tudott emelkedni.

Audran nevét a magyar operett-színpadokon az *Üdvöske* és *A baba* teszik felejthetlenné. De ezen a két óriási sikerű operettjén kívül még egész se-reg operetteje hódított a magyar színpadokon. *Ölvettes lakodalmak*, *Toledad*, *Celestin apó*, felejthetetlenül élnek a mi közönségünknek is az emlékezetében. Csak a mult évadban két operettjének volt a bemutatója nálunk; a *Népszínházban* A kölcsönkért völgyényé és a *Magyar Színházban* Az úkréké, amely utóbbi most is műsoron van.

Audran kiapadhatatlan melódia-bőségét semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a legutolsó időben, amikor már nehéz kórság sorvasztotta élete erejét még egyre komponált. Egy egészen kész operettet hagyott hátra, melynek *Le curé Vincent* a címe s amely az új évad elején fog Párisban először bemutatásra kerülni.

Ugyszólván élete utolsó lehelletéig ontotta a finom, bájos dallamokat...

Nehéz kórság ölte meg. Bája évek hosszú során rágódott élete lánján, amíg ledöntötte: agyalágyult lett és a legedesebb dallamok szerzője, akit hazája határain túl, messze siratni fognak, szétmálló agyvelével dőlt a sírba.

**** Magyar Színház.** A *Magyar Színház* haldokló régi regíme-je, amely alig néhány hét mulva egy reményteljes új regimének fog helyet adni, ugy lát-szik, még a végelgyöngülés látszatába sem akar esni, mert fűrgeség dolgában előljár a budapesti közszínházaknak és ma este elsőnek nyitotta meg kapuit. Két havi nyári esőnd után újra felhangzott a pajkos operett-melódia és mindjárt a megnyitó előadáson nem kisebb szerző jutott szóhoz, mint *Arthur Sullivan*, az ő örökségét *Mikado*-jával. A *Sullivan*-operett a *Magyar Színház*-nak mind a két starját meghozta: *Ledofsky* Gizellát *Nanki-Poo*-ban és *Szojer* Ionát *Yum-Yum*-ban. Mint-hogy máreza a szokás, örömmel konstataljuk, hogy anyári pihenő a magyar operett-színpad e két fiatal művésznőjének a javára vált. *Ledofsky* Gizella gyönyörű hangjának dallamos csengését és játékművészetének minden finomságát üdén és frissen hozta vissza a színpadra, *Szojer* Ilona pedig szintén kitünő ének-művészetének egész teljében tért vissza. A közönség, mely elég szép számban jött el mindjárt a megnyitó előadásra, a legmelegebb tapsokkal fogadta mindkét kedvencét. *Sziklai* bohókás *Kokója* és *Boross* józsi *Poo-Bah*-ja sokszor harsogó kacagást keltett, amely közderültségekben különben az összes szereplők is élénken részt vettek. Az összes nyári aktualitások is szerepeltek az előadásban egész a kolozsvári és mezőtúri rendőrkapitányokig, ami azt mutatta, hogy bizony mégis csak benne vagyunk még egy kicsikét a — nyárban.

(M—s.)

**** Nemzeti színházak Aradon.** *Ujházi* Ede és *Ivánfi* Jenő, a *Nemzeti Színház* tagjai most az aradi színházban vendégszerepelnek. A két vendég együttes föllépése iránt a *Bűnösben* és a *Párisi regényben* általánosan nagy az érdeklődés Aradon és környékén.

**** Új eredeti operett.** *Sziklai* Kornél, a *Magyar Színház* ismert komikus, aki a mult évadban *Koldus és királyfi* című operettjével jelentős sikert aratott, új háromfelvonásos operettet írt, melynek *Nagykövetek* *Kínában* lesz a címe. Az operett a *Magyar Színház* új regímeje alatt fog színre kerülni.

**** Szent-Istvánnap a Magyar Színházban.** A *Magyar Színházban* holnap, Szent-István napján ünnepi előadásul *Beöthy* László és *Rákosi* Viktor látványos, hazafias színműve, az *Aranyakodalm* kerül szíre s ez lesz a darabnak 121-ik előadása, melyben *Koltai* szerepét *Bihari* Béia, a *Városligeti Szinkör* jeles tagja fogja adni; a többi főbb szerepeket pedig *Sziklai* Jenő, *Sötér* Izabella, *Aranyossy* Janka, *Sziklai*, *Szilágyi*, *Boross*, *Palásthy*, *Füredi* és *Mátrai* játszzák.

**** Jules Claretie beteg.** *Párisból* táviratozzák, hogy *Jules Claretie*, a *Theatre Francais* igazgatója, az utóbbi időben ideges főtájságban szenved. Bája olyan komoly természetű, hogy a *Francais* igazgatását ideiglenesen *Prudhon*-nak, a színház ismert művésztárgia vette át. *Claretie* baját azokkal az öles támadásokkal hozzák összefüggésbe, amelyeket ellene, mint a *Theatre Francais* igazgatója ellen, utóbbi időben intétek.

**** Budapest szépe.** A fővárosba ránduló idegeneknek mindenestere örömet szerzett *Makó* igazgató azzal, hogy Szent István napjának estéjére *Faragó* Jenő és *Márkus* Géza öletes, vidám operettjét, a *Budapest szépet* tüzte ki előadásra. A darabot holnap teljesen eredeti szereposztással, néhány pompás táncal és kitünő kupaival adják. A közönség érdeklődését mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy már tegnap történtek nagyszámu előjegyzések a holnapi előadásra.

**** Monte-Carlo az Urániában.** Szokatlanul nagy sikert ért el az Urániában *Salomon* Odön széles eseevessége. *Monte-Carioról* és a *Rivieráról*. A darabnak ugy bemutatott, mint vasárnapi második előadása telt ház mellett folyt le. Az első felvonást nagy hatással adta elő maga a szerző, aki annyi közvetlenséggel olvasott, hogy szinte improvizált színezete volt előadásának. Lehetővé tette ezt az a könnyed modor, amelylyel nagy és apró dolgokról komoly és vig epizódokról regél nekünk a kiváló író. Pontjeivel, gyönyörű képeivel és kinematogramjaival sürün ad alkalmat a szerző a tetszésnyilvánításokra. Az első és a második felvonásban a buja pálmákkal a kultúra legmagasabb igényeit is kielégítve ragadnak el benünket. *San-Remot* és *Nizzát* nyugatibunk látjuk Párisnál. A III. felvonás pedig minden képzeletünket feülmúlja a nagyarányu játékbank minuciózus ismer-

telésével. A színház felkérésére a szerző sűrűn fogja személyesen előadni nagyszerű darabját.

**** A belügyminiszter Makó Lajoshoz.** Ritka szép elismerés érte Makó Lajost, a Fővárosi Nyári Színház igazgatóját, aki tudvaleg a temesvári színháznak is az igazgatója. A belügyminiszter ugyanis a következő leiratot intézte Temesvár városa polgármesteréhez:

Oszinte megelégedéssel értesültem arról, hogy Makó Lajos színházgató a Temesvárot rendezett kitűnő színelőadásával a sz. kir. város közönségének elismerését vívta ki s ehhez képest a színelőadás kielégítő erkölcsi sikerrel, sőt ami még örvedesebb megelégedő anyagi eredménnyel is zárott. Ez nem csak Makó Lajos színházgatónak, hanem a magyar színészetnek is nagy sikere, mely a nem magyar lakosság soraiból is híveket toborzott magának, ami bizonyoságra annak, hogy a helyes vezetés alatt álló magyar színészet s a jó színelőadások a magyar kultúra terjesztésének egyik erős legyverő képezik. A magam részéről melegen óhajtom, hogy ez a kedvező erkölcsi és anyagi siker a jövőben is elérhető legyen s ennek biztosítása érdekében a további években is kilátásba helyezem azt az anyagi támogatást, melyet a temesvári színészetnek eddig is nyújtottam, sőt amennyiben a jövőben lehetséges lesz, a vidéki színészet segélyének emelését a törvényhozásnál kieszközölöm, a nyújtandó segély emelésére is kész vagyok.

Felkérem Nagyságodat, hogy jelen elhatározásomról Makó Lajos színházgatót értesíteni szíveskedjék.

Budapest, 1901. május 28.

A miniszter helyett:

Gulner s. k.,
államtitkár.

**** Hegyesi Mari vendégszereplése.** Beregszászról írják nekünk, hogy K. Hegyesi Mari, a Nemzeti Színház jeles művésznője, több estén át nagy sikerrel vendégszerepelt Beregszászon. A művésznőt megérkezők a vonatnál küldöttség fogadta. Kosári István főgimnáziumi tanár üdvözölte s hosszú kocsisor kísérette lakására.

**** Az aradi színház új igazgatója.** Aradról táviratozzák nekünk, hogy az ottani színházi bizottság az aradi színházat egyhangulag Zilahi Gyulának, a Nemzeti Színház ismert kitűnő fiatal művésznőjének adta bérbe. A Nemzeti Színház ezzel egyik legjelesebb titj tagját fogja elveszíteni, de másrésztől a vidéki színészet nagyon sokat nyer azzal, hogy Zilahi Gyula igazgatóságot vállalt. A kitűnő fiatal művész bérlője 1902 október 1-jével kezdődik.

**** Új Lavedan-darab.** A Theatre Francaisnak a jövő évadban egyik érdekes udjongsága lesz Henri Lavedannak Priola marquis című új színműve. A darab címszerepét Le Bargy fogja játszani, aki utóbbi időben különben arról is híressé lett, hogy a francia főváros — dívatkirálya.

Finale.

SZEMÉLYEK:

Üdvöske.	A két Gaudichard.
Miss Helyett.	A baba.
Toledad.	Audran.
Olivett.	

Üdvöske.

(Fején pipacsvirágos számalakap. Megcirógatja az aggastyán hőszin fűrteit.)

Kipibented magad, öreg apókám?
Jerünk hát akkor a nagy útra, fel!
Szárnyas lovunkon, a pejen s a hókán
Az utazást nótázva járjuk el!
Kis szoknyácskámát emelintve szépen,
Szökellek im előtted vidorán.
Egy-kettő és már fönn vagyunk az égen,
Ki mondja még, hogy az ég messzi van?

Miss Helyett.

(Karsu utazóköpenyben, napernyővel, bájosan bókol.)
Remélem, my dear, hogy engem se hagy itt?
Hisz ön szerető mind gyermekeit?
Beözve, kivéltel nem tett soha tán
S kínosbűl öröklött mind valahány.
Ah, lássa, ha elmegy, mi lesz mi velünk?
A zord sokaságnak énekelünk?
Olyan szomorú lesz ön nélkül a föld,
Hogy még minékünk is jobb odafünt!

Toledad.

Megrázza lobogó fekete fűrteit, trillázva, szilajul táncolja körül.)

Hajhó, gyű, csillagsugár!
Paripánk hattymadár!
Gyepőlészárunk puha, lágy,
Edes trilla, buja vágy!
Ostorunk a szerelem,
Jer, apókám, jer velem!
Odafenn a lellegpárnán,
Angyaloknak fényes szárnyán,
Odafenn is csak neked
Fűjünk minden éneket.
És a szentek sergivel

Csak tenéked járjuk el
A bolórot s seguedillát!
Hajhó, gyű, a nap tűzén át!

Olivett.

(Tjedten néz a szilaj Toledadra s puha karját óvatosan az agg feje alá fekteti.)

Vigyázzon, az Istenre kérem,
Kedves nővérem, Toledad,
Üljön nyugodtan a szekéren
S ne legyen olyan szörnyű vad.
Hadd suhanjunk rázkódás nélkül,
Gyöngyözve, mint egy hangfutam,
Nehogy fölébresszük még végül...
Pihenj csak, édes, ősz uram!

Az ikrek.

(Rémülten szaladnak a kocsit után s belekapaszkodnak a kűllökbe.)

Mi egymagunk
Nem maradunk!
Mi ketten egy
Vagyunk csupán,
Hát egyre megy,
Ha szaporán
Kapaszkodunk!

A baba:

(Az ut széliről felnyújtja rózsás kővér karjait. Szája pityergésre áll, aranyhaja homlokába lóg. Sir.)

Papa! Mama!

A mester:

(Főlnyitja szemét, mosolyog, lehajol a szekérről s ölébe veszi.)

Köröskörül égő, buja zöld a mező,
Minden ia virágzó, fakadó, rügyező.
Csupa dal, csupa mámor, csupa illata a lég
S oly fényes a menyhó, mint tán soha még.

(A szekér, minél feljebb halad, annál jobban megtelik virággal. Vakitó fényesség terel a menny kapujából. Angyalok repdesnek a tündöklő homlok körül s a szférák zenéje ünneplésen, örvendő zug át a mindenségben.)

Martos Ferenc.

MŰVÉSZET.

□ **Mátyás kutja.** A budai vártemplom hátulso oldalfalazatában most kezdtek Mátyás király kútjának építését. A király óhajátja volt, hogy az új palotában, melynek helyén egykor Mátyás király híres palotája állott, emléket állítsanak az igazságos királynak. A kut azt a jelenetet örökíti meg, mikor Mátyás a budai erdőben vadászatát közben megpihen Szép Ilonka kútjánál. A fialak, Mátyás király, festői magyar vadászruhát visel, kisérétében van a vadászkürtös, a kopófalca vezetője, míg a csoport lábánál ott láthatók a vadászkutyák és az elejtett vadak. A forrás fölött Szép Ilonka alakja emelkedik. A kut maga terméskőből épült, míg az alakokat bronzból csinálják. A kutat még az idén összeállítják és az őszön az udvar jelenlétében leleplezik.

SPORT.

A Szent István-díj.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, augusztus 19.

Amikor gróf Bathhány Elemérnek az az eszmeje támadt, hogy megteremtí a Szent István-díjat s kiírja ismeretes prozocióival a legnagyobb magyar versenyt, sok mindent regéltek ezekről a prozociókról. Azt mondták, hogy nincs jövője a versenynek, mert hibásak a feltételek, indokolatlan előnyt nyújtának az idősebb lovaknak s hogy szaporítja azoknak a versenyeknek számát, amelyeket nem a legjobb, hanem a legszerecsesebb lovak szoktak megnyerni. Amint később az évek multak, színeződtek az aggályok, mivelhogy az István-díjat mégis csak az a ló nyerte meg rendszerint, amely előbb és később is a legjobban tudott futni; úgy, hogy ma már zavartalanul élvezik a népszerű, ragyogó turlünnepet a turfközönség ezreivel azok a minden kákn csomót találó turkapapások is, akik egykoron nem voltak megelégedve az István díjjal.

Mivelhogy magyar Derbynek nincs, a Szent István díjat tekintjük mi a turfon nemzeti ünnepünknek. Jólehet nem májusban vagy szeptemberben futják, amikor színesebb, mozgalmasabb a turf, mint nyaranta a perzselő melegben, ezen a napon mégis olyan az élet odakint, akárcsak a legszebb májusi Királydíj-napon; a szenzációs finish győztesét pedig olyan fanatizmussal ünneplik, amikor visszajön a mázsához, amilyen csak a Grand-prix nyerőjének jut. Hogy melyik lesz a szeren-

osés, az még jó néhány óra zenéje, de annyi bizonyos, hogy akár Ritka, akár Mindegy, vagy akár Attila, akár Esticsillag röpüljön át elsőnek a cónál, lelkes negyedóra következik holnap a nagy finish után. Kár, hogy Esticsillag, a népszerű Rohonczi-istálló crackje pár nap óta nincs egészen rendben, mert az ő győzelmét követte volna kétségkívül a turf-világ legelementárisabb kitörése. Indulni így is fog és ki tudja, vajjon az amerikai művészete nem foldozta-e egy össze a letörtnek vélt lovat, hogy holnap mégis szerepet játszik a versenyben...

Attérve a holnapi szenzációra, ime ezek a lovak fognak érte futni.

Lili 52½	lov. Black.
Rousserole 44	„ Segrott.
Lepke 44½	„ Bonta Fülöp.
Attila 61	„ Taral.
Busento 46	„ Southey.
Kormos 46	„ Wilton.
Ritka II. 49	„ Slaak.
Esticsillag 46	„ Ross.
Kartal 54	„ Huxtable.
Mindegy 61	„ Adams.
Magasan 46	„ Gray.
Fagon	„ Bulford.

A startolók közül teljesen fölösleges kombinációba vonni Rousserole-t, Busento-t, Kormost, Lepkét és a „peches” istállóban levő Lilit. Kartal sem lesz elég jó minapi győzelme dacára sem, hogy beleszóljon a finishbe, Magasant pedig ugyszólván sötét lónak lehet tekinteni, amelytől kitelhetik ugyan minden jó, de amelynek pozitív forma alapján chanceot adni nem lehet. Esticsillagot pénteken reggel a munkában baj érte s ha azóta dolgozik és az állapota javult is, olyan kilátást adni nem lehet neki, aminőt különben klasszisa révén föltétlenül megérdemelt. Ilyen körülmények közt nem marad hátra más, mint három négyesves: Ritka II., Attila és Fagon és egy öt éves: Mindegy. Ritka II. és Fagon, egyaránt 49 kiló teherrel, emines kilátással indulnak s hogy közülük az első a jobbik, ezt, a nyilvános formáktól eltekintve, istállójuk is elismeri azzal, hogy Ritka II. a fogadásokban betek óta játsza a iavorit-szerepet. Lovag Lederer lova kétségkívül egyike a legjobb négyesveseknek, mely valaha e díjért 49 kilóval futott s így az ő győzelme a legplauzilisabb. Ellenfelei közül sokat tartunk Mindegyről, mely olyan abszolút jó ló, hogyha többször mutatott nagy formát meg tudná ismételni 61 kilójával is verhetné Ritka II.-t; ez ellen csak az szól, hogy tavaly augusztusban nem tudott feljutni karlsbadi formájához. Az utolsó órákban sokat lehet hallani Attiláról is. Ha nem a nagy Taral ülné, talán nem is esnék róla szó, mert hogy ő le birjon Ritka II.-nek 12 kilóval adni ez már csakugyan a képtelenséggel határos, de ördögös lova révén nem lehet tőle bizonyos chanceot megtagadni. Még ő lehet leginkább a meglepetés lova. Egybevetve mindent, azt hisszük, hogy a szenzációs verseny holnap

Ritka II — Mindegy és Fagon

közt fog eldőlni, s nem is valószínűtlen, hogy e három ló ebben a sorrendben fog a célvonalon áthaladni. Meglepetést okozhat esetleg Attila, vagy Esticsillag.

Egyébként itt adjuk a holnapi nap tippjeit:

- I. Szemere istálló — Fuss.
- II. Gondos.
- III. Ritka II. — Mindegy — Fagon.
- IV. Üchtritz-istálló — Springer-istálló.
- V. Axiom — Pumas.
- VI. Rohonczi-istálló — Tiamo.
- VII. Békés — Mad girl.

**** Az utolsó fogadások.** A holnap eldőlt Szent István-díjra az utolsó fogadások így állnak:

1½ Ritka II.	12 Lili
3 Fagon	14 Lepke
3½ Mindegy	14 Magasan
5. Attila	16 Busento
6 Esticsillag	16 Kormos
10 Kartal	20 Rousserole

A királyné-díjra Falb párral még mindig erős favorit.

**** A Szent István díj eredményét** mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre, leghamarabb a Telefon Hirmondó után tudhatják meg, mert a Hirmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentése alapján, közvetlenül a díj lefutása után, valamint a többi versenyekről is két futamonként közvetlenül a futamok után részletes eredményt olvastat fel. A versenyeredmények felolvasására kétszeres riadójellet hívja fel előzetőli figyelmét a beszélő újság.

VIDÉK.

— (A kolozsvári rendőrség újjászervezése.) Kolozsvárról írja tudósítónk: Kolozsvár város tanácsa már nagyjából megállapította azokat az alapelveket,

amelyek szerint a rendőrség tervbe vett újjászervezése létesülni fog. Ezek alapján a tervezett részletes kidolgozása is folyamatban van. Így tehát rövid idő múlva már a városi közgyűlés elé kerül a rendőrség újjászervezésének kérdése.

— (A felvidéki kivándorlás. Sátoralja-Ujhelyről táviratozza tudósítónk: Zemplénmegye ma tette közzé a július hónap kivándoroltak kimutatását, amely szerint a megye területéről a múlt hónapban 142 egyén vándorolt ki Amerikába, visszajött pedig 83.

Nyilttér.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

- Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul árjegyzőket.
- Egyéves önkéntesek részére készíti a legelegánabb egyenruákat.
- Egyéves önkéntesek részére szociális kérvénymintákat díjtalanul küld.
- Egyéves önkéntesek részére legelőkelőbb készíti az egyenruha-felszerelést.
- Egyéves önkéntesek részére minden katonai egyben díjtalanul ad felvilágosítást.
- Egyéves önkéntesek részére újabb kiadott utbaigazítási könyvet díjtalanul küldi.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógymód rendkívül sikeres lesz alkalmazva köszvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének

Dr. KOVACS J. egyet. orvosnagr. (Hemopatia) rendelőintézete van

Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymóda.

Császár-fürdő Budapest. Elsőrangú kőnes hérvízű gyógyfürdő, páratlan gozfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, rompa és ásványvizusodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabban kezelt.

nyári és téli gyógyhely

Prospektus ingyen és bérmentve.

Minden külön értesítés helyett.

Sátori Mór és neje ug a maguk, mint kiskoru gyermekeik Józsi és Ferkó nevében megtört szívvel jelentik, hogy felejtethetien jó gyermekek, illetve nővérük

Rózsika

f. hó 18-án, hosszas szenvedés után meghalt. A drága halott hűt tetemeit f. hó 20-án d. e. 9 óra-kor fogják a gyászházból, V. Rudolf-rakpart 21. sz. a régi kerepesi-ut melletti temetőbe kísélni.

Budapest, 1901. augusztus hó 18-án.

Csendes részvét és koszorúk mellözése kérétek.

Tannin-csokoládé

a hasmenést megszünteti.

Gyermekek és felnöttek részére.

1 darab 40 fillér. Kapható gyógytárakban. Készíti: Sztraka Odón. Mohol.

Pájdalmas, kínos és kellemetlen, ha teste bárhol viszket, vagy sűrűsöd, vagy bőrkülsője vagy kipálított és kisebesedett. Mindezen bajok teljes megszüntetésére elég egy tégely

Erényi-féle „Ichtliol-Salicyl“

Szagtalan. Ára 3 korona utasítással. Székföldi: Erényi gyógyszerész, Szabadszállás. Főraktár: Török József, Király-utca 12. szám.

MOLNÁR FERENC

AZ ÉHES VÁROS

REGÉNY.

DISZES KIÁLLÍTÁSÚ KÖTET. ÁRA HÁROM KORONA. KAPHATÓ A BUDAPESTI NAPLÓ KIADÓ-HIVATALÁBAN. UTÁNVÉTELE IS MEGRENDELHETŐ.

Dr. FARKAS GYULÁNÉ

felsőbb leánynevelő-intézete és internátusa Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 7.

Magasabb tanfolyam a polg. vagy felsőbb leányiskola tananyagát már elvégzett leányok részére. Magyar német, francia, angol irodalom, esztétika, műtörténet, neveléstan, történelem, természetudományok stb. Kezd. szeptember 5-én. Kiváló tanerők. Előkelő színvonal. Felvételnél bennlakók, félbennlakók és bejárók. **Teljes ellátást, ismétlő órákat, zene- és nyelvtanítást oly leányok is nyerhetnek, kik más tanintézetet látogatnak, valamint magántanulóik is.** Beiratás naponta d. n. 3—4-ig. **Felvilágosítással levélileg is szívesen szolgálunk.**

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Izgalmas főtárgyalás.** Izgalmas főtárgyalás volt ma délelött a budapesti büntető törvényszék I. számú főtárgyalási termében, amelyben Szabó bíró elnökölt. Egy Weninger Károly nevű ácsállért vont felelőségre a büntető bíróság lopás büntetése miatt. Weninger ez év július 17-én délelött besompolygott a Kerepesi-ut 71. számú házba s itt feltörte a lakók pincéit s ezekből három darab, összesen három korona értékű csirkét lopott el. Zsákmányát azonban nem élvezhette, mert tetten érték a házbeliék s elvették tőle a csirkét. A mai főtárgyaláson a szivbajos vádlott erősen tagadta a lopást, de a tanúk felismerék. Közvetlenül az ítélet kihirdetése előtt a szivbajos vádlott hirtelen összeesett s gúrosóktól vonaglott a padlón. A két börtönőr alig bírta visszatartani, hogy kinjában össze ne harapdálja testét. Dr. Daróczy királyi ügyész s dr. Vig Viktor védő nyomban vizet hoztak a szerencsétlen embernek s egyuttal a mentőkért küldöttek. A gyorsan eljött mentők aetherrel magához térítették az egész testében remegő embert, aki aztán összetett kezekkel, sirva kérte az ügyészt, hogy inkább ítéltesse el, de ne vesse az örültek házába. Szabó bíró, főtárgyalási elnök megnyugtató szavai után a vádlott lecsillapult s ki lehetett előtte hirdetni az ítéletet, mely szerint lopás büntetéeért hat havi börtönnel sújtott. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a vádlott és a védője felebbzetek. A tárgyalás után a vádlottat két börtönőr s a mentők szállították vissza cellájába.

§§ **Szabadlábra helyezés.** Dusóczy Hermin fővárosi magánzóno ez év tavaszán kölcsönt akart felvenni ingatlanaira s e célból Kohn-Kovács Sándor nevű ügynökhez fordult. Ez késznek is nyilatkozott a kölcsönt megszerezni, de kijelentette, hogy a telek-könyvi kataszteri iv megszerzésére, becslésre s bélyegezésre 70 írt előlegre van szüksége. Dusóczy Hermin át is adta neki ezt az összeget. Néhány nap múlva Kohn-Kovács Sándor megjelent Dusóczy Hermin házában Rhorer Károly nevű barátával, akit mint becsűst mutatott be. Rhorer meg is becsülte a házat, mire Kohn-Kovács azzal a kijelentéssel távozott el, hogy néhány nap múlva a kölcsönt egyik fővárosi közjegyző irodájában átveheti Dusóczy Hermin. Multak a napok, hetek, sőt hónapok is, de sem a pénz nem kapta meg a magánzóno, sem Kohn-Kovácsot nem látta többé. Panaszt tett a rendőrségnél család miatt az ügynök ellen. A feljelentés folytán a rendőrség ugy Kohn-Kovácsot, mint barátját, Rhorer Károlyt letartóztatta. — Rhorer letartóztatása ellen ügyvédje mint védő felfolyamodással élt, mire a törvényszék ma szabadlábra helyezte Rhorerit. Kohn-Kovács ellen különben egész sereg panaszt tettek katonatisztek is, akiket kölcsönszerzés ürügye alatt szintén megcsalt.

TÁVIRATOK.

Bécs, augusztus 19. Rezek miniszter ma délelött Ischlbe utazott.

Köln, augusztus 19. A *Kölnische Zeitung*nak jelentik Konstantinápolyból, hogy *Morgen* őrnagyot, német katonai attachét legközelebb felmentik hivatalától.

Hága, augusztus 19. Vilma királynő férjével, Henrik herceggel 23-án Oldenburgba utazik az ujszülött hercegnő keresztelőjére, akinek ő lesz a keresztanya. Onnan a királynő 26-án utazik vissza a lói kastélyba.

Fokváros, augusztus 19. Az angol trónörökös pár ma délben ideérkezett. A lakosság lelkesen üdvözölte őket. A város fel van lobogóza.

Krunsbüttel, augusztus 19. Alexandra angol királynő, aki tegnapelőtt az Osborne jachtal ideérkezett, ma délelött a Vilmos-csatornába Kopenhágába utazott.

Athén, augusztus 19. A Peloponessusban a sok eső nagy kárt tett a szőlőben.

Három császár találkozása.

Berlin, augusztus 19. Általánosan elterjedt az a hír, hogy Vilmos császár Berlinben és nem Danzigban fog találkozni a cárral. A találkozás valószínűleg december hetediké előtt lesz, mikor a cárt Edvárd királyljal együtt Fredensborgba várják az elhalt Lujza királyné születésnapjának évfordulójára. Edvárd király is már előbb fog Kiebbe érkezni, ugy hogy egy három császártalálkozásra van kilátás Európának. Ez a hír eddig illetékes helyről még nem nyert megerősítést.

A cár a francia hadgyakorlatokon.

Páris, augusztus 19. A Havas-ügynökségnek egy közlöménye azt mondja, hogy az orosz cár eleget fog tenni Loubet elnök meghívásának, hogy részt vegyen a Rheims melletti záróhadgyakorlatokon. A cár Dünkirchenben való partraszállása előtt Loubet elnökkel szemlélt fog tartani az északi hajóraj fölött, amelyet azzal fognak megbízni, hogy a cárt a francia partokra való megérkezésekor üdvözölje.

Az új megvetanácsok.

Páris, augusztus 19. A megvetanácsok ülészaka ma nyílt meg minden incidens nélkül. A régi elnökök nagy részét újra megválasztották. Puy de Dómeban a kormány hivatást választották be az elnökségbe. Néhány megvetanácsban elhatározták, hogy Loubet elnököt felíratilag biztosítják tisztelétükről és ragaskodásukról, a kormány pedig, mint a köztársasági intézmények védőjének bizalmukat fejezik ki.

Epinal, augusztus 19. A megvetanács elnökségének átvételekor Meline azt mondta, hogy a választókra való legutóbbi appelláció bizonyítottá, hogy az ország rendületlenül ragaskodik a köztársasághoz és ellensége minden iorradalmi doktrínának. Olyan munkás, produktív nemzetnek, mint a francia, anyagi és erkölcsi nyugalomra és a jövőben való bizalomra van szüksége, hogy folytathassa a küzdelmet és megakadályozhassa a közjólét csökkenését. Oktalanok azok, akik azt hiszik, hogy a vagyonnak egyformán való felosztását valaha elérhetik. Az azonban, hogy az aranyat tojó tyukot megölik, hogy a bérek rezervoárjait és a költségvetés tápláló forrásait kimerítik, sikerülhet nekik, ha a tőkét elriasztják.

Bolgár-török konfliktus.

Szófia, augusztus 19. A már jelentett bolgár-török konfliktus a filippopolyi kerületben lévő Csanok faluban történt. Egy három főnyi bolgár őrszárót vitás területen megtámadott egy 80 főnyi török csapat. Mindkét részről löttek. Török részről állítólag öt ember elesett. A törökök a megfutamodott bolgárokat a határon belül a harmadik ki-ométerköig üldözték. Bolgár részről két század gyalogságot küldtek a konfliktus színhelyére, Sziromahov filippopolyi törzskari főnökkel. Az incidensnek nem tulajdonítanak jelentőséget.

Izland minisztere.

Kopenhága, augusztus 19. Rejkjavikból jelentik e hó 16-áról, hogy az izlandi althing (felsőház) második olvasásban változatlanul elfogadta az alkotmány-nak akként való módosítását, hogy egy izlandi polgár, mint Izland külön minisztere, állandóan Kopenhágában lakjék.

Közgazdasági táviratok.

New York, augusztus 19. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8.— (8.—), aug-ra 7.22 (7.21). Novemberre 7.38 (7.45). New-Orleansban helyben 8.1/2 (8.1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphában 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — Zsir: Western steam 9.25 (9.10). Rohe és Brothers 9.35 (9.25). — Tengeri irányzata tartott. — Szept-re 62.1/2 (63.—), Októberre 63.1/2 (—.—). — Decemberre 65.— (64.1/2). — Buza irányzata állandó. — Piros ősi helyben 78.1/2 (78.1/2). Szeptemberre 76.1/2 (77.1/2). Októberre 76.1/2 (77.1/2). Dec-re 78.1/2 (79.1/2). Májusra 82.1/2 (82.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávé: iair Rio T. sz. 5.1/2 (5.1/2). Aug-ra 4.80 (4.80). Novemberre 4.95 (4.95). — Liszt: Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — Csukor: 3.1/10 (3.1/10). — Őn: 26.65 (26.75). — Réz: 16.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 19. (Terménytőzsde.) (Zárlat.): Buza irányzata állandó. Szept-re 71.1/2 (71.1/2). Okt-re 71.1/2 (72.—). Tengeri irányzata tartott. — Szept-re 58.1/2 (58.1/2). — Zsir: Szeptemberre 8.95 (8.82). — Októberre 9.02 (8.90). — Szalonna short clear 8.55 (8.50). — Sertésbús: Szeptemberre 14.45 (14.07). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFELÉK.

Augusztus.

Még itt a nyár —
De a fát már
Bántotta valami:
A lombok közt sóhajtat hallani.
Egy szálló sóhaj: egy hulló levél,
Utolsó sóhaj: utolsó levél —
Es jó az ősz — és jó a tél.

Révész Tivadar.

A nyitott szekrény.

— Lenau. —

Elutazott én jó anyókéim
S nem tért haza, — a sir fődé be.
Árván és egyedül maradtam
És búsan léptem küszöböre.

Amint elutazott síetve,
Még nyitva szekrényem az ajtó.
Mint ahogy mindent észte hányának,
Ha már kint a vár a nyugtalan ló.

Hevert fölárva imakönyve
S nem egy saját kéz irta számla,
S egy kis darab kalács maradt meg,
Válasnap reggelire szánya.

A feltárt könyvet átfutottam:
Fobász a magas ég urának,
Mit anya mond a gyermekéért;
Dobbant a szívem, tépte bánat.

Olvastatván az ő írását,
Fájdalmamat már el se nyomtam
S a számit hogy nézegettem,
Szívem gyötöré kín marla nyomban.

Gyűjtém az ételmaradékát,
Egy apró morzsát sem feledtem.
És fojtogatta bár a torkom,
Kalácsából zokogva ettem.

Felekí Sán'or.

— A király unokái. A király születése napja alkalmából egy bécsi lap a következő apróságot írja az uralkodóról: A király legelterjedtebb arcképe az, amelyen őt mint nagyapát látjuk magunk előtt. Ezt a képet pár évvel ezelőtt Ischben készítették és alig van család, amely e képek birtokában ne volna, sőt a nagy világ is érdeklődik a hatalmas jejedelmi nagy-
anya iránt. Mikor az emberek a felséges ur arcképére tekintenek és eszükbe jut, hogy ő a világ egyik leg-hatalmasabb uralkodója, a megtestesült kötelességsér-zet és munka, pedig millióknak ura, önkéntelenül tel-kiáltanak az emberek:

REGÉNY.

EGY LEÁNY.

Írta: MAXIM GORKIJ.

Vidám kacagás közben jöttek a hölgyek a szobába. Mikor Szergejevics Hippolit észrevette őket, egész valójában összerázkódott. Lutsiki néni nevetése olyan tompán hangzott, mintha pincéből jönne a hangja. Varenka arcán gnyos mosoly játszadozott és Szergejevna Erzsébet fé-léken nevette.

Talán engem nevetnek! — gondolta Szer-gejevics Hippolit. Varenka ajánlata, hogy kár-tyázzanak, nem fogadtatott el s ez jó alkalom volt Szergejevics Hippolitnak arra, hogy okul adva fáradságát és bágyadtságát, a szobájába vonuljon vissza. Mikor kiment, érezte, hogy a hölgyek reá szegnek pillantásukat s hogy mind a hárman fölötte esodálkoznak.

De ez sem tartotta őt vissza. A bosszu ér-zete foglalta el egész valóját. Le akarta alázni ezt a leányt, aki bátorságot vett magának arra, hogy őt előbb megkönnyeztesse az izgalomtól, aztán kinevesse.

Am igen kis ideig maradhattak érzelmei ily heveségben, mert hozzászoktatta magát ahhoz, hogy benső gerjedelmét mindig alárendelje az értelemnek és gondolatát — csak e leütés és fékezés után — vitte a cselekvés terére. De ön-érzetét fájdalmasan érintette az a meggyőződése, hogy Varenka csak játszik vele. Így megint fölül-kerekedett az a szándéka, hogy visszafizessen ennek a leánynak mindent s teljes nemtörődöm-séggel viselkedjen szépségével szemközt.

... — Éreztetnem kell vele, milyen kevésre becsülöm, — gondolta — ez mindenesetre haszná-ra lenne neki... Persze, ez csak oktatás és nem bosszu ...

— Olyan nagyapa, akárosak a legigénytelenebb polgár!

Ferenc József születésének mindegyik évforduló-napját csendes visszavonultságban, szűk családi kör-ben szokta eltölteni. Ily alkalommal Erzsébet Mária főhercegnőn kívül oldala mellett vannak Gizella főhercegnő rokonszenves fiai: György és Konrád her-cceg és Mária Valéria főhercegnő kedves gyermekei, akik ilyenkor mindnyájan az ischli kastély vendégei. Megható, hogy a boldog nagyapa minő gyengédség-gel ügyel a kis unokákra vajjon a vidám játék köz-ben valami bajt nem csinálnak-e maguknak? Mária Valéria főhercegnő a megtestesült anyai önfelál-dozás, Lelkének és szívének minden finomságával szen-teli egész életét gyermekei nevelésének. Reggel hét órákor már a gyermekszobában van, megnézi, hogy minden rendben van-e, aztán az időjárásról képest elrendeli, hogy minő ruhákat vegyenek fel a gyer-mekek, később imádkozik velük. Azzal következik a napirend: a nagyobbak a tanulásra, a kisebbek a játékokra fognak. A király is ismeri a gyermekek munkabeosztását. Beszélk, hogy az egyik kis főher-ceg egyizbon azt kérdezte séta közben a jejedelmi nagyapától:

— Nagypapa, mi egy főherceg és mi mindent szabad egy főhercegnek csinálnia?

Mire a felséges ur állítólag, a leánya nevelési metódusát tartván szembe előtt, mosolyogva jegyzé meg:

— Hogyan szabad erre felelem?

Ez jellemzi a Mária Valéria nevelési rendszerét, mert ő gondosan ügyel arra, hogy gyermekeitől min-dent távol tartson, ami hibás indulatokat gerjeszt és nagyra növeszt. Minden elpuhitást és fényűzést távol tart tőlük, az még játékszerükben is meglátják. A kis hercegek egyszerű matrőruhácskáiban szalad-gálnak. A felséges asszony maga is részvesz gyer-mekei mulatságaiban, a legkisebbet gyakran az ölé-ben is tartja, nehogy a többiek játékát elrontsa. Leg-temperamentumosabb gyermeke a két éves kis Tivadar főherceg, akit a közönség is szeret, mert sétatokocszás alkalmával a közönséget katonás szalutálással vis-szonozza, vagy pedig esékokat dobál. Mária Valéria csak igen ritka esetben hagyja el gyermekeit, akkor csak, ha kötelességre mástéle szőlítja. Ilyenkor nagy-on megbízható emberekre bizza legdrágább kin-csét: gyermekeit és tolyton táviratilag és telefon utján tudakozódik felőlük. Mária Valéria ezt a gondos, Szer-zébet királyné is egészen így nevelte őt fel kicsiny korában.

— Hogy tette jóvá Mark Twain a hibáját?

Egy angol lap Mark Twainről a következő vidám históriát közli: Harriot Beecher Stowe, a „Tamás bácsi kunyhójá"-nak szerzője és nővére egy időben szomszédóságban laktak a híres amerikai humoristá-

Efféle gondolatok folyton nyugtalanították Szergejevics Hippolitot, de ezuttal valami különös sulylyal telepedtek az agyára, a mellére, a szí-vére. Meg se akarta magának magyarázni ezeket a beteges jelenségeket.

— Átkozott, örült gondolatok: — fakadt ki. — Egy vizesöpp, amely valahol a sarokban a padlóra esett, egyhanguan verte chhez a lázas izgalomhoz az ütemet ...

Körülbelül egy óráig viaskodott így magá-val; hiabavaló küzdés volt ez, mert megtejtethet-ten maradt előtte, hogy mi az a hatalom, amely nálánál erősebb s amely győzedelmeskedik fölötte. Végre elhatározta, hogy lefekszik és a mindenek-től megváltó gondolattal fog elaludni, hogy hol-nap el fog utazni. De alig fektült le, Varenka jelent meg előtte önkéntelenül ... Látta, nézte Varenkát, amint a lépesőn látta, ülése kitért karokkal, villámzó szemekkel, hullámosan emel-kező mellével. És arra gondolt, mily jó lett volna, ha szemtelenebbül viselkedett volna ... De ezt a gondolatot nem folytatta, hanem így fejezte be a képzelődését. Ha azt tesszem, akkor tagadhatat-lan egy gyönyörű, de fölötte alkalmatlan szeretőt varrtam volna a nyakamra, aki a vadmaeskkához hasonlít és bizonyára érzi a véletlektől ...

Hirtelen aztán összerázkódott, kiugrott gyor-san az ágyából és az ajtóhoz szaladt, hogy kin-yissa. De aztán megint az ágyára vetette magát és állandóan az ajtóra figyelt, miközben remény-séggel és elragadtatással ismételte: — Történik ilyesféle, történik ...

Valahol olvasta egyszer, hogy történt az eset. A leány éjnek idején belopódzott a férhöz és elébe vetette magát, nem kért semmit, nem is szólt, csak a pillanat gyönyörét akarta élvezni. Varenka — hiszen a történet hősnőjéhez annyira hasonlít — éppen így eselkedhetnék ... Talán a kihívó modorában már beleegyezés volt s csak talán én nem értettem meg? — töprengt Szer-gejevics Hippolit. O, ha most jönne, fehér ruhá-ban, tiszta fehérben, a szűzi szemérem és a vá-gyakozás izgatott remegésével ...!

nak. Mark Twain gyakran átlátogatott szomszédnőj-hez, de felesége nagy bosszuságára mindig igen ha-nyag öltözékben. Amikor egy reggelen ismét nyak-kendő nélkül jött vissza mrs. Stowetól, neje a kapu-ban ezekkel a szavakkal fogadta:

— Te már ismét nyakkendő nélkül voltál Sto-weéknál. Igazán gyalázat, mennyire elhanyagolod ruházatodat!

Mark Twain nem szólt semmit, hanem bement a szobájába. Néhány percel később mrs. Stowet ki-hivatta a kapuba és egy csomagot nyújtatott át neki. A csomagban egy fekete selyem nyakkendő volt és mellette a következő levélke fektűt: „Ime itt van egy nyakkendő. Vegye innen ki és nézze meg. Azt hiszem, ma reggel egy félóráig voltam önnél. Megtekintés után legyen szives újra összecsomagolni s nekem visszaküldeni, mert csak ez az egy nyakkendőm van. — Mark Twain.“

— A leander (helyesen Oleander) hazájában vagyis Görögországban nagyobb folyók és tavak partján vadon tenyészik. A leander vízi növény, mely körül-belül a mi fűz-fánkat helyettesíti a görög partokon. Nálunk is igen elterjedt és kedvelt dísznövény, mely gyakran okozott már tudatlan embereknek bajt. Ugyanis azt tartják róla (a tudatlanok), hogy a gyomorajást és a köhögést megszünteti; ez az állí-tás azonban csak pusztá ráfogás, mert nem csak hogy nem szünteti meg a bajt, hanem gyakran életét is veszti annak, aki leander-teával akarja orvos-solni baját, mert mérget tartalmaz. Nagyobb mennyi-ségben halált, kisebb mennyiségben pedig erős hány-ingert és bódultságot idéz elő. Olyan zárt helyi-ségben, melyben sok leander van, nem tanácsos hosszabb ideig tartózkodni különösen aludni, mert nehéz szaga és kipárolgása fejféást okoz. Régebben, mikor még babonásabb volt a nép, a leander leve-lét megszarították, porráörte és valamely keresztun-elásta egyik ujhdótló a másikig, aztán valami togé-kony anyaggal összekeverve, kiütések és sebek orvos-lására használták az ily módon elkészített pépet. A hű görög nők szép színe miatt díszítették magukat vele (szájukba tűzték.) Nyugat kevésbé hű női, akik a szépitést már akkor sem vették meg, szintén haszná-lni kezdték a leander virágját ilyen célra is, így honosodott meg nálunk e szép növény.

— A viharpróféta jóslatai. Falb, a híres leveli-béka már összeállította az év második felének kri-tikus napját, még pedig a következőképpen: Első-rendű viharnapok augusztus 23., szeptember 28., ok-tóber 27., november 26. és december 27. Másodrendű kategóriába esnek: augusztus 15., szeptember 12 és október 12. Harmadrendűek november 11 és decem-ber 11. Augusztus kezdő fele száraz, dereka zivataros, második felén országos eső várható. Szeptember első

Még többször kiugrott az ágyából és a ház éjszakai csendességében éberan hallgatódzott. De esőndes maradt minden és a félnék léptek vágyva-várt neszt nem hallhatta.

Hogyan jön be? — kérdezte magától Szer-gejevics Hippolit. Aztán maga elé képzelte, amint az ajtó küszöbén a határozottság és a büszkeség érzetével megáll. Szépségét bizonyára büszkén fogja kínálni. Fejedelmi ajándék lesz ez. ... De talán lesütött szemekkel, zavartan és szőgyen-kezve, könnyeit hullatva áll majd előttem — gondolta. — Vagy mosolyogva fog megjelenni, nyomoruságomon mosolyogni fog, hiszen látja a szenvedéseimet, észrevette már, ha nem is szólt erről, hogy még jobban kinezza.

Igazó képeket festett maga elé Szergejevics Hippolit ebben az állapotában, amely az örült képzelődéséhez volt hasonlatos, az ideget így még jobban fölzigatta. Észre se vette, hogy kint elállt az eső és a csillagok gyönyörűen világíta-nak az ablakára. Léptek nesztét várta, asszonyf léptekét, amelyek megváltást, boldogságot, isteni élvezetet hoznak számára. De csak nem hallat-szott a nesz az éjszakai csendben. Néha, de csak pár pillanatig, elhagyta a reménység, ilyenkor hevesebben dobogott a szíve, szemrehányásokat tett magának és beismerte, hogy ami vele most történik, lealázó, egészségtelen és rut-dolog. Az ember belső világa azonban vál-tozatos és bonyolódott és nem is képes minden érzelmet egysúlyban tartani, ezért min-denki előtt tárog az életben egy mélység, amelybe föltartóztathatatlan belezuhan, ha az alkalmas idő erre elérik. És az óvatosság — a bennünk működő életerő keserű ironiája — a mélyebb-re zuhannak, erősebben megsérülnek, mint a többiek.

Egész reggelig kinezta így Szergejevics Hippolitot a szenvedélyes vágyakozása, csak mi-kor már a nap fölkel, akkor hallott lépteket. Remegve, megdögött szemekkel ült föl az ágyá-ban és érezte, hogy — ha most Varenka belépne — egyetlenegy szóval sem tudna neki köszö-netet mondani. A léptek zaja azonban lassan és

harmadán esős, hideg idő jár. Középen változókéony, végén derült. Október kezdete havat hoz, mely csekély megszokással végig tart. November erős hideggel köszönt reánk, melyet középen eső követ. December kezdetén elvélve hó is akad, középen eső váltja fel, majd hózivatár és erős hideg zárja be az évet.

Szerkesztői üzenetek.

— Ézíratohat nem adunk vissza. —

A. A. Zágráb. Csak a pénzügyminiszter kivételével engedélyvel végezheti a tanfolyamot magánúton. Legajánlatosabb tankönyv Bochor: Allamszámvitel című könyve. Ha megszerzi az oklevelet, protekció nélkül is kaphat állást.

S. H. Nagyvárad. Bármelyik nagyobb könyvkereskedésben lemoshatja a Dárday-tele közgazdasági törvényár II. kötetéből. Ezen a helyen miniszteri rendeleteket nem közzéhetünk.

V. D. Gálosa. A kérdezett betegsegélyző és temetkezési egyesület Budapesten, VII. Kertész-utca 32. szám alatt van. Elnöke: Krámer József.

Régi előzetes. 1. Az egyévi gyakorlatot minden körülmények közt megkivánják. 2. A pénzügyi vizsga és az államszámviteli oklevél.

S. J. Mahala. 1. Méltóztassék Kakass Kálmán kir. jogbíró tanácsosnak irni (IX. Vámházkörút, Közalapítványi igazgatóság), szivesen ad felvilágosítást. 2. Nem ajánljuk. 3. Budapest II. Alkotás-utca.

S. S. P. 1. 1200—1500 korona és megfelelő lakpénz. 2. Lehet. 3. Az alsó középiskolákat. 4. Csak a számvetőségnek tarthat igényt hivatalos alkalmaztatásra.

E. L. Budapest. Ha nem tudja a községet, akkor irni kell valamennyinek.

T. B. Igen, joga volt.

D. J. Majd szüretkor!

KÖZGAZDASÁG.

A kiállítás divatja.

Kecskemét, augusztus 18.

A kecskeméti kiállítás alkalmából napról napra fölmerülő elfoglaltság miatt csak most olvashattam azt a cikkelyt, amelyet a *Budapesti Napló* e hó 15-iki számában hasonló címmel első helyen közölt. Legyen szabad arra éppen innen megadni a visszhangot abban az újságban, amelynek politikai iránya ugyan az én elveimtől eltérő, de mégis sokakkal együtt nagyrabecsültöm igazi liberális, demokratikus, szókimondó törekvése miatt.

Nekünk kecskemétieknek s a szomszédos városoknak szükségünk volt erre a kiállításra. 1872 óta nem volt kiállításunk. Akkor pedig országos kiállítás volt nálunk: első az alkotmányos korszak óta és a második, Magyarország ezeréves történetében a Kossuth-

tompán jött közelebb és közelebb az ajtóhoz... Az ajtó kinyitott... Szergejevics Hippolit erőltén visszahanyatlott a vánkosságra, becsukta a szemeit és mozdulatlanul feküdt.

— Talán felébredtettem? A eszmájáért és a ruhájáért jöttem... — szolt álmosan a vastag Feokla és lassan az ágyhoz ment. Söhajjva, tünnyan összeszedte Szergejevics Hippolit ruháját, és miután a konyhaszöveget a szobában hagyta, kiment.

Megtörve és megsemmisülve feküdt Szergejevics Hippolit az ágyában. Es egymásután tűntek el éjszakai képzelődéseinek utolsó fozslányai...

Aztán visszajött Feokla a kitisztított ruhával, letette egy székre és kivánszorgott a szobából. Szergejevics Hippolit felhőzött, maga som tudta, miért teszi ezt ily korán. Majd elhatározta, hogy lemegy a folyóhoz, megfürdik, ez kissé fölvidította. Mikor kilépett a szobájából egyik szobaját keresztl hallotta még az ezredes hortyogását. Félíg álomban még a kertbe ment, ráért egy szük utra, amelyről tudta, hogy a folyóhoz vezet.

Üde, illatos volt a levegő, a napsugár még rózsaszínbén játszadozott. Vidáman kergették egymást a seregélyek, aztán a cseresznyefákra telepedtek. A leveleken, mint megannyi gyémántszem, ezer színbén ragyogtak az esőcseppek, a napba néztek, aztán a földre estek, hogy elmuljanak. Nedves volt a föld, magába szívta az esőt, amely az éjszaka esett, sehol sem volt piszkos vagy szemét. Köröskörül tiszta volt minden, üde és új, mintha az éjszaka keletkezett volna. Es minden olyan csöndes, olyan mozdulatlan volt, mintha most látná először a napot és örvendő csodálatos szépségének.

Szergejevics Hippolit körülnézett. A piszkos háló, mely az éjszaka agyát és lelkét beszötte, szétszakadt és helyet adott az új nap tiszta impresszióinak. Édes, friss illat keringet a levegőben.

(Vége következik.)

féle 1846-iki, az emlékezetes *védegyeleti mozgalom* nyomában keletkezett pesti kiállítás után.

Az országos kiállítás rendezésének gondját, kötelességét és egyszersimád dicsőségét igen helyesen átvette minden magyarnak a személyné, Budapest. Reánk az a hazafias kötelesség hárul, hogy helyi jellegű kiállítás rendezésével iparkodjunk szolgálni városunk közgazdasági, ipari, kereskedelmi fejlődését. Ezenkívül még egy magasztos cél lebegett a szemünk előtt: belevonni a szomszédos magyar városokat ennek a törekvésnek a szolgálatába.

A kecskeméti kiállítás Kecskeméten kívül Czegléd, Nagy-Körös, Félegyháza, Halas és a szomszédos községek rendezték. Az a törekvésünk, hogy ezeknek a homokon élő magyaroknak a szorgalmát, szakértelmét, becsületességét bemutassuk, fejlesszük, tökéletesebbé tegyük, finomítsuk az ő hasznukra, a a haza javára.

Igy rendezett kiállításunknak egyebek között meglesz az az eredmény is, hogy ennek az öt magyar városnak és környékének derék polgárai ezennel egyetértéssel, minden pártpolitikai és egyéb villongások nélkül vállalva fognak együtt dolgozni. Mert jól tudják, hogy nem ér semmit az üres, haszontalan politizálás. Hívvány ember, aki tágít politikai elvei mellől: ám a különböző politikai pártállás ellenére karöltve munkálkodhatunk többek közt a közgazdasági téren is.

Teljesen igazza van az idézett cikkely írójának, amidőn a kiállítás parádékról szól. Mi gyakorlatilag is bemutatunk, hogy való, amit mond. A mi kiállításunkat a leggyeszerűbb, gyalulatlan deszkakerítés zárja körül. Az ugynevezett dekorációra éppen csak annyi figyelmet fordítottunk, mint amennyit a leggyeszerűbb jóízű megkövetel. Nem a külsőségekre: a lényegre helyeztük a súlyt. Nekünk nem kellett *védnökök* sem.

Mindezeket azért mondtam el, hogy helyeselhessem az idézett cikkely írójának állításait és ennek ötletéből a vidéki kiállításokra, és ami ezekkel összefügg, néhány észrevételt tehessenek.

Ott és akkor rendezzenek kiállítást a vidéken, ahol és amikor a szükség kívánja. A kiállítás soha ne legyen sem a rendezők, sem a kiállítók részéről a hiúság vására.

Azokat az urakat, akik a kormányzat részéről lejönnék, ne zaklassuk parádéval. Ne Potemkin-falvakat mutassunk nekik, hanem a szin-igazságot, akár szép, akár csunya az. Ezeknek az országpartó uraknak éppen úgy, mint nekünk, szükségük van arra, hogy egy-egy vidék baját, örömet, viszonyait megismerjék. Ha elhajzott szokás módjára elzárjuk tőlük üres, haszontalan alakisságokkal ezt az utat, azzal csak kárt okozunk nekik, önmagunknak és általában a köznek.

Áldásos, amikor az olyan férfiak, akik hivatva vannak hazánk ügyeit intézni, kimennek a vidékre. Am csak akkor, ha nem bankettekről, parádés fogadtatásokból ismerik meg a vidéket. A parádés fogadtatás ma már nemzeti betegség. Ahol fölöslegesnek, sőt nevetségesnek tartják, még ott is megadják a módját a nagyfejük fogadtatásának, nehogy nehezteljen, sőt harag legyen belőle. Az ünnepelt minisztereken, államtitkárokon, főispánokon s egyéb előkelőségeken volna annak a kötelessége, hogy utalozzanak minden parádé ellen.

Es végül még egyet. Ezt a megjegyzésemet éppen par excellence a *Budapesti Naplóban* írhatom meg leginkább, amely kiválóan igazi újságírók lapja. Azt hiszem, hogy alábbi megjegyzésemmek az újságírók tisztessége érdekében minden valódi újságíró igazat ad, hiszen magam is büszkén vallom magam újságírónak.

A jó vidék tárt karokkal várja, fogadja az igazi hírlapírót. Jól tudja, hogy fáradtsággal, tehetséggel, erőmegfeszítéssel a köz javát szolgálja. Az utóbbi időkben — most a kecskeméti kiállítás alkalmából is — az volt a keserves tapasztalásunk, hogy amint az orosziant a sakálók serege, úgy kíséri és követi a hivatalos, komoly, valódi újságírók tiszteletreméltó csoportját a magukat újságíróknak kiadó ügynökök, zuglapok és csak képzeletben létező újságok szerkesztőinek, dolgozóitársainak csordája.

A saktál csak akkor merészkedik megszállni a zsákmányt, amikor az oroszlan jóllakva tovább ment. Ezek az alakok az illetékeseket kiszorítják a kocsi-ból; elveszik előlük az ebédet. Ezekre a potyáíraté-ekre reá lehet alkalmazni Petőfi eme versét: "Honderű, te olyan szemtelen vagy, mint Kecskemét piacán a légy."

Hát a vidéki értelemiség tud különbséget tenni az igazi hírlapírók és ama kétlábu toltatlan állatok között, akik a légynek a póccával való keresztettségéből származtak. A nagy közönség azonban nem tud ily distingválni és ennek valja alig kijavítható kárát a magyar tisztességes hírlapírás. Ezen a botrányos visszaélésen segíteni kell.

De azért ne vegyük ezt túlságosan komolyan. Légyesipés ez ahhoz a tapasztaláshoz képest, hogy Magyarországon a társadalom minden rétegében határozott haladás észlelhető hazánk közgazdasági érdekeinek elfogulatlan feifogásában, megbeszélésében és intézésében. Csak nemrégiben is mindezeket a pártpolitika rideg szemüvegén keresztül nézték. Sőt közgazdasági ügyekről ha beszélt valaki, azt magára hagyták, kinevették és azalatt még a borbély-műhelyben is folyt a magas politika s akadt egy-egy ember, aki jóltált Belgium semlegességéért.

Ma már a közgazdasági érdekek megvédéséről és érvényesítéséről van szó. Ne ejtsen senkit aggodalomba, hogy ellenségesnek mutatkozó táborba vonulnak föl egymással szemben agráriusok és merkantilisták. Éppen ez a surlódás mutatja azt, hogy a magyar nemzet figyelmé közgazdaságunk előbbre való vitelére fordult. Már ennek a két tábornak a megalakulása üdvös közéletünkre nézve, hogy elszakították a magyart a meddő politizálástól és önértéket, tetterőt ébresztenek mezőgazdában, iparosan, kereskedőben. Mind védi a maga jussát. Ebből a küzdelemből az lesz, hogy kölcsönösen lenyesik egymás félszeregeit, tulzáseit, önzését és ami ezután megmarad és érvényesül, az a magyar haza közgazdaságának előnyére válik.

Ilyen feifogásnak a meggyökerezetésére, fejlesztésére, terjesztésére szolgálhat az olyan reális alapon épült kiállítások, mint amindő a kecskeméti kiállítás. Az ilyen való arra, hogy népünk helyes irányban fejlődjék s gyakorlatilag igazolja amaz elvek igazságot, amelyet a közgazdasági függetlenségért, a magyarságért a hazafias sajtó, ezek közül a *Budapesti Napló* hirdet.

Dr. Horváth Ádám,
orsz. képviselő.

Ipar és kereskedelem.

A gabona-szállítás. A Dunagőzhajózási Társaság forgalmi igazgatósága a gabona- és őrlési termények kiviteli forgalma tárgyában hirdetményt boosított ki. E szerint a társaság kötelezettséget vállalt az iránt, hogy az általa 1901. szeptember 1-től a folyó hajózási évad végéig bajor hajóállomásokra való szállítást végezt hajó-fuvarvelelenként legkevesebb 10.000 kilogrammnyi mennyiségben átvett összes gabona- és őrlési terményeket a rendeltetési hajóállomásokra a mindenhez díjtételek mellett fogja elszállítani, amennyiben ez a nyílt hajózási tartama alatt egyáltalában lehetséges.

Különösen pedig olvallja azt a kötelezettséget, hogy az ilyen, eredetileg Deggendorf és Regensburg hajóállomásokra címzett gabona- és őrlési termények még az esetben is, ha a passzau-regensburgi vonalon sekély víz miatt a hajóforgalom időlegesen lebeszakadna vagy korlátozottnék, a mindenhez hajófuvardíjért esetleg vasuton szállítatja Passzauba a deggendorfi és regensburgi állomásokra, illetőleg a regensburgi átkakars rendelt rakományokat esetleg már Passzautól fogva fogja fuvarvelelenként legalább tizezer kg-nyi mennyiségben a Regensburgon át való szállítással járó fuvarösszegért Regensburgig és vasuti fuvar Regensburg-Dunapartól a felek által megjelölt vasuti rendeltetési állomásokra juttatni. Ezen lebonyolítás lehetőleg rovatolós után fog történni. Ha a szállítási díkülönbözetek kiegyenlítését visszatérítés útján történik, az illető hajóküldemény feladója e célra az eredeti hajózási fuvarveleket és a Passzau-szóli eredeti vasuti fuvarveleket tartozik benyújtani.

Üres zsákoknak Passzauba való rendeléséből netán származó szállítási és mellékköltségek a szállító jeleket terhelik.

A fenti szállítási kötelezettség elvállalásából származó költségtöbblet részleges pótlásául az Obernzell, Passzau, Deggendorf és Regensburg bajor hajóállomásokra irányuló forgalomban 1901. szeptember 1-től a folyó évi hajózási évad végeig minden feladott rakomány után, a mennyiben az még a folyó évben Bécsen túl szállítatik, az alábbi szállítási jutalék szedetik be. Ha azonban ilyenmü szállítványok bármik oknál fogva a folyó évben már nem szállíthatóak Bécsenl továbbra, hanem Bécsen vagy Bécs alatt maradnának, a szállítási jutalék nem szedetik be, amint természetesen a szóban levő további mód sem vehető igénybe.

A szállítási jutalék a következő: a) Az Obernzell, Passzau és Deggendorf állomásokra feladott rakományoknál 100 kg.-ként 5 márkaféllér. Regensburgba feladott rakományoknál 100 kilogrammonként 80 márkaféllér.

b) Az 1898. évi április hó 1-én kiadott I. számú kivételés gabona díjszabásában, valamint ennek már megjelent és ezután megjelenő pótlékaiban foglalt és Passzau-át érvényes vételeket alapján továbbított küldeményeknél 100 kg-ként 5 márkaféllér. Oly szállítványok után, melyek a csoportosított hajózási és vasuti forgalomra nézve fennálló II., III. és IV. kivételés gabona díjszabásainak Passzau-át érvényes díjtételei alapján továbbítottak, nem jár ezen szállítási jutalék.

A társaság fenntartja magának azt a jogot, hogy szükség esetén a szállítványoknak a bajor hajóállomásokra való felvételét vagy átvonolását a küllményekhez képest korlátozhassa, vagy pedig egészen megszüntethesse.

Államvasuti 637.— Déli vasut 91.— Német birodalmi márká 117.22, Villamos vasut 284.— Közúti vasut 576.— korona.

Osztrák hitelrészvény 638.50. Magyar hitelrészvény 648.— Leszámlított bank 429.— Rimamurányi vasut részvény 449.— Osztrák-Magyar államvasut 634.50. Közúti vasut 574.— Villamos vasut részvény 274.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar ——— korona, vörös aprószemű ——— korona, vörös erdélyi ——— korona, vörös bántágy ——— korona, középszemű ——— korona, nagyszemű ——— korona. Disznósír: budapesti: 50 — 50.50 korona, vidéki ——— korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki ——— korona, városi 4 darabos 41.50—42.— korona, 8 darabos 43.50—44.— korona, üstölt ——— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos ——— korona, 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona, 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilva: sláviai 19.25—20.— korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállítással.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, augusztus 19. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A belügyalomban az irányzat, különösebb vásárlási kedv híján ismét nagyon gyenge volt. Az uralkodó üzleti stagnáció hatása alatt a forgalom lanyhult. A buza és az 6-kukorica ára két fillérrel csökkent.

Buza őszre 8.18—8.19. buza tavaszra 8.60, rozs őszre 7.06—7.07, zab őszre 6.64—6.65, zab tavaszra 5.01 tengeri szeptember-októberre 6.60, tengeri május-juniusra 5.48—5.49.

Jegyzetek még: Rozs tavaszra 7.36—7.37, repce augusztus-szeptemberre 14.35—14.45.

Zászlát: Buza őszre 8.16. Buza tavaszra 8.57. Rozs őszre 7.05. Rozs tavaszra 7.30. Zab őszre 6.46. Tengeri szeptember-októberre 5.58—5.59.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőekben nagyon nyomott az irányzat és a hangulat üzletellen.

Déli tőzsde tartott, de az irányzat kedvtelen. Zárulat kedvtelen, dacára a berlini jó híreknek.

Bécs, augusztus 19. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os papíráradék 118.50. Bízati és szepedi kölcsön sorsjegye 144.75. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.35. Magyar keleti vasuti állam. kötvény 118.60. Magyar eszaki- és pénzváltóbank ———. Rimamurányi vasut részvény 446.—. Magyar koronajáradék 93.20. 4 1/2%-os Magyar földterem. kötvény 92.40. Magyar hitelbank részvény 647.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 173.80. Kassa-oderbergi vasuti részvény 352.—. Magyar kereskedelmi bank ———. Magyar cukoripar 1740.

Bécs, augusztus 19. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papíráradék 99.10. 4 1/2%-os osztr. aranyáradék 118.78. 1860-os sorsjegye 139.35. Osztrák hitelsorsjegye 390.50. Angol-osztrák bank 269.—. Bécsi bankjegyet 446.50. Osztrák-magyar bank 1675.—. Déli vasut 89.—. Dunagőzhajózási részvény 780.—. Dobányrészvény 285.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltó 117.15. 4 1/2%-os ezüst járadék 98.20. Osztrák koronajáradék 95.80. 1864-iki sorsjegye 207.—. Osztrák hitelintézet. részvény 639.—. Unionbank 531.—. Osztrák Länderbank 401.25. Osztrák-magyar államvasut 635.75. Elbavölgyi vasut 477.—. Alpeji bányarészvény 418.—. 20 frank arany 19.04. Londoni váltóár 239.50. Bécsi Tramway Ltt B. 235.—. Bécsi Tramway Ltt A. 238.—. Lipót kőb 385.—. Az irányzat gyengült.

Bécs, augusztus 19. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 638.50. Magyar hitelrészvény 648.—. Angol-Osztrák bank 269.—. Bécsi bankjegyet 447.—. Union bank 532.—. Länderbank 402.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 635.50. Déli vasut 89.50. Elbavölgyi vasut 479.—. Eszaki-magyar vasut részvény 470.—. Dobányrészvény 286.—. Rimamurányi vasut 447.—. Alpeji bányarészvény 417.50. Májusi járadék 99.10 Magyar korona járadék 9320 Török sorsjegye 100.—. Német birodalmi márká 117.20—23. Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 19. (Lőszel tudósítási.) A tőzsde tulajdonában esőndes irányzattal nyílt meg. Csak bányarészekben, különösen bochumi és Laura-részvényekben fejlődött élénk üzlet emelkedő árfolyamok mellett a múlt héten Felső-Sziléziából érkezett kedvező konjunkta-hírekre, a mihez a középnapc helyzetéről szóló kedvező jelentések is járultak. Később közlések jelentek meg mind emelkedtek a kohászati részvények további emelkedése következtében. Bankok ártartók. Belföldi járadékok és olaszok szilárdak. Vasutak nagyon csöndesek, transvaaliak 3 százalékkal javultak. Canada-Pacific részvényei szilárdabbnak a bevételek emelkedésére. A második tőzsdében bányarészek élénkek. Különösen csöndes a piac. Magánleszámlított kamattal 2 1/2%.

Berlin, augusztus 19. (Zárlat.) 4 1/2%-os papíráradék ———. 4 1/2%-os osztrák aranyáradék 101.10. Elbavölgyi vasut ———. Magyar koronajáradék 94.40. Osztrák-magyar államvasut 136.40. Kassa-oderbergi vasut ———. Bécsi váltóár 85.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.90. Alpeji bányarészvény ———. Disconto-Commandit 175.50. Általános vállalkozási Edison 175.—. Gelsenkircheni 179.75. Laura-kőb

187.25. 4 1/2%-os ezüstjáradék 99.10. 4 1/2%-os magyar aranyáradék 99.90. Osztrák hitelrészvény 201.75. Déli vasut 21.80. Károlyi Lajos vasut ———. Orosz bankjegyek 216.35. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 95.75. Török dohányrészvény ———. Olasz járadék 98.10. Magyar hitelbank ———. Dynamit trust ———. Harpeni 156.90. Az irányzat ingadozó.

Zerlin, augusztus 19. (A Budapesti Napló tudósítójának zárlata.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyáradék 93.90. Magyar koronajáradék 94.40. Osztrák hitelrészvény 202.50. Osztrák-magyar államvasut 137.—. Déli vasut 22.—. Eszaki-magyar vasut 206.—. Elbavölgyi vasut ———. Orosz bankjegyek készpénz 216.50. Buschtiehradi ———. Orosz bankjegyek ———. (Ultimo) Lombard ———.

Frankfurt, augusztus 19. (Zárlat.) 4 1/2%-os papíráradék 99.35. 4 1/2%-os osztrák aranyáradék 101.35. Magyar koronajáradék 94.25. Osztrák-magyar bank 120.—. Déli vasut 21.90. Elbavölgyi vasut 121.—. Londoni váltóár 204.15. Bécsi bankjegyet 112.55. Villamos részvény 122.—. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 84.55. 4 1/2%-os ezüstjáradék 99.15. 4 1/2%-os magyar aranyáradék 99.90. Osztrák hitelrészvény 201.50. Osztrák-magyar államvasut 136.40. Eszaki-magyar vasut ———. Bécsi váltóár 852.33. Párisi váltóár 809.66. Unio bank ———. Alpeji bányarészvény 212.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 19. (A Budapesti Napló tudósítójának zárlata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 201.30. Német bank ———. Disconto 175.50. Berlini kereskedelmi bank ———. Gelsenkircheni ———. Harpeni 155.75. Laura-kőb 98.—. Olasz járadék ———. Nyugodt.

Bamberg, augusztus 19. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjáradék 99.90. 1860. sorsjegye 141.—. Déli vasut 21.50. 4 1/2%-os osztrák aranyáradék 100.75. Osztrák hitelrészvény 201.—. Osztrák-magyar államvasut 136.25. Olasz járadék 97.85. 4 1/2%-os Magyar aranyáradék 99.50. Az irányzat határozatlan.

Páris, augusztus 19. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut ———. 4 1/2%-os osztrák aranyáradék 101.90. Osztrák Länderbank 426.—. 3 1/2%-os francia járadék 101.65. Ottománbank 529.—. 3 1/2%-os francia járadék 101.70. Alpeji bányarészvény ———. Déli vasut ———. 4 1/2%-os magyar aranyáradék ———. Párisi bankrészvény 10.50. Olasz járadék 67.80. Francia törleszt. járadék ———. Osztrák földhitelintézet részvény ———. Török dohányrészvény ———. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszronok jelentése.

Augusztus 19. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések dr.: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehez (paronkint 400 kilogramm feletti súlyban) 82—84 fillérg. Öreg közep (paronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. Fialat nehez (paronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 90—92 fillérg. Fialat közep (paronkint 261—320 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 fillérg. Fialat könnyű (paronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 fillérg. II. Magyar eredetű: Nehez (paronkint 280 kilogramm feletti súlyban) ——— fillérg. Közép (paronkint 240—280 kilogramm súlyban) ——— fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. III. Romániai: Nehez (paronkint 320 kilogramm feletti súlyban) ——— fillérg. Közép (paronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. Könnyű (paronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. IV. Romániai eredetű (Stachi). Nehez (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. V. Szerbiai: Nehez (paronkint 260 kilogramm feletti súlyban) 88—90 fillérg. Közép (paronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 87.—88 fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 87.—88 fillérg.

Sertésleltétel a 1901. augusztus 17. napján volt készlet 44.308 darab. — 1901. augusztus 18. napján felajánlott 1515 darab. 1901. augusztus 18. napján elszállított 1021 darab. 1901. augusztus 19. napjára maradt készletben 44.308 darab.

Napirend.

Napkor. Kedd, augusztus 20. — Római katolikus: István kir. — Protestáns: István kir. — Görög-orosz: (augusztus 7.) István kir. — Zsidó: Elul 5. Nemzeti ünnep. — Nap két 4 óra 47 percek. — Nyugszik 6 óra 45 percek. — Hold két délelőtt 11 óra 13 percek. — Nyugszik: este 9 óra 10 percek. — Földvilágban: este 11 óra 2 percek. — Nemzeti Múzeum. Az összes terek nyitva délelőtt 9—1 óig diktálnak.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában d. e. 9—1 óig.

Iparművészeti múzeum az Üllői-úton nyitva 8—1 óig és délután 3—5 óig.

Teknőgöngyi Múzeum d. e. 8—6 óig.

Földtani intézet múzeuma d. e. 10—1 óig.

Közlekedési Múzeum délelőtt 9—12 óráig.

Az új országghiz kupolacsarnoka és lépcsőháza reggel 9 órától este 6 óráig.

A könyvtárak zárva.

Állatkert a Városgazdában nyitva egész nap. Delépődj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külhölöi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvényszerűség) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 19. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ince Béni főmélti állami főgimnáziumi rendes tanárt a kolozsvári ev. ref. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárrá, Schultz Ernő makói állami főgimnáziumi rendes tanárt, e minőségében, a trencséni kir. kath. főgimnáziumhoz, Mezey Mihály okleveles tanítót a damosi állami elemi iskolához rendes tanítóvá, Kiss Anna okleveles óvónőt a lajtajfalusi állami óvodához óvónővé, az igazgatásügyi miniszter Solyom Andor m. kir. igazságügyminiszteri segédtitkár miniszteri titkárrá, dr. Nemes Lajos fogalmazót pedig miniszteri segédtitkárrá nevezte ki.

Általános. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hoffmann Ida perlati állami elemi iskolai tanítónőt a győnyösi állami elemi iskolához, jelen minőségében, Weinrichné Veress Emma alsó-járai és M. Kossáné Pachér Gizella torda-

szt.-lászói áll. elemi iskolai tanítónőket kölcsönösen, Barta Pál bártói állami elemi iskolai tanítót a kispeszt.-szőlőrczi állami elemi iskolához jelen minőségében, Deési József aranyos-rákosi állami elemi iskolai tanítónőt a gyalui állami elemi iskolához, jelen minőségében, Bánicz Irma sófalvi állami elemi iskolai tanítónőt a breznóbányai állami elemi iskolához, jelen minőségében, Oroszy Gizella lipót-érméklői állami óvónőt az almás-kamariási állami kisdóvodához, Ertl Vendel és Ertlné Borsos Eleka alvincz-borboreki állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt, a csobánkai állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte és Lugmayer Ferenc okleveles tanítót ugyancsak a csobánkai állami elemi iskolához kinevezte s az igazgatóné teendőket ellátásáért Ertl Vendel bízta meg.

Megyerítések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Arató Frigyes, mezőtúri állami felsőbb leányiskolai igazgatót, ezen állásában, — az igazságügyminiszter a Békéscsabai kir. járásbírószágnál ideiglenes minőségben alkalmazott dr. Nuszbek Sándor aljegyzőt ebben az állásában végleg megerősítette.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte, hogy Rosenberger Salamon indai illetőségű, ugyanottani lakos, valamint kisköri gyermekei: Sendei, Lénai, Simon és Sarolta vezetéknevét Régnone, Rosenberger Soma, pécsi lakos vezetéknevét Rózsára, Tauszk Mór és Kisköri gyermekei: Aladár, Anna és Matild zsitka-kenézi lakosok vezetéknevét Takácsra, kisköri: chwarcz Jenő, egri illetőségű, ugyanottani lakos vezetéknevét Szenešre, Doucht Sándor és kisköri leánya, Fridorika szabadkai lakosok vezetéknevét Deákra, Wirtu Gusztáv dunaföldvári lakos vezetéknevét Magyarra, Skarabla István, szárazpataki illetőségű, németörnyai eszterházi vezetéknevét Szilágyira, kisköri Kohn István kassa-hodrovicei illetőségű ugyanottani lakos vezetéknevét Kóllásra, Bindur János bariói illetőségű pusztá-ondrohói lakos valamint kisköri Gyözö és Maria gyermekei vezetéknevét Berényire, kisköri Zwiebach Ferdinánd felső-nánai illetőségű ugyanottani lakos vezetéknevét Zsoldosra, kisköri Spilberger Jenő putnoki illetőségű domusai lakos vezetéknevét Székelyre, Weisz Dezso pápai illetőségű ugyanottani lakos vezetéknevét Fehérre változtathassa.

Pályázatok. Az ujjadi járásbírósnágnál albiró állásra két hét alatt, — a szépi-szentgyörgyi pesthivatálnál posta-szállítói állásra szeptember 9-ig, — a kolozsvári erdőigazgatósnálgal egy ill. osztályú erdőőrő és három erdőlegény állomásra szeptember 20-ig, — az ökrörmező járásbírósnálgal aljegyzői állásra két hét alatt, — a m. kir. átal-óttani kísérleti állomásnál mechanikus állásra szeptember 15-ig, — a pestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóságnál adóhivatali segédei állásra két hét alatt, — a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságnál számkönyvornoki állásra 14 nap alatt, — a puchói járásbírósnálgal telekkönyvi átalakító-djnkoi állásra két hét alatt.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárában Kerepesi-út 36. címbeimok, hegedűk, juvólak és minden más hangszer jutányos árban szerezhető meg. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utcaiban (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianók kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zsák-kölcsön Részvényszerűség. Befizetett részvénytulók: 10 millió korona. Előnk: Toinay Lajos, vezérigazgató: Bánke Gyula. Központ: VI. Andrássy-ú. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjárték főeljárású helye: IV. Koronaherep-utca 11. Kézi zálogüzletek: IV. Károly-körút 18.; IV. Koronaherep-és Zsábrus-utca sarkán; VII. Király-utca 57.; VIII. Józsi-f-körút 2.; VIII. Üllői-út 6. sz.

Első Leánykiállításai Egylet m. sz. Leány-és fiúbiztosítvány. Budapest, VI. Teréz-körút 40—42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyonja 1900. december 31-én 6,717,269.21 korona. Eddig fizetett biztosított tőkét több mint 6,000,000 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtelek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók. O cs. és kir. apost. felsőszéki születésnapjára, valamint a Szent István-napra Magyarország nemzeti ünnepére, ajánljuk a közkeveltségű.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, augusztus 19.

Európa legnagyobb részét magas légnyomás borítja, amely észak-nyugat felől még erősödött; maximuma Irsország táján van, a minimum pedig Finnország fölött. Az idő európaszerint túlnyomóan derült és száraz; a hőmérséklet eloszlása egyenetlenebb lett. Hazánkban is derült és száraz az idő; a hőmérséklet a normális körül. Küldés: Túlnyomóan derült, száraz és meleg idő várható.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Dunas, Tisza, Zala, Dráva, Mura, Sávva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboros, Ujev) and water level measurements for Aug. 19 and Aug. 18.

Színházak, szórakozó helyek.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Kedd, 1901. augusztus hó 20-án.
Aranylakodalom.
Látványos alkalmi játék, nyolc képből, dalokkal és táncokkal. Írták Beóthy László és Rákosi Viktor.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FOVAROSI NYARI SZÍNHÁZ.
Kedd, 1901. augusztus hó 20-án.
D. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal.
Aranylakodalom.
Látványos alkalmi játék, nyolc képből, dalokkal és táncokkal. Írták Beóthy László és Rákosi Viktor.
Este:
Budapest szépe.
Látványos operette 6 képből Írták: Faragó Jenő és Márkus Géza. Zenéjét szerzte: Barna Izsó.
Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Kedd, 1901. augusztus hó 20-án.
Délután 4 órakor fél helyárakkal.
A kaméiliás hölgy.
Színmű 4 felvonásban. Írta Dumas Sándor.
Este:
Svíhákok.
Víg operette 3 felv. Zenéjét szerző Ziehrer C. M. Magyarosították Föld Aurél és Mérei Adolf.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.
Kedd, 1901. augusztus hó 20-án.
Félistenek.
Történelmi korrajz a magyar szabadságharcból 3 felvonásban. Írta Egry P. Béla.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Kedd, 1901. augusztus hó 20-án.
Délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal:
A föld körül.
Este:
Monte-Carlo és a Riviera.
Írta Salamon Ödön.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

ÓS-BUDAVARA
Ma kedden, Szt. István-napján, d. u. 3 órától kezdve az itt időző vidékiek tiszteletére
nagy népünnepély
este 6 órától reggeli 4 óráig.
Fényes aratási ünnepély
földművelésügyi és más szórakozásokkal.
Két nagy varieté-előadás
a nagyváradi művészekkel. A délutáni előadások: Rapelli repülőballet, Angelo főszoborai stb. A néger Louisiana-csoport műsorszámát előadásban.
Hónvédeknek: Kerekkes korcsolyapályája: — Földes Csiprián: — Benkő-Alföldy: — Olasz egyenruhás zenekar stb. stb. A vendéglátóhely városi arak! A székesfehérvári a legnagyobb mulatóhelyét a vidéki t. közönség figyelmébe ajánljuk.
Szelépdől 60 fillér. Gyermeknek 12 éven alól 20 fillér. A kedvezményes jegyek minden időszakban.
A földalatti villamos éjjeli 1/2 óráig közlekedik.
Társaságok egész éjjel.

Fővárosi Orfeum
(Nagymező-utca 17.)
Ma, Szent István napján ünnepi előadás a megnyitó előadás teljes programjával.
Magyar, dán, francia, német énekesek, angol táncosok, tornász-bajnokok, létra-ékvilibristák, gyorstest-művészek, szampion-zsonglőr, mozgó-fényképek stb.
Kezdeté este 8 órakor.
Pódszál-díj 2 kor, Ekegyűlés 1 kor, 60 fill. Karatti 60-hely 1 kor, 50. Felsői hérléjtjegy 46 korona. Nappali pónzár d. o. 10-31 d. u. 1-ig. Esti pónzár d. u. 7-10. Előrehozott jegyekert nem jár elővételi díj.

Budapesti Róser-tanintézet
Alapítva 1853-ban. Tanulók száma 15733.
3-osztályú nyilvános felső kereskedelmi iskola.
4-osztályú nyilvános polgári iskola.
Nevelő-Internátus.
BEIRATÁS: auguszt. 30-tól kezdve. 5-ig. Erősebb kivonatot Róser János igazgató, Budapest, VI., Aradi-utca 10.

Saison vége miatt rendkívül LESZÁLLÍTOTT ÁR
Szent-Lőrinci Porcellán fest. ipartelep Teréz-körut 32. sz.
Dusan aranyozott és remek festési (6 szem.) Tea-készlet 3 frt 60.
Mocca service platával 3 frt 75 kr. Fügő lámpa 1 1/2 m. magas 4 frt 80 kr. Koppant nagy raktár (6 szem.) díszes Étkező-készlet 6 forint.
Étkező, magas faon elegáns 8 frt 50 kr. Ék., Rococo, ibolya virág 10 frt 50 kr. Étkező, modern, minta nélkül csak szel. arany szeg. 12 frt 50 kr. Étkező 12 személyre 20, 30 és 35 frt.
Vidéki megrendelésnél kérjük a mintavirág-ját vagy színezetét megővezn.

GAMBRINUS
Erzsébet-körut 27. szám,
az ország legnagyobb sörsarnoka a nagyközönség legkedveltebb találkozó helye, fényes átalakítás után ismét megnyit.
Kittű konyha — Párisban „Grand prix”-vel kitüntetett Szt.-István sör.
Katoná zene. Szabad bemenet.

Örökítse meg magát fénykép által!
6 Mignon 50 kr., 3 Vízit 90 kr., 1 Kabinet 80 kr. Vasár- és ünnepnapokon egész nap nyitva, felvételek még esős időben is eszközöltek.
Rauch Ede fényképező
Budapest, József-körut 51.

Orth. izr. hitközség iskolászeke, Pozsony.
A kereskedelmi szakintézetek tanításával, valamint a helyb. különféle tanintézeteket látogató izr. növendékek megbízható elhelyezésére berendezett
fiu internatussal polgári fuiskolánál
a tanulók felvétele augusztus 20-án, a r. oktatás szept. 8-án kezdődik. Elhozandó okiratok: Születési-, iskolai- és utazási bizonyítvány. Alaposa aláírású különösen felöltözött ruhák és fizeti irrodák számára. Valósa-erősítés és hazaúts szellemi nevelés.
Hövebb felvilágosítással az internatus, valamint egyéb előzáró és megbízható elhelyezésre néve is kész-ágonson szolgál.
Oesterreicher M. igazgató Pozsony, hosszú-utca 25. sz.

Kárpáti juhturó!
Walló Tivadár Zoltán (Felső-Magyarországi) kárpáti juhturó készítő cég, mely a legfinomabb és legmegtehetőbb kárpáti juhturó szakadatlan pontos szállítással teljes jó hírnevet és bizalmat vívott ki magának, az éven London, Berlin, Prága, Cairo és Szuez kiállításokon mindenütt a legmagasabb arany-érmével lett kitüntetve. Ezem gyártmányát a legmegtehetőbb ajánljuk a n. é. varóik és magánosoknak melyet bárhova nagyban és kicsinyben elszállítunk.
Rottersmann T. VII., Király-utca 60. Kirsch János VII., Király-utca 53. szám. Cassino Adolf képviselő VI., Uj-utca 22.

Zsebórák
5 évi jótállás mellett részletfizetésre kaphatók
Polgár Kálmán
óras- és ékszer-üzletében Budapest, Erzsébet-körut 29. sz. Vidékre árjegyzék bérmentve.

GMEHLING HERMANN
csász. és királyi udvari szállító
bőr- és bőrbutor-gyára
BUDAPEST, VII-ik kerület, Damjanich-u. 6
Bőrszékek, Támlányok, Mappák, Papirkosarak, Kályhaellenzők
Régi nádszékek bőrrel bevonatnak.

BUTOROK
úgy készpézt, mint részletfizetésre
A leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelű legjutányosabban Elrenten és Fuchs testvereknél, BUDAPEST, VI., Teréz-körut 8. Andrassy-ut közelében. Képes árjegyzék ingyen. SAFERBARNSENE

LAHNE-féle TAN- és NEVELŐINTÉZET
6-13 éves fiúk részére SOPRON.
Elemi iskolával, nyolc osztályú gimnáziummal, hat osztályú reáliskolával. Előkezdési katonai iskolával. Szigorú felügyelet, családias nevelés, egészséges étkezés. Bizonyítványai államérvényesek. Új növendékek bármikor befelvehetnek. Az igazgatóság.

KÖRUTI FÜRDŐ GÖZMŰSŐ
Erzsébet-körut 51.
A gőzműsődá gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.
Gőz- és porcellán kád-fürdők, nyári uszoda, hidegvíz-gyógyintézet, villamos-fürdők.

CRÈME DE FANCHON
a 3 szív véd-jegevel.
Rögös főmóltó és szápitó arc krém. Legjobb a világon! Ártaimatlant! Zsírtaimant!
Kis üvegy 1 K. Nagy üvegy 2 K. Fővárosi: ORSITS' gyógyszertár, Budapest, Rákóczi-ter 1. Vicsere 20 fillér többet neköl-dre 200 fradé.
Kapható mindenhol. Raktár: Torók gyógytár Budapest

BAYER-féle Magyar turista-tapasz
Tyukszem, bőrkereg es bőrkeményedés
ellen biztosan és gyorsan ható szer.
1 eredeti tekercs 80 fill. 1 korona beküldése mellett bérmentve.
Kapható a legtöbb gyógytárban, drogeriákban és a tapasz gyártójánál
Vöröskereszt gyógytár
Budapest, VI. Andrassy-ut 54.

Tan- és nevelő-intézet nyilvánossági joggal
Budapesten, Hold-utca 19. sz.
Az intézet 23 év óta áll fenn.
Dr. László Mihály nyilvános főgimnáziumában és nevelőintézetében, mely államérvényes osztály- és érettségi bizonyítványokat állít ki, a beiratások szeptember 1-én kezdődnek. Azonban már most is lehet előjegyezni.
A növendékek lehetnek bennlakók, félkiosztosok és bejárók. Ertesítőkét kívánatra készpézzel szolgál az igazgatóság.
Dr. László Mihály, igazgató.

! Magyar tollal írjon minden magyar ember! !
SCHULER JÓZSEF Első magyar acélírótoll és tollszár gyárenak kitűnő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok és jóségüknél fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyképesek.
Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőé 544 szám, 530 szám, 532 szám, 400 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.
Minden papírkereskedésben kapható.

Szent István-napra Magyarország nemzeti ünnepére,

ajánljuk a közkedveltségü

„TRANSSYLVÁNIA és VIN BRUT“

magyar pezsgőket és a francia mód szerinti pezsgőgyártás iránt érdeklődőket gyárunkban bármikor szívesen látjuk.

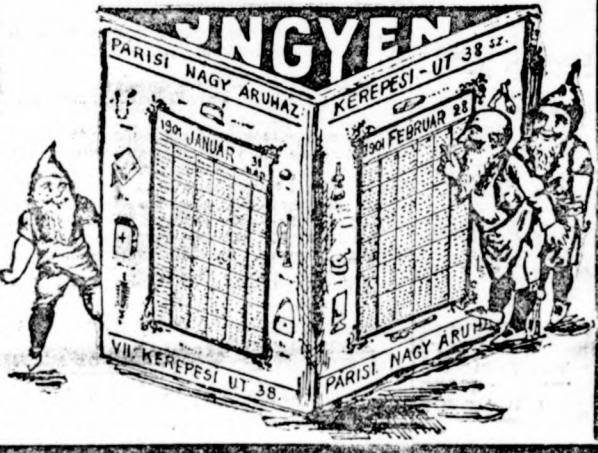
Teljes tisztelettel

LOUIS FRANÇOIS & Co.

pezsgőbörgyárosok és kir. udv. szállítók
BUDAFOK.

Az 1901. évi teljes naptárral ellátott képes nagy árjegyzék

Épp most jelent meg a közkedvelt egy- és kétkoronás áruosztályról, ugyiszintén az 6-szes árucikkekről kívánatra bérmentve.

EMKE-levelpapir mindenütt kapható!
EMKE dala!

EMKE-papirt, levelpapirt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok, tudjátok,
Hogy én nektek magyar papirt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk anyá, minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagy világ,
Hogy a magyar előre tör, s tenni vágy.

EMKE-papirt adjatok a kezembe!
Edes anyám, neked írok én erre!
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán EMKE-t kínáljon.

OLCSÓ

arany és ezüst eladás
veszünk
régli és új arany és
ezüst tárgyakat, gyémánt
briliánt és drágakövet
eladunk

13 lator ezüst evőkészle-
teket 6 személyre 65 forint, 12
személyre valót 142 forint kezdve
és feljebb. Aranyfértőlancok
faján nélküli masszív aranygyűrűk
forint 40 krtól kezdve
12 darab ezüst evőkészlet
60 forint 40 krt., továbbá mind a
szakmába vágó cikkek a leg-
jobb árak mellett.

Nagy képes árjegyzék
ingyen és bérmentve.

Grünberger A. Béla
örökös
Budapesten, IV. Váci-utca 30
1. em. 23. Harisbazar.

BUTOR

jó, szolid kivitelben,
előnyös
részletfizetésre.
Náthán Ignác

kártyos- és asztalos-
butor egyedül főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körút 23.
Árjegyzéket vidékre ingyen
és bérmentve

Kassay Adolf.

Legújabb levelező, öntgyűvő
és házi titkár. A közönséges
életben elforduló mindenféle
levelek, meghívások, ajánlatok,
szereplések stb. mintával. Ár
füzve 2 kor., köve 2 kor. 40
fill. Az összeg előzetes beki-
rdés esetén bérmentve küldet-
nek. Megrendelhető: Lampel
Róbert (Wodlauer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkeres-
kedésében, Budapest, Andrássy-
ut 21. szám.

A Gyöngyös-visontai bortermelők szövetkezete mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja 1899. és 1900. években termelt

borait

a következő árakban szállítja: hektolira

1900. évi visontai nehéz vörös (bikavér)	80 kor.
1900. évi visontai vörös	60
1900. évi gyöngyösi sillerbor	40
1900. évi visontai nehéz fehér pécseyebor	60
1900. évi könnyebb asztali fehér	52
1899. évi fehér asztali bor	50
Törkölypálinka, saját főzésű	120

Értve készpénzfizetés vagy utánvétel mellett, ahely-
béli vasútra szállítva, hordó nélkül. — A hordó
felszámítatik, de 30 napon belül visszavétetik.

Gyöngyös-visontai bortermelők szövetkezete
mint az országos központi hitelszövetkezet tagja.

Polgár Sándor

a. kir. szab. nyert orvos
mű- és közorvos
BUDAPEST.
VII., Erzsébet-körút 5p.
Ajánlja dusan felszerelt
raktárát saját gyari-
mányu orvos-sebész
és betegápolási tár-
gyakban.
Saját gyártmányu, m. k.
szabadalmaz. Polgár-féle
sérvkötő,
haskötő, görcsér ellenf
gummiharisnya, orthopaed-
iai készületek, műlábak
és kezecskék
Valódi francia különle-
gessegek F. Bergerand
fia. párisi gyárból.
Kérdezők kérem árjegyzé-
két ingyen és bérmentve.

Az angol Premier Helical kerékpárok

27 év óta legjobb hírnevűek a világon.
Különösen anyag és munka tekintetében felülmúlhatatlan!
A délafrikai tábori csendőrség

27 év óta a Premier kerékpárokat használja, mert azok a legrosszabb terpeken is bevittek!
Gyárak (Angolország) Coventre, Nürnberg-Doos és Eger.
Kaphatók az eredeti gyári árakon, csodálag igen előnyös
fizetési feltételekkel a magyarországi főraktárban

Láng Jakab és Fia

kerékpár nagyraktárban
Budapest, József-körút 41. Fiók- Rottenbiller-u. 1.
üzet: ingyen.
Használt kerékpárok legmagasabb árban beszerelhetők.
Saját szakértői javító-műhely.

Öt év életéből

(Szemrevételeim az Ördögágyon töltött raboságon alatti).
Dreyfus kapitány sajátkezű rajz- és kézirataival.
Második teljes kiadás.
Képekkel 230 oldalnyi tartalommal 60 kr.
Beállítás ellenében bérmentve, ha azonban utóvétel kívánatik 50 kr.-ral drágább.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII., József-körút 18.

660,000 korona nyerhető!

a következő 7 drb eredeti sorsjeggyel:
1 magyar vöröskereszt-sorsjegy,
1 olasz vöröskereszt-sorsjegy,
1 Bazilika-sorsjegy,
1 3% osztrák fődtitel-nyerem.-jegy,
3 Józsvi-sorsjegy.

ÉVENKINT 14 HUZÁS,

Legközelebbi húzás már szeptember 1-én.
A fentnevezett hét darab eredeti sorsjegyet aladjuk 36 havi 3 korona 40 filléres részletfizetésre. Az első részlet-
nek postaiutányával való bekioldása után azonnal megküld-
jük a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó tízéveses
részletet, melyek után az összes nyeremények a
vevőt illetik. — Két részlet bekioldása esetén három
részletet nyújtunk, tehát egy részletet ingyen.
— A teljes bekioldás befejeztével fűtli sorsjegyek a vevő
korlátlan birtokába mennek át, a ki azokra még körül-
búli 40 évig járhat, mely idő alatt
minden sorsjegy okvetlenül nyer.

SZALAI ÉS TÁRSA

bank- és váltóüzlete
Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarok.)
Pénzkölcson mindenféle sorsjegyekre és
értékpapírokra.
Helyi ügynők az ország minden vidékén felvételnek.

POLOSKA

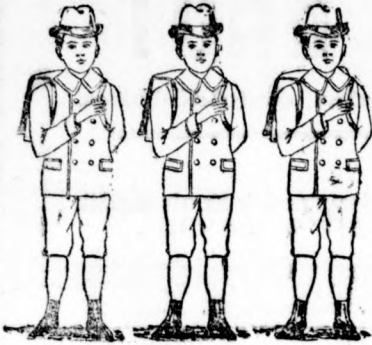
IRTÁS GÖZZEL JÓTÁLLÁSSAL

1 szoba 8 kor butorral 10 Kor

DITRICHSTEIN VII. NYÁR UTCZA 34.

KOCH TESTVÉREK

„Angol ruhatársaság“-hoz
26. Károly-körút 26.
 Rostély-utca sarokház.

1901-1902.

Fiu iskolaöltöny tiszta gyapjuszövetből. . . 4 frt
 Fiu télikabát, szövet vagy vattázott clothbéllel 7.50 frt
 A fiu korának megjelölése elegendő, hogy megfelelő ruhát szállíthassunk.

KOCH TESTVÉREK

Budapest, legnagyobb férfi-, nő- és gyermekruha-áruház.
26. Károly-körút 26.
 Rostély-utca sarokház.

Waldsteiner F. BUDAPEST.
 IV., Mária Valéria-utca 6. szám.

üveg-porcellán és Christoffe-ezüst nemtekben.

Christoffe & Co cég, Páris, dúsan ezüstözött és aranyozott ígyártmányai egyedül rakta; Ceteris dos Ceteris de Baccarat, Páris Kristályüveg készítő; Benedikt testvérek Karlebad, Meisnerhofeni porcellán-gyára (háztartási cikkekben.)
 Eladás gyári áron!

Nagy győzelem a

rheumatizmus, ischiás, vér- és székrekedés, elhízás, influenza, idegesség, asthma, hűlés, férflyengesség stb. felett

a legújabb és legfontosabb találmánnyal.

A masszírozó és vibráló-készülék

diadalmaskodik,

mint azt a naponta orvosoktól és laikusoktól érkező köszönetek és elismerések bizonyítják. Ezek mindenkinek rendelkezésre állanak a feltalálónál: **P. Semerák, Niederlössnitz Drezda** mellett. Ára utasítással 16 márka. Prospektus ingyen.

Kataphorese
 gyógyimód

IDEG és NEMI BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

ikváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

Cs. és kir. osztr., kir. magy. arab.

Végre egy tökéletes vasaló a háztartásban és ezért

a hölgyek elragadtatója

az önműködő, teljesen égő

'DALLI'

VASALÓGÉP.

Kettős munka félföld alatt. Minden külön tüzelés vagy légszusz nélkül szakadatlanul használható.

Nem közönséges szénvasaló, nem az ártalmas faszénfűtés. Teljes hőképeség a sokszorosan szabaddalmazott belső szerkezet és a füstmentes, szagtalan, tömör „Dalli“ izzóanyag segítségével.

Ára komplet csak 5 1/2 korona. 1 doboz „Dalli“ izzóanyag 50 fillér.

Vásárlásnál kérjük kifejezetten a valódi szabadalmazott „Dalli“ vasalógépet, melynek fölébe a „Dalli“ védjegyszó be van öntve. Ne fogadjunk el közönséges szénvasalót. A „Dalli“ elérhetetlen és ezért világhírű. Minden nagyobb vas- és konyhaszerek kereskedésében kapható. A hol nincsen vagy valódi nem kapható, ott forduljunk a nagybani képviselőhöz Budapest és Magyarország részére:

Schäffer József Miklós, Budapest, VII., Kertész-utca 37. Német izzóanyag-társaság Drezda.

Szenzációs.

Sodor-palackok.

A világ legkisebb limonade és szikvízkészüléke.

Egyszerű, kellemes, olcsó.

Vezérképviselőség Magyarország részére Budapesten:

Kertész Tódornál, Geitner és Rauschnál,
 Krtósf-tér. Andrássy-ut 8.

Akar Pesten jól mulatni!

Ugy jöjjen hozzám Szentistván napra. Hogy igen tiszta, elvívóimnek kedves, kedvesek aközvetkez előnyöket biztosítom. Minden

vérv ingyen kap:

1 lóvorny belépő-jegy a nagy díjaz egy biztos tippel	1 állatkerti belépő-jegy.
1 ós-budavári belépő-jegy.	Minden cipőhöz 1 évi iras-hell jótállást levelet.
1 légey guzikoncsót, mely a bőr ropódását kizárja.	Végül az alatti árban 1 pár elegáns gavalier cipőt.

Viták! rendelésnél csak 30 kr. portó fizetendő, mértékének elegendő, ha harsányába egy papíra áru a láb talpát lerajzoljuk. Kérje képes árjegyzékem ingyen. Magyarok pártoljaitok, miután kizárólag magyar gyártmányt készítik.
 Férfi sima vix cipő ... 3.-
 Elegáns sörge gombos ... 3.50
 Gavalier vix fűző ... 3.20
 Férfi bagaria sörge ... 4.-
 Férfi vizesem, erős talppal, hal-
 Párizsi divat feltűnő elegáns, hűvöztető bélelve, 3 évi jótál-
 konyú, fűző v. gombos 4.50
 Kassa, a felső bőrcső ... 7.-
Agulár Dávid fia Budapest, Deák-tér 6. Király-utca sarok.

„ROYAL“-pörkölt-kávé

(törvényileg védve; utánzásoktól tessen óvakodni!)
 A legzamatosabb, a legszaporább!
 A legkényesebb kiválmaknak is kielégíti. Minden cukarkész háztartásban nélkülözhetetlen.
 Nagybani előrusítás:
Neuman és Rosenbaum
 gyarmatéri és dellygymöles nagykereskedésében
Budapest, V., Alkotmány-utca 24.
 Kapható eredeti árak mellett az összes fűszerkereskedésekben.
 Csak védjegyükkel ellátott esomagokban való!

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaiorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

D. KAJDACSY,
 v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Átjáróház és lift használat.)

A legelhanyagotabb húgycsőfolyásokat, legsúlyosabb húgyhólyagbajokat, bűnjákok sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Eigyengült férfierőt
 az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magánléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnjök következtében berállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrgerinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijáratt. Külön várótermek.
 Levelreki díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerreki is gondoskodva lesz.

Aki lakást keres

vagy kiadó

lakása

van.

Aki személyzetet

keres vagy

hely nélkül

van.

Aki valamit venni

vagy eladni

akar

stb. stb.

a legjobb eredményt érheti el a

„Budapesti Napló“

apróhirdetéseit

utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában

VIII. József-körút 18.

Legolcsóbb árak!

Legjobb eredmény!

STANDARD

életbiztosító-társaság
 ALAPITTATOTT 1825.

Kivonat az évi jelentésből:

1900. évben elfogadott biztosítások	
összege 5102 kötvény	K. 52,349,320
1900. évben kiállított kötvények évi díja	2,185,381
185 új járadékszerződésért bevezetett	K. 3,312,980
Malálesetek 1900. évben, a nyereség-rész hozzáadásával	K. 18,280,100
1900. évben esedékessé vált kiházasítási biztosítások	K. 1,185,727
Biztosítási állomány 1900. nov. 15-én	K. 618,854,650

Évi bevétel **K. 30,068,940**

vagyon **K. 240,632,462.94,**

szaporodott 1900-ban 10,521,700 koronával.
 Elért átlagos kamatláb 3 7/100/0

Standard életbiztosító-társaság.

Az 1900. évi nyereséfyelosztás eredménye:

Összvagyon a kiküldött bizottság és a mérleg tanúsága szerint ... K. 240,632,462.—
 Levonva az összes kötelezettség K. 226,002,715.—

Felosztható felesleg K. 14,629,747.—
 a mely következőképp osztott fel:

A nyereséfyelosztással biztosítottaknak (az utolsó 5 éven belül esedékessé vált biztosításokra már folyósított 1,134,659.45 öszzege felül) ... K. 14,424,313.20
 Marad új számlára ... K. 205,483.80

Ha a nyereséfyel nemek a tőkéhez csatoltatnának és csak azzal kerülneek kifizetésre, a fent kiutalt nyereséfyel

23,947,134.20 korona

tőkezespartitánának felele meg.
 Az egyes kötvényekre kiutalt nyereséfyelét 25/0-ka! tuhaladja az 1895-ben adott nyereséfyel.

STANDARD

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG
 magyarországi Bókja

Budapest, IV. Kossuth Lajos-u. 4.
 (STANDARD PALOTA.)

